

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	
1.1 Ιστορική αναδρομή.....	4
1.2 Αγροτικές εργασίες	5
1.3 Η γεωργία στην Ελλάδα.....	7
4.1.1 Αγροτικό εισόδημα.....	8
4.1.2 Αγροτική παραγωγή.....	10
4.1.3 Αξία αγροτικής παραγωγής.....	12
4.1.4 Απασχόληση στον αγροτικό τομέα.....	13
1.4 Προβλήματα στην ελληνική γεωργία	
14	
http://ardin-rixi.gr/archives/3811 , «Η ελληνική γεωργία μπροστά στην κρίση: προβλήματα και προοπτικές», προσπελάστηκε 5/11/2012.....	14
3. Η έννοια του αγρότη.....	15
ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων».....	16
ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων».....	18
3. Αγροτικές καλλιέργειες.....	18
.1.1.1.1.1.1. Το αμπέλι.....	18
.1.1.1.1.1.2. Το βαμβάκι.....	19
.1.1.1.1.1.3. Τα Δημητριακά.....	20
.1.1.1.1.1.4. Ελιά.....	20
.1.1.1.1.1.5. Καπνός.....	21
.1.1.1.1.1.6. Ζαχαρότευτλα.....	21
3. Νεοεισερχόμενος αγρότης.....	22
3. Ειδικό καθεστώς αγροτών.....	27
3.1 Ο ΕΛΓΑ.....	31
3.1 Ασφαλιστικές καλύψεις από τον ΕΛΓΑ.....	32
3.2.1 Αντικείμενο Ασφάλισης.....	32
3.2.1 Καλυπτόμενοι κίνδυνοι.....	33
3.2 Διαδικασίες ασφάλισης.....	35
2.1 Αναγγελία Ζημιάς.....	35
2.2 Συμπλήρωση Δήλωσης Ζημιάς.....	35
2.3 Διαδικασίες Εκτίμησης.....	36
2.4 Κοινοποίηση.....	37
2.5 Εκκαθάριση.....	37
3.3 Πόροι του ΕΛ.Γ.Α.	38
3.4 Ασφαλιζόμενη αξία αγροτικής παραγωγής.....	40
4.1.1 Ο ΟΠΕΚΕΠΕ.....	41
4.1.2 Αρμοδιότητες του Οργανισμού.....	43
4.1.3 Εξισωτική Αποζημίωση.....	45
4.1.4 Η Ενιαία Ενίσχυση.....	47
.1.1.1.1.1.. Βήματα για την εφαρμογή της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής	
50	
.1.1.1.1.2.. Υπολογισμός του ύψους της ενιαίας ενίσχυσης.....	53
.1.1.1.1.3.. Πληρωμή της Ενιαίας Ενίσχυσης.....	55

5.1.1 Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020	59
5.1.1 Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020	59
5.1.2 Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020.....	63
5.1.2 Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020.....	63
NOMOS ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων».....	71
http://ardin-rixi.gr/archives/3811 , «Η ελληνική γεωργία μπροστά στην κρίση: προβλήματα και προοπτικές», προσπελάστηκε 5/11/2012.....	72
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	68
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	71
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	75

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ιστορία της γεωργίας πάει πίσω αρκετές χιλιάδες χρόνια και η ανάπτυξή της οδηγήθηκε και καθορίστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις κλιματικές διαφορές, τις κουλτούρες και την υφιστάμενη σε αυτές τεχνολογία. Η εποχή που άρχισε ο άνθρωπος να ασχολείται μ' αυτή δεν μπορεί να οριστεί ακριβώς. Οι βασικές ανάγκες διατροφής που κάλυπταν τα προϊόντα της, την ανέδειξαν σε κυρίαρχη απασχόληση όλων των κατοίκων, από τα πολύ παλιά χρόνια. Η Ελλάδα είναι η περισσότερο γεωργική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού στη γεωργία απασχολείται το 20,4% του συνόλου των απασχολούμενων. Στο διάστημα των τελευταίων ετών η ελληνική γεωργία, υπέστη και υφίσταται τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, που εκφράζεται κυρίως από την κάμψη του εμπορίου, τη μείωση της ζήτησης και τον περιορισμό των διαθέσιμων πόρων για τη στήριξη και την ανάπτυξή της.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει σκοπό να μελετήσει και να παρουσιάσει τις ενισχύσεις των αγροτών, οι οποίες προέρχονται είτε από επιδοτήσεις του ΟΠΕΚΕΠΕ, είτε από αποζημιώσεις από τον ΕΛΓΑ. Σύμφωνα με την βιβλιογραφική ανασκόπηση διερευνούνται οι νομοθεσίες ως προς την κάλυψη των ζημιών που έχουν υποστεί οι αγρότες κατά παραγωγική διαδικασία. Επίσης, καταγράφονται οι επιδοτήσεις που δικαιούνται και ποιες είναι οι διαδικασίες για να τις δικαιωθούν.

Πιο αναλυτικά στο πρώτο κεφάλαιο περιλαμβάνει στοιχεία της Ελληνικής γεωργίας. Συγκεκριμένα, πραγματοποιείται μία ιστορική ανασκόπηση για το πώς ξεκίνησε ο άνθρωπος να ασχολείται και ποιες ήταν οι εργασίες που πραγματοποιούσε τότε. Επιπλέον, παρουσιάζεται η κατάσταση που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στον αγροτικό τομέα και ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν καθημερινά οι αγρότες.

Στη συνέχεια προχωράμε στην έννοια του Έλληνα αγρότη και των αγροτικών υποχρεώσεων – δυνατοτήτων. Αρχικά περιγράφεται τι ονομάζουμε αγρότη και ποια είναι τα απαιτούμενα στοιχεία για να οριστεί κατ' επάγγελμα γεωργός. Έπειτα,

δίνονται τα χαρακτηριστικά κάποιων βασικών καλλιεργειών που ήδη υπάρχουν στην Ελλάδα. Παρακάτω, αποτυπώνονται τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει κάποιος ώστε να γίνει νέος αγρότης και παρουσιάζονται οι προδιαγραφές του ειδικού καθεστώτος.

Στο τρίτο κεφάλαιο εστιάζουμε την προσοχή μας στον ΕΛΓΑ και στις αποζημιώσεις των αγροτών. Αρχικά παρουσιάζεται ο οργανισμός και τα χαρακτηριστικά της ασφαλιστικής καλύψεως. Έπειτα, γίνονται πιο συγκεκριμένες οι διαδικασίες που απαιτούνται ως προς την ασφάλισης (αναγγελία ζημιάς, διαδικασίες εκτίμησης, συμπλήρωση δήλωση ζημιάς, κοινοποίηση, εκκαθάριση). Καταγράφονται επίσης, οι πόροι απ' όπου δύναται ο ΕΛΓΑ να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις του και παρουσιάζεται η ασφαλιστική αξία για κάθε αγροτική παραγωγή.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, προχωράμε στις επιδοτήσεις που δίνονται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Πιο ειδικά, καταγράφονται τα ιστορικά στοιχεία του οργανισμού και οι αρμοδιότητες του. Στη συνέχεια αναλύονται διεξοδικά η Εξισωτική και η Ενιαία ενίσχυση που δίνεται στους αγρότες. Ως προς την ενιαία ενίσχυση παρουσιάζονται αναλυτικά τα βήματα για την εφαρμογή της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, η διαδικασία υπολογισμού της ενισχύσεως και ο τρόπος πληρωμής.

Στο τελευταίο κεφάλαιο γίνεται η προσπάθεια προβλέψεων για την πορεία του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα. Πιο αναλυτικά παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής προς το 2020 και η Καινοτομία που πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή την περίοδο 2014-2020.

Τέλος, κλείνουμε με την καταγραφή των γενικών συμπερασμάτων, όπως προέκυψαν από την εν λόγω έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

1.1 Ιστορική αναδρομή

Η ιστορία της γεωργίας πάει πίσω αρκετές χιλιάδες χρόνια και η ανάπτυξη της οδηγήθηκε και καθορίστηκε σε μεγάλο βαθμό από τις κλιματικές διαφορές, τις κουλτούρες και την υφιστάμενη σε αυτές τεχνολογία. Ωστόσο, όλη η γεωργία βασίζεται σε τεχνικές επέκτασης και διαχείρισης εδαφών κατάλληλων για την ανάπτυξη των εξημερωμένων φυτικών ειδών. Αυτό πολλές φορές απαιτεί μορφές άρδευσης, αποστράγγισης, οριοθέτησης και προστασίας των καλλιεργούμενων εδαφών. Στον «ανεπτυγμένο» κόσμο, η βιομηχανική γεωργία που βασίστηκε σε μεγάλης κλίμακας μονοκαλλιέργειες έγινε το κυρίαρχο σύστημα σύγχρονης γεωργίας, παρόλο που υπάρχει μια ανοδική υποστήριξη για εναλλακτικές μορφές γεωργίας (π.χ. βιολογική γεωργία)¹.

Η εποχή που άρχισε ο άνθρωπος να ασχολείται μ' αυτή δεν μπορεί να οριστεί ακριβώς. Μπορούμε όμως να πούμε ότι θα πρέπει να συνέπεσε με την έλλειψη του άφθονου κυνηγιού πάνω στη γη. Έτσι ο άνθρωπος, κάτω από την επιτακτική ανάγκη της συντήρησής του, άρχισε να ασχολείται με τη γεωργία. Στην αρχή, φυσικά, δεν ασχολήθηκε με την καλλιέργεια, αλλά με τη συλλογή των σπόρων, οπότε και ανακάλυψε ότι οι σπόροι αυτοί ήταν δυνατό να φυτευτούν και να αποδώσουν τους ίδιους καρπούς. Διαπίστωσε ακόμη ότι πολλούς από τους σπόρους αυτούς δεν ήταν ανάγκη να τους καταναλώσει αμέσως, αλλά μπορούσε να τους φυλάξει για ένα μεγάλο διάστημα στη σπηλιά του, χωρίς να χαλάσουν².

Στην αρχή τους σπόρους τους έσπερνε χωρίς να τους σκεπάζει με χώμα, απλώς τους πέταγε σ' ένα κομμάτι γης και περίμενε να φυτρώσουν μόνοι τους, όταν

¹ <http://el.wikipedia.org/wiki>, «Γεωργία», προσπελάστηκε 5/11/2012

² <http://www.agrogi.eu/default.aspx?catid=240>, «Πως ξεκίνησε η γεωργία και η εξέλιξή της», προσπελάστηκε 5/11/2012

φυσικά θα έβρεχε. Αργότερα άρχισε να παραχώνει τους σπόρους με χώμα. Έβλεπε πως όσοι σπόροι ήταν σκεπασμένοι με χώμα, φύτρωναν πιο εύκολα από τους άλλους που δεν ήταν. Ακόμη ότι οι σπόροι αυτοί ήταν δυνατό να διατηρηθούν, να μην ξεραθούν και να δώσουν και πάλι καρπό³.

Για να παραχώνει με χώμα τους σπόρους χρησιμοποίησε ένα απλό κομμάτι από ξύλο. Το σκαφτικό ραβδί όπως ονομάζουν το απλό κλαδί του ξύλου οι αρχαιολόγοι, αποτέλεσε και το πρώτο γεωργικό εργαλείο, πρόγονο των σημερινών πολύπλοκων γεωργικών μηχανημάτων. Η σπορά από τον πρωτόγονο άνθρωπο γινόταν σε μέρη που δε φύτρωναν θάμνοι ή άλλα δέντρα. Άρχισε όμως να παρατηρεί ότι οι σπόροι για να φυτρώσουν έπρεπε να βρέξει. Ακόμη, παρατηρούσε ότι οι σπόροι που έσπερνε εκεί όπου δε φύτρωναν άλλα χόρτα δε μεγάλωναν πολύ και δεν έδιναν τόσο καλούς καρπούς, όσο οι άλλοι σπόροι που φύτρωναν όπου και τ' άλλα χόρτα και που η γη είχε μαύρο χώμα⁴.

Παράλληλα, με τη χρήση της αξίνας, έμαθε και την ανάγκη του ποτίσματος. Δεν περίμενε πια τότε θα βρέξει, για να φυτρώσουν ή για να καρπίσουν οι σπόροι που έσπερνε. Έτσι τα πρώτα χωράφια του, τα είχε πάντα κοντά στα ποτάμια και στις λίμνες, δηλαδή σε μέρη που μπορούσε να τα ποτίζει. Η γεωργική απασχόληση οδήγησε τον πρωτόγονο άνθρωπο και σε πλήρη αλλαγή του τρόπου της ζωής του. Έπαψε πια να ζει νομαδικά και να ακολουθεί στις περιπλανήσεις τους τα ζώα, για να εξασφαλίζει την τροφή του. Άρχισε πια να μένει στον τόπο που μπορούσε να καλλιεργήσει⁵.

1.2 Αγροτικές εργασίες

Η γεωργία αποτελούσε μέχρι πρόσφατα τον κυριότερο κλάδο της οικονομίας μας. Οι βασικές ανάγκες διατροφής που κάλυπταν τα προϊόντα της, την ανέδειξαν σε κυρίαρχη απασχόληση όλων των κατοίκων, από τα πολύ παλιά χρόνια. Προ του 1930 οι συνθήκες δουλειάς που είχαν να αντιμετωπίσουν οι γεωργοί στα χωριά, ήταν κάθε άλλο παρά ιδανικές.

³ <http://www.agrogi.eu/default.aspx?catid=240>, «Πως ξεκίνησε η γεωργία και η εξέλιξή της», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁴ <http://www.agrogi.eu/default.aspx?catid=240>, «Πως ξεκίνησε η γεωργία και η εξέλιξή της», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁵ <http://www.agrogi.eu/default.aspx?catid=240>, «Πως ξεκίνησε η γεωργία και η εξέλιξή της», προσπελάστηκε 5/11/2012

Ο ελάχιστος κλήρος γης που αναλογούσε σε κάθε οικογένεια, τα πρωτόγονα μέσα καλλιέργειας, ο μεγάλος αριθμός ακτημόνων, οι τεράστιες μοναστηριακές εκτάσεις, κ.α. έκαναν την προσπάθεια αυτών που ήθελαν να ζήσουν από τη γη τους πιο δύσκολη. Έχοντας οι περισσότεροι λίγα χωράφια, αναγκαζόταν να δουλεύουν όλη μέρα, ολόκληρο σχεδόν το χρόνο, εκχερσώνοντας σύγχρονος (παράνομα ή νόμιμα) και προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να αυξήσουν όσο το δυνατόν την καλλιεργήσιμη τους έκταση⁶.

Η απόδοση των χωραφιών σε σχέση με την κοπιαστική εργασία, ήταν ελάχιστη και οι γεωργοί που πραγματικά αντιμετώπιζαν προβλήματα επιβίωσης, ήταν αναγκασμένοι για λίγα σακιά σιτάρι ή καλαμπόκι, να υφίστανται τις βασανιστικές συνθήκες εργασίας στα χωράφια για ολόκληρο το χρόνο. Εκτός από όλα αυτά τα προβλήματα, οι γεωργοί είχαν να αντιμετωπίσουν και την αντικειμενική αδυναμία τους να καλλιεργούν τα χωράφια τους κάθε χρόνο (ιδικά την ίδια καλλιέργεια), γιατί η συνεχής καλλιέργεια μειώνει την αποδοτικότητα τους. Τα χωράφια τα όργωναν συνήθως 3 με 4 φορές. Τα οργώματα άρχιζαν με το τέλος του χειμώνα, αλλά τα πιο χρήσιμα, όσο και κοπιαστικά επειδή η γη ήταν δυσκολοκαλλιεργητή, ήταν αυτά του καλοκαιριού που τα χώματα λιαζόταν και η απόδοσή τους ήταν μεγαλύτερη.

- **Όργωμα και σπορά:** Με τα πρωτοβρόχια του Φθινοπώρου άρχιζε η σπορά. Πρώτα θα έσπερναν τα κουκιά, τις φακές, το βίκο, το ρόβ, τις βρώμες και τα κριθάρια. Γύρω στα τέλη Οκτωβρίου έσπερναν τα σιτάρια, που υπήρχαν δυο ποικιλίες, το ντόπιο και η καμπέρα (προερχόταν από την πόλη της Αυστραλίας Καμπέρα). Η σπορά διαρκούσε μέχρι τα Χριστούγεννα περίπου⁷.
- **Θερισμός:** Από τα τέλη Μαΐου, ξεκινούσε η περίοδος της συγκομιδής. Πρώτα οι γεωργοί θα μάζευαν τα κουκιά, τις φακές και θα έκοβαν το βίκο, τον οποίο άφηναν στο χωράφι μέχρι να ξεραθεί και στη συνέχεια τον δεματοποιούσαν, με τη βοήθεια ειδικής κάσας. Κατόπιν θέριζαν με τη σειρά τις σικαλιές και τα βρωμοκρέθαρα. Τα σιτάρια τα θέριζαν Ιούνιο με αρχές Ιουλίου⁸.
- **Αλώνισμα:** Πολύπλοκη και κοπιαστική η διαδικασία του αλωνίσματος, που άρχισε αμέσως μετά. Το αλώνι ήταν κυκλικό και λίγα εκατοστά πιο χαμηλά

⁶ [http:// www.syllogosvrouvianon.gr/ index.php?option= com_content&view=article&id=84&Itemid=84](http://www.syllogosvrouvianon.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=84&Itemid=84), «Αγροτικές εργασίες», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁷ [http:// www.syllogosvrouvianon.gr/ index.php?option= com_content&view=article&id=84&Itemid=84](http://www.syllogosvrouvianon.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=84&Itemid=84), «Αγροτικές εργασίες», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁸ [http:// www.syllogosvrouvianon.gr/ index.php?option= com_content&view=article&id=84&Itemid=84](http://www.syllogosvrouvianon.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=84&Itemid=84), «Αγροτικές εργασίες», προσπελάστηκε 5/11/2012

από το έδαφος. Είχε και μια μικρή κλήση. Στο κέντρο του αλωνιού ήταν μπηγμένος ένας πάσσαλος. Όλο το δάπεδό του, ήταν στρωμένο με ένα ιδικό χώμα, άλλες φορές λιθόστρωτο και αργότερα και με τσιμέντο, που διευκόλυνε τη συγκομιδή του καρπού.

- Λίχνισμα: Πάνω στο «λαμνί» ανέβαιναν οι νοικοκυραίοι και με τα «καρπουλόια» άρχιζαν το λίχνισμα. Ο καρπός έπεφτε πλέον βαρύς πάνω στο χώμα, ενώ το άχυρο το έπαιρνε ο αέρας⁹.
- Η συγκομιδή του καλαμποκιού: Η συγκομιδή του καλαμποκιού είχε τέσσερεις φάσεις, το ξεβαντάκιασμα, το μάζεμα και το ξεφλούδισμα.¹⁰.

1.3 Η γεωργία στην Ελλάδα

Η Ελλάδα είναι η περισσότερο γεωργική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού στη γεωργία απασχολούνται το 20,4% του συνόλου των απασχολούμενων, ενώ ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι 5,3% (στοιχεία του έτους 1995). Η ελληνική γεωργία χαρακτηρίζεται από το μεγάλο αριθμό μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Η μέση ελληνική γεωργική εκμετάλλευση έχει έκταση χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης 43 στρέμματα, ενώ η αντίστοιχη της Ευρωπαϊκής Ένωσης 262 στρέμματα. Αλλά, παρά τη μεγάλη διαφορά στην έκταση, η ελληνική γεωργική εκμετάλλευση παράγει προϊόντα αξίας ίσης με το μισό της μέσης ευρωπαϊκής¹¹.

Από το σύνολο των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ανέρχονται σε 847.000, το 70% δεν έχει άλλη απασχόληση εκτός από τη γεωργική. Από αυτούς που δεν έχουν άλλη απασχόληση, οι μισοί περίπου αξιοποιούν λιγότερο από το 50% του εργάσιμου χρόνου τους στη γεωργία, εξαιτίας της εποχικότητας της γεωργικής εργασίας¹².

Το μεσογειακό κλίμα της Ελλάδος ευνοεί την παραγωγή μεγάλης ποικιλίας γεωργικών προϊόντων. Όμως, για την επίτευξη υψηλών αποδόσεων είναι αναγκαία η

⁹ http://www.syllogosvrouvianon.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=84&Itemid=84, «Αγροτικές εργασίες», προσπελάστηκε 5/11/2012

¹⁰ http://www.syllogosvrouvianon.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=84&Itemid=84, «Αγροτικές εργασίες», προσπελάστηκε 5/11/2012

¹¹ <http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/>, «Ελληνική γεωργία και Ευρωπαϊκή Ένωση», προσπελάστηκε 5/11/2012

¹² <http://www.agrogi.eu/default.aspx?catid=240>, «Πως ξεκίνησε η γεωργία και η εξέλιξή της», προσπελάστηκε 5/11/2012

άρδευση. Από το σύνολο των γεωργικών εκτάσεων της χώρας, περίπου το ένα τρίτο αρδεύεται και επιπλέον ένα σημαντικό ποσοστό των εκτάσεων βρίσκεται σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές, με σημαντικές κλίσεις και δύσκολες συνθήκες πρόσβασης.

4.1.1 Αγροτικό εισόδημα

Σύμφωνα με τον παρακάτω 1.3.1.1 στην Ελλάδα το αγροτικό εισόδημα, παρουσίασε το 2009 οριακή άνοδο (+1,6%), ενώ την επόμενη χρονιά έπεσε κατά 3,5%. Ο βασικότερος λόγος της πτώσης του αγροτικού εισοδήματος είναι κυρίως η αύξηση του κόστους παραγωγής, το οποίο σύμφωνα με το μέσο γενικό δείκτη εισροών, αυξήθηκε κατά 11% το 2008 και κατά 4% περίπου το 2009. Το 2010 η άνοδος του δείκτη εισροών υπολείπεται σημαντικά των τιμών παραγωγού, όπως εκφράζονται από το μέσο δείκτη εκροών, που αυξήθηκε αισθητά, με αποτέλεσμα να καταγράφεται θετική διαφορά μεταξύ τιμών παραγωγού και κόστους παραγωγής (+9,3%) (πίνακας 1.3.1.2)¹³.

Πίνακας 1.3.1.1: Ετήσια μεταβολή αγροτικού εισοδήματος

Ελλάδα		
	Δείκτης Α (2005=100)	Μεταβολή (%)
2006	98,3	-1,7
2007	99	0,7
2008	88,2	-10,9
2009	89,6	1,6
2010	86,5	-3,5

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασεγές, Αθήνα

Πίνακας 1.3.1.2: Εξέλιξη διαφοράς κόστους παραγωγής και τιμών παραγωγού (χωρίς τις επιδοτήσεις)

¹³ Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασεγές, Αθήνα

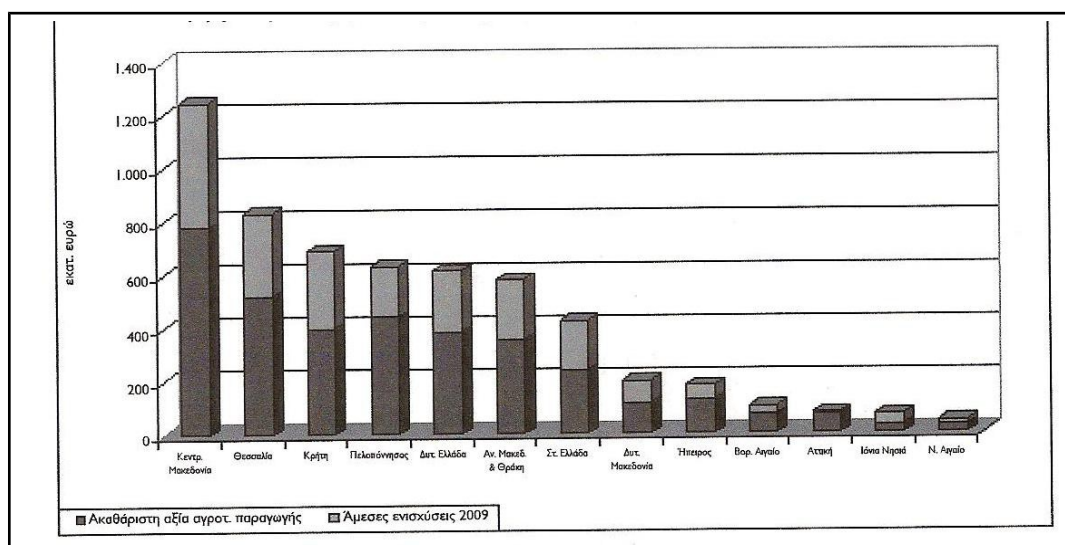
	Κόστος παραγωγής		Τιμές παραγωγού		Διαφορά
	Μέσος Γενικός Δείκτης Εισροών (2005=100)	Μεταβολή (%)	Μέσος Γενικός Δείκτης Εκροών (2005=100)	Μεταβολή (%)	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(2-4)
2005	100,0		100,0		
2006	103,9	3,90	107,5	7,50	3,60
2007	110,5	6,35	118,9	10,60	4,25
2008	122,7	11,04	114,9	- 3,36	-14,40
2009	115,4	- 5,95	112,4	- 2,18	3,77
2010	120,2	4,16	127,5	13,43	9,27
Ιαν.- Ιούνιος 2010	118,3		112,3		
Ιαν.- Ιούνιος 2011	129,9	9,81	114,6	2,05	-7,76

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασαγιές, Αθήνα

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ, κατά το 2009 οι άμεσες ενισχύσεις που καταβλήθηκαν στους δικαιούχους παραγωγούς (2,14 δις €) κάλυψαν το 38% περίπου της συνολικής ακαθάριστης αξίας (5,69 δις €) που προκύπτει από τις δύο αναφερόμενες πηγές εισοδήματος, ενώ το υπόλοιπο και μεγαλύτερο μέρος (62%) προέρχεται κατά το έτος αυτό από την πώληση της παραγωγής.

Η Κεντρική Μακεδονία συγκεντρώνει, με σημαντική διαφορά από τις άλλες Περιφέρειες, το μεγαλύτερο μέγεθος της ακαθάριστης αξίας (1,245 δις €). Ακολουθούν η Θεσσαλία (834 εκατ. €), η Κρήτη (689 εκατ. €), η Πελοπόννησος (631 εκατ. €) και οι άλλες Περιφέρειες. Επιπρόσθετα, μικρότερα μεγέθη αντιστοιχούν στην Αττική (77 εκατ. €), στα Ιόνια Νησιά (69 εκατ. €) και στο Νότιο Αιγαίο (48 εκατ. €).

Διάγραμμα 1.3.1.1: Περιφερειακή κατανομή συνολικής ακαθάριστης αξίας πρωτογενούς αγροτικής παραγωγής έτους 2009

Πηγή: Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασσεγές, Αθήνα

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, η αναλογία της εμπορικής αξίας στο ακαθάριστο αγροτικό εισόδημα σε σχέση με εκείνη των άμεσων ενισχύσεων, με εξαίρεση την Περιφέρεια Αττικής που παραδοσιακά συγκεντρώνει μεγάλο μέρος των εμπορικών συναλλαγών, είναι μεγαλύτερη στην Περιφέρεια της Ηπείρου (72%) και της Πελοποννήσου (70%) και μικρότερη στα Ιόνια Νησιά (44%)¹⁴.

Πίνακας 1.3.1.3: Κατανομή αξίας άμεσων ενισχύσεων και πρωτογενούς αγροτικής παραγωγής το 2009 ανά Περιφέρεια

Περιφέρεια	Αποσυνδεδεμένες από την παραγωγή άμεσες ενισχύσεις			Αξία πρωτογ. αγροτικής παραγωγής	Συνολική ακαθάριστη αξία	Εμπορ. αξία / συνολική ακαθ. αξία
	Πλήθος δικαιούχων	Αξία (εκ. €)	Ποσοστό (%)	(εκ. €)	(εκ. €)	Ποσοστό (%)
1	2	3	4	5	6=3+5	7=5/6
Κεντ. Μακεδονία	111.316	464	21,7%	782	1.245	63%
Θεσσαλία	72.260	311	14,6%	522	834	63%
Κρήτη	136.963	293	13,7%	396	689	57%
Πελοπόννησος	126.628	187	8,8%	443	631	70%
Δυτ. Ελλάδα	100.513	231	10,8%	384	615	62%
Αν. Μ. & Θράκη	59.204	231	10,8%	351	582	60%
Στ. Ελλάδα	78.089	185	8,6%	239	424	56%
Δυτ. Μακεδονία	21.462	84	3,9%	114	198	58%
Ήπειρος	27.670	51	2,4%	129	181	72%
Βορ. Αιγαίο	30.226	35	1,6%	67	102	66%
Αττική	9.740	9	0,4%	69	77	89%
Ιόνια Νησιά	26.804	39	1,8%	30	69	44%
Ν. Αιγαίο	21.282	20	0,9%	28	48	58%
Σύνολο	822.157	2.140	100%	3.555	5.694	62%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Ενώσεων Αγροτ. Συν/σμών και Γ.Γ.Π.Σ. Υπ. Οικονομικών

4.1.2 Αγροτική παραγωγή

Τα σιτηρά αποτελούν τη σημαντικότερη καλλιέργεια της χώρας, καλύπτοντας κατά το 2009 το 30% περίπου της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης. Το 2008, εξαιτίας της ιδιαίτερα σημαντικής ανόδου των τιμών της εμπορικής περιόδου, η παραγωγή σιτηρών αυξήθηκε στο σύνολό της κατά 24%, ενώ το 2009, μετά την κάθοδο των τιμών, σημείωσε πτώση (-12%) στο επίπεδο των 4 εκατ. τόνων¹⁵.

¹⁴ Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασσεγές, Αθήνα

¹⁵ Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασσεγές, Αθήνα

Η παραγωγή σκληρού σίτου ανήλθε στο επίπεδο του 1,38 εκατ. τόνων, ενώ αυξητική τάση με μικρές αποκλίσεις καταγράφεται στη διάρκεια της τετραετίας 2006-2009 στην παραγωγή μαλακού σίτου. Με σημαντικές διακυμάνσεις εξελίχθηκε η παραγωγή αραβόσιτου, ενώ στο ρύζι η παραγωγή κινήθηκε ανοδικά, πλησιάζοντας το 2009 το επίπεδο των 208.000 τόνων, όπως φαίνεται και στα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, καταγράφοντας αυξητικό ρυθμό κατά το 2010 (240.000 τόνοι).

Πίνακας 1.3.2.1: Εξέλιξη της παραγωγής ορισμένων αγροτικών προϊόντων (σε 1000 τόνους)

Προϊόν	2006	2007	2008	2009	2010*	2011**
Σιτάρι σκληρό	1.424	928	1.147	1.383	1.278	1.071
Σιτάρι μαλακό	362	475	509	480	351	334
Αραβόσιτος	2.366	1.771	2.333	1.607	1.542	1.870
Ρύζι	174	180	188	208	240	240
Καπνός	22	21,5	20,3	20,6	21	20
Βαμβάκι	900	860	650	600	500	620
Τομάτες βιομηχ.	720	640	670	810	620	600
Ζαχαρότευτλα	1.798	828	900	770	761	350
Ελαιόλαδο	422	335	210	235	225	210
Σταφίδα	56	45	46	45	43	43
Κρασί	402	390	387	336	310	250
Λεμόνια	85	46,5	47	30	33	45
Πορτοκάλια	911	880	930	727	700	620
Μήλα	262	262	240	230	250	230
Ροδάκινα	698	760	693	654	610	580
Κρέας αιγοπρβ	111	113	108	109	102	100
Κρέας βόειο	62	57	56	59	61	59
Γάλα αγελαδινό	750	717	706	684	672	665
Γάλα αιγοπρβ.	690	687	645	684	703	720
Μέλι	16	8	12	16	13	12
Σύνολο	12.231	10.004	10.497	9.688	9.035	8.639
Μεταβολή (%)		-18,21	4,90	-7,70	-6,70	-4,38

Πηγή: Έρευνα ΠΑΣΕΓΕΣ

Η καλλιέργεια βάμβακος, περιορίστηκε κατά 18%, από τα 3,4 εκατ. στρέμματα της περιόδου 2007/2008 στο επίπεδο των 2,8 εκατ. στρεμμάτων κατά την περίοδο 2008/2009, με συνέπεια τη σημαντική πτώση της παραγωγής σύσπορου προϊόντος¹⁶. Η παραγωγή καπνού σημείωσε μικρή κάμψη κατά το 2011, αλλά ιδιαίτερα έντονη ήταν η πτώση της παραγωγής ζαχαρότευτλων, η οποία, δεν ξεπέρασε το επίπεδο των 350.000 τόνων, έναντι παραγωγής 761.000 τόνων κατά το 2010..

¹⁶ Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασεγιές, Αθήνα

Η ελαιοκαλλιέργεια παραμένει μια από τις σημαντικότερες αγροτικές δραστηριότητες της χώρας, καλύπτοντας το 2009 έκταση της τάξεως των 8,4 εκατ. στρεμμάτων περίπου, που αντιστοιχεί στο 22% της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης. Η καλλιέργεια οινάμπελων αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό κλάδο της αγροτικής παραγωγής, καταλαμβάνοντας την περίοδο 2009/2010 έκταση της τάξεως των 690.000 στρεμμάτων περίπου, εκτός της Κρήτης και της Εύβοιας.

4.1.3 Αξία αγροτικής παραγωγής

Σημαντική πτώση της αξίας της παραγωγής του γεωργικού τομέα καταγράφεται στο διάστημα της πενταετίας 2006-2010. Ιδιαίτερα έντονη ήταν κατά το 2006, με κάμψη μεγαλύτερη του 14%, αλλά και κατά τη διετία 2008-2009. Το 2010 ωστόσο, σημειώθηκε οριακή αύξηση, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί¹⁷.

Πίνακας 1.3.3.1: Εξέλιξη της αξίας της γεωργικής παραγωγής (σε τρέχουσες, βασικές τιμές)

	Αξία φυτικής παραγωγής		Αξία ζωικής παραγωγής		Συνολική αξία παραγωγής	
	(εκατ. €)	Μεταβολή (%)	(εκατ. €)	Μεταβολή (%)	(εκατ. €)	Μεταβολή (%)
2005	8.192,19	- 1,7	2.953,13	+ 4,4	11.145,32	- 0,15
2006	6.767,34	- 17,4	2.789,86	- 5,5	9.557,20	- 14,25
2007	7.293,09	+ 7,8	2.652,49	- 4,9	9.945,58	+ 4,07
2008	6.845,81	- 6,1	2.679,85	- 4,9	9.525,66	- 4,22
2009	6.542,29	- 4,4	2.698,44	+ 0,7	9.240,73	- 3,08
2010	6.706,31	+ 2,5	2.662,56	- 1,3	9.368,87	+ 1,39

Πηγή: Eurostat, 23.08.2011

Η κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του πρωτογενούς τομέα σε περιφερειακό επίπεδο, κατά το διάστημα 2008-2009, η Αττική και η Κεντρική Μακεδονία, συγκεντρώνουν, το 63% της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας, με όρους προστιθέμενης αξίας. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, σημειώνεται ότι η συμβολή του πρωτογενούς τομέα στο σύνολό του αποκτά βαρύνουσα σημασία σε ορισμένες Περιφέρειες καλύπτοντας στο διάστημα

¹⁷ Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασεγγές, Αθήνα

της διαιτίας 2008-2009, με ελάχιστες αποκλίσεις, ιδιαίτερα σημαντικό ποσοστό της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του πρωτογενούς τομέα.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το ποσοστό συμμετοχής της Κεντρικής Μακεδονίας ανέρχεται (το 2009) στο 20,8% της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του πρωτογενούς τομέα, στη Θεσσαλία στο 13%, στη Δυτική Ελλάδα στο 11,6%, στη Στερεά Ελλάδα στο 9,6%, στην Πελοπόννησο και στην Κρήτη στο 9,5% και στην Ανατ. Μακεδονία και Θράκη στο 7,6%.

Πίνακας 1.3.3.3: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία του πρωτογενούς τομέα ανά Περιφέρεια (σε εκατ. €, τρέχουσες τιμές)

Περιφέρειες	2008		2009		Μεταβολή 2009/2008
	ΑΠΑ	Ποσοστό (%)	ΑΠΑ	Ποσοστό (%)	Ποσοστό (%)
Κεντρική Μακεδονία	1.365	20,8	1.377	20,8	0,9
Θεσσαλία	846	12,9	858	13,0	1,4
Δυτική Ελλάδα	762	11,6	770	11,6	1,0
Στερεά Ελλάδα	635	9,7	637	9,6	0,3
Πελοπόννησος	627	9,5	628	9,5	0,1
Κρήτη	626	9,5	632	9,5	0,9
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	501	7,6	504	7,6	0,6
Αττική	301	4,6	300	4,5	-0,3
Ήπειρος	271	4,1	271	4,1	0,0
Δυτική Μακεδονία	254	3,9	256	3,9	0,8
Νότιο Αιγαίο	161	2,4	162	2,4	0,6
Βόρειο Αιγαίο	126	1,9	126	1,9	0,0
Ιόνια Νησιά	99	1,5	99	1,5	0,0
Σύνολο χώρας	6.574	3,1	6.620	3,1	0,7

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, (2011), «Περιφερειακοί Λογαριασμοί»

4.1.4 Απασχόληση στον αγροτικό τομέα

Στην Ελλάδα, ο αγροτικός τομέας σημείωσε το 2010, μετά το εμπόριο, τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων (549,80 χιλ. και ποσοστό 12,4%). Πιο συγκεκριμένα, κατέλαβε στη Πελοπόννησο ποσοστό 29,1%, στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη 25,7%, στη Θεσσαλία 24,3%, στη Δυτική Ελλάδα 21,8%, στη Στερεά Ελλάδα 21,5%, στην Ήπειρο 20,1% και στη Κρήτη 20,1%¹⁸.

Το γεγονός της ώθησης των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, καλό θα είναι να υποστηριχτεί, με σκοπό να αποκτήσει σταθερότερο χαρακτήρα η τάση αύξησης της απασχόλησης και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Επιπλέον, θα

¹⁸ Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασεγές, Αθήνα

πρέπει να προσδιοριστούν τα αίτια περιορισμού της απασχόλησης σε ορισμένες Περιφέρειες και να διαμορφωθούν ειδικά προγράμματα για τη στήριξή της, αλλά και μέτρα αναπτυξιακού χαρακτήρα με στόχο την ανάκαμψή της.

1.4 Προβλήματα στην ελληνική γεωργία

Εδώ και αρκετά χρόνια, η γεωργία βρίσκεται στο επίκεντρο ραγδαίων εξελίξεων, με διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις για επιτέλεση τόσο των παραδοσιακών της ρόλων (παραγωγή τροφίμων και πρώτων υλών, δημιουργία απασχόλησης, κ.λπ), όσο και των νέων, όπως η συμβολή της στην εξασφάλιση της υψηλής ποιότητας των τροφίμων, την προστασία του περιβάλλοντος, την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, την «παραγωγή» τοπίου, τη διατήρηση του κοινωνικού ιστού της υπαίθρου κ.ά. Ταυτόχρονα, η γεωργία εξακολουθεί να παραμένει και ένας κλάδος οικονομικής δραστηριότητας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και προβλήματα¹⁹.

Στο διάστημα των τελευταίων ετών η ελληνική γεωργία, υπέστη και υφίσταται τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης, που εκφράζεται κυρίως από την κάμψη του εμπορίου, τη μείωση της ζήτησης και τον περιορισμό των διαθέσιμων πόρων για τη στήριξη και την ανάπτυξή της. Παράλληλα, υφίσταται εντονότερα τις συνέπειες από την αστάθεια των αγορών, αλλά και τις επιπτώσεις από τις κλιματικές αλλαγές, που επιτείνουν τη συχνότητα και τη σφοδρότητα ακραίων καιρικών συνθηκών, με αποτέλεσμα τον περιορισμό της απόδοσης των καλλιεργειών, την απώλεια παραγωγής και την πτώση του αγροτικού εισοδήματος²⁰.

Βρίσκεται συγχρόνως αντιμέτωπη με κρίσιμα ζητήματα που συνδέονται με την ασφάλεια των τροφίμων και με την επάρκειά τους, μια και θεωρείται δεδομένη η αύξηση της ζήτησής τους στο άμεσο μέλλον. Από την άλλη πλευρά, οι ευρωπαϊκοί φορείς των αγροτών επισημαίνουν με έμφαση την ανάγκη ενίσχυσης της θέσης των αγροτών και των επιχειρήσεων τους στην εφοδιαστική αλυσίδα, μια και έχει καταστεί πλέον ευρύτερα αποδεκτό ότι το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος της προστιθέμενης

---

¹⁹ <http://ardin-rixi.gr/archives/3811>, «*Η ελληνική γεωργία μπροστά στην κρίση: προβλήματα και προοπτικές*», προσπελάστηκε 5/11/2012

²⁰ Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «*Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες*», Πασεγές, Αθήνα

αξίας των τροφίμων καρπώνται τα δίκτυα διανομής και οι μεγάλες αλυσίδες λιανικής πώλησης που έχουν αποκτήσει δεσπόζουσα θέση στην αγορά²¹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΓΡΟΤΗΣ & ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ - ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

3. Η έννοια του αγρότη

Μέχρι στιγμής, με τη γενική έννοια αγρότης είναι αυτός που ασχολείται με την γεωργία ή τη κτηνοτροφία. Σε περισσότερες περιπτώσεις προγραμμάτων, όπως ήταν τα σχέδια βελτίωσης, αγρότης καλείται αυτός που το εισόδημα του από τη γεωργία ξεπερνά το 50% του συνολικού του εισοδήματος. Με την ίδια λογική και στο πρόγραμμα των νέων αγροτών, τα γεωργικά εισοδήματα του ενταγμένου νέου αγρότη πρέπει να ξεπερνούν το 50% των συνολικών εισοδημάτων του. Στους παραπάνω ορισμούς προστίθεται και η παράμετρος του χρόνου απασχόλησης, σύμφωνα με την οποία ο κάθε «αγρότης» πρέπει να αφιερώνει πάνω από το 50 % του χρόνου του στη γεωργία²².

Οι αγρότες του μέλλοντος, πρέπει να είναι εκπαιδευμένοι στο τομέα απασχόλησης τους και να καταρτίζονται συνεχώς σε καινούργιες γεωργικές πρακτικές με σκοπό την παραγωγή προϊόντων σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες της αγοράς. Η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του internet θα αποτελεί βασικό εργαλείο για την επίτευξη των εμπορικών και επιχειρηματικών στόχων κάθε εκμετάλλευσης. Οι γεωπόνοι και πολύ περισσότερο οι καταρτισμένοι κατά τομέα γεωπόνοι (φάρμακα, γεωργικές μελέτες,) θα αποτελούν το δεξί χέρι κάθε παραγωγού, όπως άλλωστε γίνεται τα τελευταία χρόνια στις ανεπτυγμένες χώρες. Όσον αφορά τους συνεταιρισμούς, μπορούν να σταθούν μόνο αν έχουν στο δυναμικό τους επιστημονικό προσωπικό όπως οικονομολόγο, μηχανικό, λογιστή και φυσικά γεωπόνους²³.

---

²¹ Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες», Πασσεγές, Αθήνα

²² <http://www.thessalikigi.gr/enot-news/203>, «Ποιος καλείται αγρότης στη χώρα μας;», προσπελάστηκε 5/11/2012

²³ <http://www.thessalikigi.gr/enot-news/203>, «Ποιος καλείται αγρότης στη χώρα μας;», προσπελάστηκε 5/11/2012

1. Σύμφωνα λοιπόν με την νομοθεσία υπ.αριθμ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010) έχουμε:

α. Επαγγελματίας Αγρότης είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, εφόσον πληρεί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις²⁴:

αα) Είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης.

αβ) Ασχολείται επαγγελματικά με αγροτική δραστηριότητα στην εκμετάλλευση τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του.

αγ) Λαμβάνει από την απασχόλησή του σε αγροτική δραστηριότητα το 35% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του και

αδ) Είναι ασφαλισμένος στον Οργανισμό Γεωργικής Ασφάλισης (Ο.Γ.Α.) εκτός εάν εμπίπτει στις εξαιρέσεις από την ασφάλιση στον Ο.Γ.Α., της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

β) Επαγγελματίας αγρότης θεωρείται και το απασχολούμενο στην αλιεία (θαλάσσια, εσωτερικών υδάτων, σπογγαλιεία, οστρακαλιεία, υδατοκαλλιέργεια) ενήλικο φυσικό πρόσωπο, εφόσον σωρευτικά²⁵:

βα) Είναι ιδιοκτήτης ή συνιδιοκτήτης ή μισθωτής ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην εκμετάλλευση επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους εκτός από σκάφη υπερπόντιας αλιείας ή απασχολείται στην υδατοκαλλιέργεια ως κάτοχος ή μισθωτής υδατοκαλλιεργητικής εκμετάλλευσης, τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του και λαμβάνει από την απασχόλησή του αυτή το 35% τουλάχιστον του ετήσιου εισοδήματος και είναι κάτοχος ατομικής επαγγελματικής άδειας αλιείας.

ββ) Προμηθεύεται ως ιδιοκτήτης ή συνιδιοκτήτης ή μισθωτής επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους καύσιμα θαλάσσης για την κίνηση του σκάφους του τουλάχιστον μία φορά κάθε τρία έτη και

βγ) Είναι ασφαλισμένος στον Ο.Γ.Α., είτε στο Ν.Α.Τ., υπό την προϋπόθεση της απασχόλησής του σε αλιευτικά επαγγελματικά σκάφη τουλάχιστον επί μία πενταετία, είτε στο Ι.Κ.Α., υπό την προϋπόθεση της απασχόλησής του σε αλιευτικά επαγγελματικά σκάφη τουλάχιστον από το 2003²⁶.

²⁴ ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων»

²⁵ ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων»

²⁶ ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων»

Οι προϋποθέσεις της απόληψης του 35% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματος και της προμήθειας καυσίμων θαλάσσης δεν απαιτείται να συντρέχουν για τους ιδιοκτήτες επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών ολικού μήκους μέχρι έξι (6) μέτρων. Το ποσοστό του 35% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματος που αναφέρεται στα εδάφια αγ' και βα' του παρόντος ορίζεται σε 25% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματος για τους ασχολούμενους σε αγροτική δραστηριότητα σε νησιά με πληθυσμό μέχρι 100.000 κατοίκους²⁷.

γ) Κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο ή το νομικό πρόσωπο που είναι:

γα) Κύριος, συγκύριος ή νομέας αγροτικής εκμετάλλευσης.

γβ) Μισθωτής ή αγρολήπτης της αγροτικής εκμετάλλευσης, εφόσον η μίσθωση ή η επίμορτη αγροληψία έχει συναφθεί εγγράφως και έχει θεωρηθεί από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) ή

γγ) Μισθωτής υδάτινης έκτασης προκειμένου για υδατοκαλλιέργεια.

δ) Αγροτική εκμετάλλευση είναι η μονάδα παραγωγής προς πώληση αγροτικών προϊόντων, όπως αυτά ορίζονται στην περίπτωση ζ' της παραγράφου αυτής. Στις δραστηριότητες της αγροτικής εκμετάλλευσης περιλαμβάνεται εκτός από την παραγωγή των προϊόντων και η αποθήκευση, τυποποίηση, συσκευασία και η εν γένει τοποθέτηση μέχρι και του σταδίου της χονδρικής και λιανικής πώλησης αποκλειστικά των προϊόντων που παράγει η ίδια η αγροτική εκμετάλλευση, καθώς και η πρώτη χωρική ή οικοτεχνική μεταποίησή τους, η θαλάσσια αλιεία, η αλιεία εσωτερικών υδάτων, η σπογγαλιεία, η οστρακαλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, ως και η διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW και η λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων.

ε) Μικτές αγροτικές εκμεταλλεύσεις είναι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία, εκτός από τον κλάδο της αγροτικής οικονομίας, δραστηριοποιούνται και σε άλλους τομείς της οικονομίας.

στ) Αγροτική δραστηριότητα είναι κάθε επαγγελματική δραστηριότητα σε έναν τουλάχιστον από τους κλάδους της αγροτικής οικονομίας, δηλαδή της φυτικής, της ζωικής ή της θαλάσσιας αλιείας, της σπογγαλιείας, της οστρακαλιείας, της αλιείας εσωτερικών υδάτων και της υδατοκαλλιέργειας, που αποσκοπεί στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων, στη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW,

---

²⁷ ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων»

στη λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων έως 10 δωματίων και στη δασική παραγωγή.

ζ) Αγροτικά προϊόντα είναι τα προϊόντα του εδάφους, της κτηνοτροφίας, της θαλάσσιας αλιείας, της σπογγαλιείας, της οστρακαλιείας, της αλιείας εσωτερικών υδάτων, της υδατοκαλλιέργειας, της δασοπονίας, της θηραματοπονίας και των κάθε είδους εκτροφών και τα προϊόντα που προέρχονται από το πρώτο στάδιο επεξεργασίας ή μεταποίησης αυτών, καθώς και κάθε άλλο προϊόν που προέρχεται από την αγροτική εν γένει δραστηριότητα.

2. Στο Μητρώο εγγράφονται οι επαγγελματίες αγρότες, καθώς και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία περιλαμβάνονται και οι μικτές αγροτικές εκμεταλλεύσεις, που είναι αποδεδειγμένα κάτοχοι, με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο, αγροτικής εκμετάλλευσης στην Επικράτεια²⁸.

3. Αν η αγροτική εκμετάλλευση ανήκει λόγω συγκυριότητας ή συνεκμετάλλευσης σε περισσότερα πρόσωπα, έχουν δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο όλοι οι συγκύριοι ή συμμετέχοντες στην εκμετάλλευση, εφόσον είναι επαγγελματίες αγρότες, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 περιπτώσεις α' και β' του άρθρου αυτού. Αν δεν έχουν τις προϋποθέσεις αυτές ή αν είναι νομικά πρόσωπα, έχουν δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο ως κάτοχοι αγροτικής εκμετάλλευσης.

4. Φυσικά πρόσωπα απασχολούμενα στη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW ή στη λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων έως 10 δωματίων που δεν είναι ασφαλισμένα στον Ο.Γ.Α., έχουν δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο, ως επαγγελματίες αγρότες, εφόσον πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις της παραγράφου 1 εδάφιο α' του παρόντος άρθρου. Αν ο επαγγελματίας αγρότης που είναι ασφαλισμένος στον Ο.Γ.Α. αλλάξει κύριο κλάδο κύριας ασφάλισης, λόγω λειτουργίας αγροτουριστικών μονάδων ή μονάδων διαχείρισης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διατηρεί την εγγραφή του στο Μητρώο²⁹.

3. Αγροτικές καλλιέργειες

.1.1.1.1.1.1.1. Το αμπέλι

²⁸ ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων»

²⁹ ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων»

Το αμπέλι, ή κλήμα είναι αγγειόσπερμο φυτό, ανήκει δε στην τάξη των Ραμνωδών και στην οικογένεια των Αμπελοειδών, με πολλές ποικιλίες που καλλιεργούνται στις εύκρατες περιοχές της γης. Το αμπέλι καλλιεργείται κυρίως για τον καρπό του, το σταφύλι, ενώ και τα φύλλα του χρησιμοποιούνται στη μαγειρική (ντολμάδες)³⁰. Το αμπέλι είναι πολυετές φυτό και αναπτύσσεται γρήγορα. Ο κορμός του έχει πολλαπλές διακλαδώσεις και αρκετούς βραχίονες και βλαστάρια. Ο φλοιός των ξυλωδών τμημάτων βγαίνει σε λωρίδες και αποχωρίζεται. Οι βλαστοί στην πορεία του χρόνου γίνονται ξυλώδεις βραχίονες που ονομάζονται βέργες, κληματόβερρες ή κληματίδες³¹.

Στην Ελλάδα οι κυριότερες ποικιλίες³² είναι:

- Για λευκό κρασί: Ασύρτικο, μοσχάτο Σάμου, Ρομπόλα, Σαββατιανό, Ντομπίνα, κακοτρώγης, Μαλαγουζιά, Μονεμβασιά
- Για κόκκινο κρασί: [Ροδίτης](#), [Φιλέρι](#), [μαύρο Νεμέας](#), [Καμπερνέ](#), μαύρο Νάουσας, Λιάτικο, Μαυρορωμαίκο, Μαυροδάφνη, Μανδηλαριά, Βερτζαμί, κόκκινο Λήμνου, Κοτσιφάλι.
- Για επιτραπέζια σταφύλια: Αβγουλάτο, [Ροζακί](#), Μοσχάτο Αμβούργου, Αετονύχι, επιτραπέζια σταφίδα, [Καρντινάλ](#), Φράουλα.
- Για σταφίδες: [Σουλτανίνα](#), [Κορινθιακή σταφίδα](#).

.1.1.1.1.1.2. Το βαμβάκι

Το βαμβάκι είναι φυτό απαιτητικό σε υψηλές θερμοκρασίες. Το καταλληλότερο κλίμα για τη σωστή ανάπτυξη του είναι μέτρια ζέστη και κρύα άνοιξη, συχνές βροχοπτώσεις όχι μεγάλης έντασης, όχι παγετός ή χαλάζι, δροσερό φθινόπωρο χωρίς πολλές βροχές και ζέστη, υγρό καλοκαίρι. Δυνατές σε ένταση βροχές μπορούν να καταστρέψουν τις ίνες του φυτού. Τα κατάλληλα εδάφη θεωρούνται αυτά που είναι αμμοπηλώδη με αρκετή ποσότητα αργίλου, οργανικές ουσίες και λίγο άζωτο και φώσφορο. Η απόδοση σε παραγωγή δεν επηρεάζεται εάν το χωράφι φυτεύεται για πολλά χρόνια. Στην Ελλάδα για παράδειγμα λόγω έλλειψης

³⁰ <http://gym-asopias.voi.sch.gr/ampeli.htm>, «Η καλλιέργεια του αμπελιού», προσπελάστηκε 5/11/2012

³¹ <http://www.ecofuture.gr/files/vine.pdf>, «Πρόγραμμα για την καλλιέργεια του ΑΜΠΕΛΙΟΥ», προσπελάστηκε 5/11/2012

³² <http://el.wikipedia.org/wiki/>, «Αμπέλι – Ποικιλίες», προσπελάστηκε 5/11/2012

μεγάλων εκτάσεων καλλιεργείται στο ίδιο χωράφι για πολλά χρόνια και πολλές φορές³³.

Στην Ελλάδα η καλύτερη εποχή για τη σπορά είναι από τις αρχές Απριλίου έως τα μέσα Μαΐου. Το όψιμο βαμβάκι σπέρνεται στις βόρειες περιοχές και το πρώιμο στις νότιες. Η θερμοκρασία κατά τη σπορά πρέπει να είναι γύρω στους 15 βαθμούς καθώς χαμηλότερες θερμοκρασίες καθυστερούν το φύτερωμα και οι σπόροι μπορεί να εμφανίσουν μύκητες. Το βαμβάκι δεν εξαντλεί το έδαφος από τα θρεπτικά του στοιχεία. Παρ' όλα αυτά μερικές φορές χρειάζεται λίπανση με αζωτούχα λιπάσματα³⁴.

.1.1.1.1.1.1.3.

Τα Δημητριακά

Τα δημητριακά είναι η σπουδαιότερη κατηγορία φυτών που καλλιεργούνται για τη διατροφή του ανθρώπου. Από τα δημητριακά παράγεται ένα από τα βασικά είδη της ανθρώπινης διατροφής, το ψωμί, ζωοτροφές, πρώτες ύλες για τη βιομηχανία τροφίμων, για τη βιομηχανία χαρτιού, καθώς και για άλλους βιομηχανικούς κλάδους. Χωρίζονται σε τρεις βασικές κατηγορίες³⁵:

- ο στα [σιτηρά](#), που περιλαμβάνουν το στάρι, το καλαμπόκι, το ρύζι, το κεχρί, την όλυρα και πολλά άλλα παρόμοια είδη,
- ο στα [οσπριοειδή](#), στα οποία ανήκουν τα διάφορα είδη των φασολιών, η σόγια (που θεωρείται σαν ένα από τα πιο βασικά οσπριοειδή), οι φακές, τα [ρεβίθια](#) κλπ. και τέλος,
- ο στα [ελαιώδη δημητριακά](#), όπως είναι και πάλι η σόγια, ο [ηλιόσπορος](#) και πολλά άλλα.

.1.1.1.1.1.1.4.

Ελιά

Η ελιά ευδοκίμει σε κλίματα εύκρατα χωρίς ακρότητες θερμοκρασίας (με μέση ετήσια θερμοκρασία 16°C) και υγρασίας, για αυτό είναι ευρύτατα διαδεδομένη στη μεσογειακή ζώνη (όπως στην Ελλάδα, στην Ιταλία, στην Ισπανία, στην Τουρκία, την Αλγερία και αλλού). Ευδοκίμει σε πολλές περιοχές του κόσμου, αρκεί η θερμοκρασία να μη κατέρχεται πολύ και για μεγάλα χρονικά διαστήματα κάτω από το

³³ <http://el.wikipedia.org/wiki/>, «Βαμβάκι», προσπελάστηκε 5/11/2012

³⁴ <http://el.wikipedia.org/wiki/>, «Βαμβάκι», προσπελάστηκε 5/11/2012

³⁵ <http://el.wikipedia.org/wiki/>, «Τα δημητριακά», προσπελάστηκε 5/11/2012

μηδέν. Γι' αυτό και ιδιαίτερα κατάλληλες περιοχές για την καλλιέργειά της είναι οι παραθαλάσσιες. Τα δένδρα φυτεύονται σε ευθείες σειρές ή σε ρομβοειδείς διατάξεις. Ανάλογα με την ποικιλία και την ποιότητα του εδάφους η απόσταση μεταξύ των σειρών κυμαίνεται από 7 έως 20 μέτρα. Η περιοχή στην οποία καλλιεργούνται ελαιόδεντρα ονομάζεται "ελαιώνας"³⁶.

.1.1.1.1.1.1.5.

Καπνός

Ο βλαστός του καπνού φτάνει το ύψος των 2 μέτρων, τα άνθη του είναι σωληνόμορφα λευκού, ροζ ή κόκκινου χρώματος και σχηματίζουν ταξιανθίες. Ο καρπός είναι κάψα και περιέχει μερικές χιλιάδες σπόρια. Ο καπνός γονιμοποιείται εύκολα με τα έντομα και τον άνεμο. Το χαρακτηριστικό του καπνού είναι η νικοτίνη, ένα αλκαλοειδές της ομάδας των πυριδινών, που βρίσκεται κυρίως στα φύλλα. Είναι εθιστικό και χαρακτηρίζεται σαν ναρκωτικό. Η ποσότητα της νικοτίνης στο φυτό εξαρτάται από το είδος, την ποικιλία και τις κλιματολογικές συνθήκες. Στα καπνά των πούρων επειδή υφίστανται ειδική επεξεργασία με διάφορες ζυμώσεις, χάνεται αρκετή ποσότητα νικοτίνης³⁷.

.1.1.1.1.1.1.6.

Ζαχαρότευτλα

Καλλιέργεια τεύτλα. Για τον κηπουρό είναι χρήσιμο να γνωρίζουμε για την καλλιέργεια τεύτλων είναι προτιμότερο να ελαφρών και μεσαίων εδάφη, αλλά η χρήση της κοπριάς λιπασμάτων για μεγάλο χρονικό διάστημα θα πρέπει να αποκλειστεί πριν από τη φύτευση πολιτισμό τεύτλων. Πριν από τη φύτευση, σκάβουν πάνω από το έδαφος θα πρέπει να είναι καλά. Κατά τη φύτευση τεύτλα θα πρέπει να περιλαμβάνει αυτές τις τοποθεσίες που είχαν κάνει προηγουμένως αυξανόμενη κρεμμύδια, μπιζέλια, κλπ.

Μετά από αυτές τις καλλιέργειες στο έδαφος, συνήθως το φθινόπωρο και όχι εύφορη. Αυτό το χώμα είναι σίγουρα προτιμότερη για την καλλιέργεια ζαχαρότευτλων. Θέσεις κατάρτισης για παντζάρια φύτευση, πρέπει κανείς να ξεκινήσει με καθαρό χώμα και πέτρες από τα περιττά απόβλητα, η οποία εμποδίζει βέβαια την αύξηση των τεύτλων ρίζας. Η ρίζα πρέπει να διεισδύσει τόσο βαθιά στο

³⁶ <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%B9%CE%AC>, «Ελιά», προσπελάστηκε 5/11/2012

³⁷ <http://el.wikipedia.org/wiki>, «Καπνός», προσπελάστηκε 5/11/2012

χρώμα, έτσι ώστε να έχει εξελιχθεί φυσικά, χωρίς δισταγμό, το ριζικό σύστημα δεν θα πρέπει να έχει εμπόδια³⁸.

3. Νεοεισερχόμενος αγρότης

Η στροφή στον πρωτογενή τομέα και μάλιστα στο βαθμό που πραγματοποιείται σήμερα είναι κάτι πρωτόγνωρο με ανθρώπους που δεν είχαν στο παρελθόν εμπειρία από γεωργικές εργασίες να «σηκώνουν τα μανίκια» και να «πέφτουν με τα μούτρα» στη γεωργική παραγωγή. Ενδεικτικά είναι τα παραδείγματα στην Περιφέρεια της Ηπείρου και στο Νομό Ηλείας. Πριν ξεκινήσει πάντως κάποιος την ενασχόληση του επαγγελματικά καλό είναι να γνωρίζει τι πρέπει να κάνει ώστε να δηλωθεί ως κατά επάγγελμα αγρότης³⁹.

Η διαδικασία για να γίνει κάποιος κατά κύριο επάγγελμα αγρότης δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύνθετη. Έτσι λοιπόν τα βήματα που πρέπει να κάνει κάποιος προκειμένου να εμφανιστεί στο αγροτικό δυναμικό είναι:

1. Αρχικά πρέπει να έχει στην κατοχή του κάποια αγροτεμάχια είτε ιδιόκτητα, είτε ενοικιαζόμενα τα οποία και θα καλλιεργηθούν στην εκάστοτε καλλιεργητική περίοδο.
2. Πρέπει τον καιρό που θα γίνονται οι δηλώσεις καλλιέργειας (ΟΣΔΕ), τα αγροτεμάχια αυτά να δηλωθούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ.
3. Αφού γίνει η δήλωση καλλιέργειας, πρέπει ο ενδιαφερόμενος να εγγραφεί στον ΟΓΑ.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά για την εγγραφή στα μητρώα ασφαλισμένων του

Κλάδου κύριας ασφάλισης των αυτοτελώς απασχολούμενων

Σε περίπτωση αναδρομικής εγγραφής θα πρέπει από τα δικαιολογητικά να προκύπτει απασχόληση από την έναρξη της ασφάλισης. Όπου απαιτούνται

³⁸ http://dwt.ntroi.info/beets/sugar_beets.html, «Ζχαρότευτλα», προσπελάστηκε 5/11/2012

³⁹ <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

αντίγραφο, αυτά θα πρέπει να είναι επικυρωμένα από τον Ανταποκριτή ΟΓΑ ή άλλη Αρχή⁴⁰.

- Αίτηση - Υπεύθυνη Δήλωση του αιτούντος. Η Αίτηση - Υπεύθυνη Δήλωση πρέπει να είναι υπογεγραμμένη από τον αιτούντα και θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής (από τον αρμόδιο Ανταποκριτή ΟΓΑ ή από άλλη Αρχή).
- Δελτίο Απογραφής ασφαλισμένου και επιλογής ασφαλιστικής κατηγορίας (συμπληρώνεται από τον αρμόδιο Ανταποκριτή ΟΓΑ).
- Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο και των δύο όψεων του δελτίου ταυτότητας του αιτούντος (ή του διαβατηρίου του).
- Σε περίπτωση που ο αιτών είναι υπήκοος τρίτης χώρας, απαιτείται επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της άδειας διαμονής του για εργασία, η οποία πρέπει να είναι σε ισχύ ή, στην περίπτωση που έχει λήξει, φωτοαντίγραφο της άδειας διαμονής και βεβαίωση τύπου Α ότι έχουν κατατεθεί δικαιολογητικά για την ανανέωσή της. Οι Βορειοηπειρώτες πρέπει να υποβάλλουν επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του Ειδικού Δελτίου Ταυτότητας Ομογενούς. Οι υπήκοοι κρατών - μελών της Ε.Ε. πρέπει να υποβάλλουν επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της βεβαίωσης εγγραφής πολίτη της Ε.Ε..
- Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος (ή των εκκαθαριστικών σημειωμάτων) της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (ΔΟΥ), από το οποίο προκύπτουν τα εισοδήματα του αιτούντος από την έναρξη της άσκησης της αγροτικής δραστηριότητάς του. Εάν ο αιτών δεν έχει στην κατοχή του το εν λόγω δικαιολογητικό, τότε αυτό μπορεί να αναζητηθεί αυτεπάγγελτα, εφόσον βεβαίως συναινεί ο ενδιαφερόμενος. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να υποβάλει ο ενδιαφερόμενος υπεύθυνη δήλωσή του, στην οποία θα δηλώνει τη συναίνεσή του και τα απαραίτητα για την αναζήτηση στοιχεία (αρμόδια ΔΟΥ και ΑΦΜ)⁴¹.
- Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν υποχρεούται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης, θα πρέπει να υποβάλει Υπεύθυνη Δήλωσή του, θεωρημένη από την αρμόδια ΔΟΥ, ότι δεν υποχρεούται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης. Στην περίπτωση αυτή ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει, εκτός της ως άνω υπεύθυνης

⁴⁰ <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁴¹ <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

δήλωσης, να υποβάλει και δικαιολογητικά από τα οποία αποδεικνύεται η κατά κύριο επάγγελμα απασχόλησή του στην αγροτική οικονομία, όπως⁴²:

- Βεβαίωση από την οποία να προκύπτει αν είναι γραμμένος στα Μητρώα Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) του Ν.2332/1995 και με ποια ιδιότητα (του αγρότη ή του κατόχου αγροτικής εκμετάλλευσης).
- Βεβαίωση Συνεταιριστικής Οργάνωσης από την οποία να προκύπτει η παράδοση ή η πώληση αγροτικών - κτηνοτροφικών προϊόντων, καθώς και η ποσότητα αυτών.
- Βεβαίωση της Δ/σης Γεωργίας ή της αρμόδιας Συνεταιριστικής Οργάνωσης από την οποία να προκύπτουν οι κάθε είδους αγροτικές επιδοτήσεις που λαμβάνει, το ύψος αυτών, καθώς και η ποσότητα των προϊόντων ή ο αριθμός των δέντρων, των στρεμμάτων ή των ζώων για τα οποία επιδοτήθηκε.

Αν δεν υπάρχουν ούτε τα παραπάνω δικαιολογητικά και ο αρμόδιος Ανταποκριτής του ΟΓΑ έχει άμεση αντίληψη για την απασχόληση του αιτούντος, θα πρέπει να υποβληθεί βεβαίωση του Ανταποκριτή ΟΓΑ για την απασχόληση του αιτούντος, συμπληρωμένη στο ειδικό έντυπο του ΟΓΑ⁴³.

- Σε περίπτωση που έχουν δηλωθεί από τον αιτούντα εισοδήματα προερχόμενα από την αγροτική οικονομία, αλλά δεν έχει εκδοθεί ακόμη από την αρμόδια ΔΟΥ το σχετικό εκκαθαριστικό σημείωμα, θα πρέπει, αντί του εκκαθαριστικού, να υποβληθούν αναλόγως:
  - α) Εάν ο ενδιαφερόμενος υπέβαλε για πρώτη φορά φορολογική δήλωση, ακριβές φωτοαντίγραφο του εντύπου Ε1 δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, συνοδευόμενο απαραίτητως από Υπεύθυνη Δήλωση του αιτούντος, με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του, στην οποία θα βεβαιώνει την ακρίβεια των στοιχείων του αντιγράφου, ότι δεν έχει ακόμη λάβει το εκκαθαριστικό σημείωμα και ότι υπέβαλε για πρώτη φορά δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

---

⁴² <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁴³ <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

β) Εάν ο αιτών έχει υποβάλει κατά τα προηγούμενα έτη φορολογική δήλωση (για εισοδήματα προερχόμενα από μη αγροτική απασχόληση) θα πρέπει να υποβληθεί⁴⁴:

- Αντίγραφο του πιο πρόσφατου εκκαθαριστικού σημειώματος δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και
  - Ακριβές φωτοαντίγραφο του τελευταίου εντύπου Ε1 δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (με τα αγροτικά εισοδήματα), συνοδευόμενο απαραίτητως από Υπεύθυνη Δήλωση του αιτούντος, στην οποία αυτός θα βεβαιώνει την ακρίβεια των στοιχείων του αντιγράφου και ότι δεν έχει ακόμη λάβει το σχετικό εκκαθαριστικό σημείωμα.
- Σε περίπτωση που υπάρχουν εισοδήματα προερχόμενα από την αγροτική οικονομία, τα οποία όμως δεν έχουν ακόμη δηλωθεί, επειδή δεν έχουν ακόμη κατατεθεί οι φορολογικές δηλώσεις για το σχετικό οικονομικό έτος, αντί του εκκαθαριστικού σημειώματος, θα πρέπει να υποβληθούν:
    - ο Αντίγραφο του πιο πρόσφατου εκκαθαριστικού σημειώματος, αν ο αιτών έχει υποβάλει τα προηγούμενα έτη φορολογική δήλωση (για εισοδήματα διαφορετικά των αγροτικών), ή, αν ο αιτών δεν υποχρεούται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης, Υπεύθυνη δήλωσή του, θεωρημένη από την αρμόδια ΔΟΥ, ότι δεν υποχρεούται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης.
    - ο Δικαιολογητικά από τα οποία θα αποδεικνύεται η κατά κύριο επάγγελμα απασχόληση του αιτούντος στην αγροτική οικονομία, όπως αυτά που αναφέρουμε ανωτέρω για την περίπτωση που δεν υπάρχει υποχρέωση υποβολής φορολογικής δήλωσης (όπως βεβαίωση Συνεταιριστικής Οργάνωσης, βεβαίωση της Δ/σης Γεωργίας κ.λπ.). Αν δεν υπάρχουν ούτε τα δικαιολογητικά αυτά και ο αρμόδιος Ανταποκριτής του ΟΓΑ έχει άμεση αντίληψη για την απασχόληση του αιτούντος, θα πρέπει να υποβληθεί βεβαίωση του Ανταποκριτή ΟΓΑ για την απασχόληση αυτού, συμπληρωμένη στο ειδικό έντυπο του ΟΓΑ⁴⁵.

---

⁴⁴ <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁴⁵ <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

- Σε περίπτωση που ο αιτών δεν έχει δική του περιουσία (ή έχει περιορισμένη) και απασχολείται στην αγροτική εκμετάλλευση της οικογενείας του, θα πρέπει να υποβληθούν⁴⁶:
    - Τα παραπάνω δικαιολογητικά της παραγρ. 1α, για τον απογραφόμενο.
    - Τα ίδια δικαιολογητικά, πλην της αίτησης - υπεύθυνης δήλωσης και του δελτίου ταυτότητας, για τον αρχηγό της αγροτικής εκμετάλλευσης (σύζυγο, γονέα ή τέκνο).
    - Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του απογραφομένου.
Σημείωση: Το δικαιολογητικό αυτό αναζητείται υποχρεωτικά αυτεπάγγελτα από τις Υπηρεσίες. Αν το έχει ο ενδιαφερόμενος στην κατοχή του θα πρέπει να το προσκομίσει στον αρμόδιο Ανταποκριτή ΟΓΑ, διαφορετικά αναζητείται αυτεπάγγελτα από τον Ανταποκριτή ΟΓΑ.
  - Σε περίπτωση αναδρομικής εγγραφής θα πρέπει από τα δικαιολογητικά να προκύπτει απασχόληση από την έναρξη της ασφάλισης. Όπου απαιτούνται αντίγραφα, αυτά θα πρέπει να είναι επικυρωμένα από τον Ανταποκριτή ΟΓΑ ή άλλη Αρχή (πτηνοτρόφοι, ανθοπαραγωγοί κ.λπ.).
    - Αίτηση - Υπεύθυνη Δήλωση του αιτούντος. Η Αίτηση - Υπεύθυνη Δήλωση πρέπει να είναι υπογεγραμμένη από τον αιτούντα και θεωρημένη για το γνήσιο της υπογραφής (από τον αρμόδιο Ανταποκριτή ΟΓΑ ή από άλλη Αρχή).
    - Δελτίο Απογραφής ασφαλισμένου και επιλογής ασφαλιστικής κατηγορίας (συμπληρώνεται από τον αρμόδιο Ανταποκριτή ΟΓΑ).
    - Επικυρωμένο φωτοαντίγραφο και των δύο όψεων του δελτίου ταυτότητας του αιτούντος (ή του διαβατηρίου του).
4. Αφού ολοκληρωθούν τα παραπάνω βήματα απαραίτητη είναι η εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών.
5. Τέλος στη φορολογική δήλωση που θα κάνει του χρόνου πρέπει να δηλώσει γεωργικό εισόδημα τουλάχιστον στο 35% του συνολικού εισοδήματος.

Πρέπει να σημειωθεί πως από τη στιγμή που κάποιος-α προχωρήσει και ενταχθεί στο αγροτικό δυναμικό, μπορεί να αιτηθεί ένταξης στα διάφορα κοινοτικά

⁴⁶ <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

προγράμματα που αφορούν τον αγροτικό πληθυσμό. Χάνει όμως το δικαίωμα (κατά πάσα πιθανότητα) να ενταχθεί σε πρόγραμμα «Νέων Αγροτών», αν και όποτε το συγκεκριμένο πρόγραμμα βγει. Χρειάζεται επίσης προσοχή στη σύνταξη των απαραίτητων εγγράφων για το πρόγραμμα της Ενιαίας Ενίσχυσης ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να λάβουν την επιδότηση-ενίσχυση του Νέου Γεωργού. Καλό είναι να είναι έγκαιρα ενημερωμένοι και να συμβουλευονται γεωπόνους ή αγροτικούς συνεταιρισμούς⁴⁷.

3. Ειδικό καθεστώς αγροτών

Οι αγρότες, για την παράδοση αγροτικών προϊόντων παραγωγής τους και για την παροχή αγροτικών υπηρεσιών, υπάγονται στο καθεστώς αγροτών και δικαιούνται να ζητήσουν την επιστροφή του φόρου που επιβάρυνε τις αγορές αγαθών ή λήψεις υπηρεσιών, τις οποίες πραγματοποίησαν για την άσκηση της εκμετάλλευσής τους⁴⁸.

Η επιστροφή του φόρου ενεργείται από το Δημόσιο με καταβολή στον αγρότη ποσού, το οποίο προκύπτει με την εφαρμογή κατ' αποκοπή συντελεστή 11%, στην αξία των παραδιδόμενων αγροτικών προϊόντων και των παρεχόμενων αγροτικών υπηρεσιών προς άλλους υποκείμενους στο φόρο, εκτός των αγροτών που υπάγονται στο καθεστώς αυτό. Ειδικά για πωλήσεις αγροτικών προϊόντων δικής τους παραγωγής που πραγματοποιούνται από αγρότες από δικό τους κατάστημα ή από λαϊκές αγορές ή εξάγονται ή παραδίδονται σε άλλο κράτος - μέλος, η επιστροφή πραγματοποιείται με την εφαρμογή κατ' αποκοπή συντελεστή 5% στην αξία των εν λόγω πωλήσεων, όπως αυτή προκύπτει από το τηρούμενο βιβλίο εσόδων εξόδων.

Για την παράδοση αγροτικών προϊόντων από την αγροτική εκμετάλλευση στην εμπορική δραστηριότητα που περιγράφεται στο προηγούμενο εδάφιο εκδίδεται ειδικό στοιχείο που περιλαμβάνει το είδος, την ποσότητα, την ποιότητα και την κανονική αξία των παραδιδόμενων αγαθών, όπως αυτή ορίζεται από τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 19.

Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, ως αξία των παραδιδόμενων προϊόντων ή των παρεχομένων υπηρεσιών, λαμβάνεται αυτή που προκύπτει από τα οικεία νόμιμα παραστατικά. Σε περίπτωση παράδοσης αγροτικών

⁴⁷ <http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁴⁸ <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-41-eidiko-kathestos-agroton/>, «Ειδικό καθεστώς αγροτών», προσπελάστηκε 5/11/2012

προϊόντων από τρίτους υποκειμένους στο φόρο, για λογαριασμό των παραγωγών αγροτών, η παραπάνω αξία λαμβάνεται χωρίς φόρο και προμήθεια⁴⁹.

Οι διατάξεις των άρθρων 30, 31, 32, 36 και 38 δεν εφαρμόζονται για τους αγρότες που υπάγονται στο καθεστώς αγροτών. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 δεν εφαρμόζονται στους αγρότες που:

α) ασκούν τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις και παρέχουν τις αγροτικές υπηρεσίες που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 42, με τη μορφή εταιρείας οποιουδήποτε τύπου ή αγροτικών συνεταιρισμών,

β) πωλούν αγροτικά προϊόντα παραγωγής τους, ύστερα από επεξεργασία που μπορεί να προσδώσει σε αυτά χαρακτήρα βιομηχανικών ή βιοτεχνικών προϊόντων,

γ) ασκούν παράλληλα και άλλη οικονομική δραστηριότητα, για την οποία έχουν υποχρέωση να τηρούν βιβλία δεύτερης ή ανώτερης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, εκτός από τους αγρότες που πωλούν προϊόντα δικής τους παραγωγής από δικό τους κατάστημα ή από λαϊκές αγορές, ή πραγματοποιούν εξαγωγές ή παραδόσεις προς άλλο κράτος - μέλος.

Οι αγρότες της παραγράφου 4 εντάσσονται στο κανονικό καθεστώς του φόρου για τις δραστηριότητες αυτές. Ειδικά για τους αγρότες της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4, η ένταξη στο κανονικό καθεστώς ισχύει από την ημερομηνία κατά την οποία θα εφαρμοστεί η τήρηση βιβλίου εσόδων εξόδων στους εμπόρους που πραγματοποιούν τις ίδιες δραστηριότητες. Για την ένταξη στο κανονικό καθεστώς υποβάλλεται δήλωση έναρξης ή μεταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 36⁵⁰.

Οι αγρότες μπορούν να μετατάσσονται από το ειδικό καθεστώς του άρθρου αυτού στο κανονικό με δήλωσή τους που υποβάλλεται στον αρμόδιο Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ.. Στην περίπτωση που η μετάταξη πραγματοποιείται από την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου, η δήλωση υποβάλλεται εντός τριάντα (30) ημερών από την έναρξη αυτής και δεν μπορεί να ανακληθεί πριν από την πάροδο πενταετίας. Στην περίπτωση που η μετάταξη πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της διαχειριστικής περιόδου, ισχύει από την ημερομηνία κατά την οποία υποβάλλεται η δήλωση και δεν μπορεί να ανακληθεί πριν από την πάροδο πενταετίας, η οποία αρχίζει από την έναρξη της επόμενης από τη μετάταξη διαχειριστικής περιόδου. Μετάταξη από το

⁴⁹ <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-41-eidiko-kathestos-agroton/>, «Ειδικό καθεστώς αγροτών», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁵⁰ <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-41-eidiko-kathestos-agroton/>, «Ειδικό καθεστώς αγροτών», προσπελάστηκε 5/11/2012

κανονικό καθεστώς απόδοσης του φόρου στο ειδικό καθεστώς αγροτών μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από την έναρξη διαχειριστικής περιόδου με υποβολή δήλωσης στον αρμόδιο Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. εντός τριάντα (30) ημερών από την έναρξη αυτής⁵¹.

Οι μετατασσόμενοι είναι υποχρεωμένοι να συντάσσουν, σε θεωρημένες από τον αρμόδιο Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. καταστάσεις, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από τη μετάταξη, απογραφή που να περιλαμβάνει:

α) τα αποθέματα των αγροτικών προϊόντων, στα οποία περιλαμβάνονται όσα έχουν συλλεχθεί, οι ηρτημένοι καρποί και οι καλλιέργειες που βρίσκονται σε εξέλιξη, κατά συντελεστή του κατ' αποκοπή φόρου,

β) τα αποθέματα των πρώτων υλών της αγροτικής παραγωγής, όπως σπόρων, λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, ζωοτροφών και λοιπών συναφών, κατά συντελεστή φόρου,

γ) τα αγαθά επένδυσης, εφόσον είναι χρησιμοποιήσιμα για τους σκοπούς της επιχείρησης και δεν παρήλθε η πενταετής περίοδος του διακανονισμού. Τα αποθέματα των πιο πάνω περιπτώσεων β' και γ' απογράφονται σε τιμές κόστους.

Τα αποθέματα των αγροτικών προϊόντων θεωρούνται⁵²:

α) ως αγορές του κανονικού καθεστώτος απόδοσης του φόρου, σε τιμή πώλησης κατά το χρόνο της μετάταξης, με δικαίωμα να εκπέσουν τον κατ' αποκοπή φόρο, στην περίπτωση που γίνεται μετάταξη από το καθεστώς των αγροτών στο κανονικό καθεστώς,

β) ως παράδοση αγαθών σε τιμή πώλησης, υποκείμενη στο φόρο με τον κατ' αποκοπή συντελεστή, στην περίπτωση που γίνεται μετάταξη από το κανονικό καθεστώς απόδοσης του φόρου στο καθεστώς των αγροτών.

0. Σε περίπτωση μετάταξης από το ειδικό καθεστώς των αγροτών στο κανονικό καθεστώς απόδοσης του φόρου, οι μετατασσόμενοι δικαιούνται να εκπέσουν το φόρο με τον οποίο έχουν επιβαρυνθεί:

α) τα αποθέματα των πρώτων υλών της αγροτικής παραγωγής,

β) τα αγαθά επένδυσης, κατά το μέρος του φόρου που αναλογεί στα υπόλοιπα έτη της πενταετούς περιόδου διακανονισμού.

⁵¹ <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-41-eidiko-kathestos-agroton/>, «Ειδικό καθεστώς αγροτών», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁵² <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-41-eidiko-kathestos-agroton/>, «Ειδικό καθεστώς αγροτών», προσπελάστηκε 5/11/2012

1. Σε περίπτωση μετάταξης από το κανονικό καθεστώς απόδοσης του φόρου στο καθεστώς των αγροτών, οι μετατασσόμενοι είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν το φόρο με τον οποίο έχουν επιβαρυνθεί:

α) τα αποθέματα των πρώτων υλών της αγροτικής παραγωγής,

β) τα αγαθά επένδυσης, κατά το μέρος τους που αναλογεί στα υπόλοιπα έτη του διακανονισμού της πενταετούς περιόδου.

2. Για τα απογραφόμενα αγαθά που προβλέπουν οι διατάξεις της παραγράφου 8, υποβάλλεται, μέσα σε δύο (2) μήνες, από τη μετάταξη, δήλωση που περιλαμβάνει την αξία των αποθεμάτων και το φόρο που εκπίπτει ή καταβάλλεται, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις διατάξεις των πιο πάνω παραγράφων 9, 10 και 11. Ο φόρος αυτός καταβάλλεται ή εκπίπτει, κατά περίπτωση, με την πιο πάνω δήλωση για την οποία εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 38.

3. Στην πρώτη εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι αγρότες μπορούν με δήλωση έναρξης, που υποβάλλεται στον αρμόδιο Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την έναρξη ισχύος του, να υπαχθούν στο κανονικό καθεστώς. Οι αγρότες που αρχίζουν για πρώτη φορά τις εργασίες τους και επιθυμούν να υπαχθούν στο κανονικό καθεστώς υποβάλλουν δήλωση έναρξης μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την έναρξη των αγροτικών εργασιών τους.

4. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού μπορεί να ορίζεται ότι η επιστροφή του φόρου στους αγρότες ενεργείται για λογαριασμό του Δημοσίου από νομικό πρόσωπο ή οργανισμό. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ορίζεται ότι η επιστροφή του φόρου ενεργείται από τον αγοραστή των αγροτικών προϊόντων ή το λήπτη των αγροτικών υπηρεσιών⁵³.

5. Με αποφάσεις επίσης του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται:

α) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εκκαθάριση και την απόδοση του επιστρεπτέου φόρου,

β) ο τύπος και το περιεχόμενο του ειδικού στοιχείου που προβλέπουν οι διατάξεις της παραγράφου 6,

γ) ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης μετάταξης που προβλέπουν οι διατάξεις της παραγράφου 7 και της δήλωσης αποθεμάτων που προβλέπουν οι

---

⁵³ <http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-41-eidiko-kathestos-agroton/>, «Ειδικό καθεστώς αγροτών», προσπελάστηκε 5/11/2012

διατάξεις της παραγράφου 12, καθώς επίσης και τα συνυποβαλλόμενα με αυτές στοιχεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΕΛΓΑ – ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

3.1 Ο ΕΛΓΑ

Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) είναι Οργανισμός κοινής ωφέλειας, Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου που εποπτεύεται από τον Υπουργό Γεωργίας και ανήκει εξολοκλήρου στο Δημόσιο. Ιδρύθηκε με το Νόμο 1790/16.6.88 (ΦΕΚ 134/Α'/20.6.88) περί "Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμού ΕΛΓΑ και άλλες διατάξεις", αποτελεί τον κεντρικό φορέα ασφαλιστικής κάλυψης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα και επιδίωξή του είναι η στήριξη του γεωργικού εισοδήματος των ασφαλισμένων του⁵⁴.

Σκοπός του ΕΛ.Γ.Α. είναι η ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής και του κεφαλαίου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, η διενέργεια ερευνών σχετικών με τους φυσικούς κινδύνους στη γεωργία, καθώς και η οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων ενεργητικής προστασίας των καλλιεργειών. Στην ασφάλιση υπάγονται χωρίς εξαίρεση όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν την κυριότητα ή την εκμετάλλευση αγροτικών επιχειρήσεων. Οι σημερινές δραστηριότητες του ΕΛ.Γ.Α. εστιάζονται στην υποχρεωτική ασφάλιση των ζημιών η οποία περιλαμβάνει⁵⁵:

- Ασφάλιση των ζημιών στη φυτική παραγωγή από τους κινδύνους: χαλάζι, παγετό, ανεμοθύελλα, πλημμύρα, καύσωνα, υπερβολικές ή

⁵⁴ <http://www.elga.gr/>, προσπελάστηκε 5/11/2012

⁵⁵ <http://www.elga.gr/>, προσπελάστηκε 5/11/2012

άκαιρες βροχοπτώσεις, χιόνι, θάλασσα, ζημιές από άγρια ζώα (αρκούδα) και άγρια κουνέλια.

- Ασφάλιση των ζημιών του ζωικού κεφαλαίου από το σύνολο σχεδόν των φυσικών κινδύνων και ασθενειών - παθήσεων.
- Ενεργητική προστασία του φυτικού κεφαλαίου και της φυτικής παραγωγής κατά παγετού και χαλαζιού.
- Από τον ιδρυτικό του νόμο, προβλέπεται η επέκταση των δραστηριοτήτων του και σε άλλους κινδύνους και σε άλλα αντικείμενα

Επιπλέον από το 2002 ανατέθηκε για πρώτη φορά από τον Υπουργό Γεωργίας στον ΕΛ.Γ.Α. και έκτοτε με το Ν. 3147/2003 ασκούνται πλέον μόνιμα από αυτόν, οι αρμοδιότητες που ανήκαν στη Διεύθυνση Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.) του Υπουργείου Γεωργίας, οι οποίες αφορούν στην παρακολούθηση των ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες, δυσμενείς καιρικές συνθήκες, πυρκαγιές και άλλα έκτακτα γεγονότα στην παραγωγή (φυτική, ζωική) και στο κεφάλαιο (φυτικό, ζωικό, πάγιο και έγγειο) των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, στη μελέτη και αξιολόγηση τους και στην εισήγηση για τα κυβερνητικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν, με υποκαταστήματα σε όλη την Ελλάδα⁵⁶.

3.1 Ασφαλιστικές καλύψεις από τον ΕΛΓΑ

3.2.1 Αντικείμενο Ασφάλισης

Καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές, που αποδεδειγμένα προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, στη φυτική παραγωγή της καλλιεργητικής περιόδου που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο⁵⁷.

Εικόνα 3.2.1.1: Μορφή ζημιάς

⁵⁶ <http://www.elga.gr/>, προσπελάστηκε 5/11/2012

⁵⁷ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

Πηγή: <http://www.elga.gr/files/777i1.jpg>, προσπελάστηκε 5/11/2012

3.2.1 Καλυπτόμενοι κίνδυνοι

Οι φυσικοί κίνδυνοι (ζημιογόνα αίτια) που καλύπτει η ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. είναι το χαλάζι, ο παγετός, η ανεμοθύελλα, η πλημμύρα, ο καύσωνας, οι υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, το χιόνι, οι ζημιές από θάλασσα, οι ζημιές από την αρκούδα και οι ζημιές από το αγριογούρουνο στις περιοχές που προστατεύονται από τη συνθήκη RAMSAR. Χαλάζι, είναι η πτώση ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων με μορφή σφαιριδίων (συνήθως) ή ακανόνιστου σχήματος τεμαχίων σκληρού διαφανούς πάγου, με συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή.

Παγετός, θεωρείται η πτώση της θερμοκρασίας του αέρα σε τιμή ίση ή μικρότερη των μηδέν (0°) βαθμών Κελσίου με συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή. Ανεμοθύελλα, θεωρείται ο σφοδρός άνεμος, του οποίου η μηχανική επίδραση στα φυτά προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή. Σφοδρός άνεμος χαρακτηρίζεται ο άνεμος εντάσεως 8 BEAUFOR και άνω ή ο άνεμος εκείνος, που προκαλεί σπάσιμο των κλαδιών των δένδρων, εμποδίζει το βάδισμα, προξενεί ζημιές σε κτιριακές εγκαταστάσεις, ξεριζώνει δένδρα⁵⁸.

Πλημμύρα, θεωρείται η εισροή και παραμονή στις καλλιέργειες νερού προερχομένου από ξεχείλισμα ή ρήγμα των φυσικών ή τεχνητών ορίων ρεύματος ή άλλου όγκου γλυκού νερού, εξαιτίας βροχοπτώσεων ή τήξης χιονιού με αποτέλεσμα

⁵⁸ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

ζημιά στη φυτική παραγωγή λόγω διάβρωσης ή κατάκλισης των καλλιεργειών. Στην ανωτέρω έννοια της πλημμύρας δεν υπάρχει η εισροή και παραμονή νερού σε καλλιέργειες, που οφείλεται σε αμέλεια, παραλείψεις ή άλλα τεχνητά αίτια. Καύσωνα, θεωρείται η άνοδος της θερμοκρασίας του αέρα σε τιμή ίση ή μεγαλύτερη των 40° C, με συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή⁵⁹.

Υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, θεωρείται η πτώση βροχής, η οποία λόγω ύψους, έντασης, διάρκειας ή εποχής που συμβαίνει προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή. Χιόνι, θεωρείται η χιονόπτωση εξ αιτίας της οποίας δημιουργείται στρώμα χιονιού επί των καλλιεργειών και των εγκαταστάσεων, το οποίο λόγω του ύψους, του βάρους ή της διάρκειας παραμονής προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή. Θάλασσα, θεωρούνται τα σταγονίδια θαλασσινού νερού τα οποία μεταφερόμενα από τον άνεμο, προκαλούν εγκαύματα στις καλλιέργειες των παράκτιων περιοχών, με συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή.

Ζημιά από την αρκούδα (URSUS ARCTOS) που καλύπτει η ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α., θεωρείται η καταστροφή ή η απώλεια της φυτικής παραγωγής η οποία προκαλείται από το ζώο αυτό. Ζημιά από το αγριογούρουνο (Sus sp.) που καλύπτει η ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α., θεωρείται η καταστροφή ή η απώλεια της φυτικής παραγωγής των συστηματικών καλλιεργειών που αναπτύσσονται στις περιοχές που προστατεύονται από τη συνθήκη RAMSAR, η οποία προκαλείται από το ζώο αυτό⁶⁰.

Εικόνα 3.2.2.1: Ζημιές στα φυτά

⁵⁹ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁶⁰ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

3.2 Διαδικασίες ασφάλισης

2.1 Αναγγελία Ζημιάς

Ως προς την αναγγελία της ζημιάς ακολουθούνται τα εξής⁶¹:

- ο **που**: Αρμόδιοι σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα για τη διεξαγωγή όλης της διαδικασίας που αφορά στην ασφάλιση της φυτικής παραγωγής είναι οι Ανταποκριτές του ΕΛ.Γ.Α. Η Δήλωση Καλλιέργειας / Δήλωση Ζημιάς υποβάλλεται στον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. του Δήμου ή της Κοινότητας στην αγροτική περιοχή της οποίας βρίσκονται οι καλλιέργειες⁶².
- ο **πότε**: Ο Ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α. μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες από τότε που έγινε η ζημιά στις καλλιέργειες από καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιόγONO αίτιο, είναι υποχρεωμένος να αναγγείλει στην αρμόδια υπηρεσία του ΕΛ.Γ.Α, τη χρονολογία, το είδος και τις εκτάσεις που ζημιώθηκαν. Ο ασφαλισμένος του οποίου ζημιώθηκαν οι καλλιέργειες, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20% της συνολικής παραγωγής που περίμενε να συγκομίσει από κάθε αγροτεμάχιο κατά είδος καλλιέργειας, έχει υποχρέωση μέσα σε 12 ημέρες από την επομένη της ημερομηνίας που συνέβη το ζημιόγONO αίτιο, να υποβάλλει τη δήλωση ζημιάς στον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. του Δήμου/Κοινότητας στην αγροτική περιοχή όπου βρίσκονται τα αγροτεμάχια.
- ο **από ποιόν**: Η δήλωση ζημιάς μπορεί να υποβληθεί από τον ίδιο τον παραγωγό ή από τρίτο πρόσωπο⁶³.

2.2 Συμπλήρωση Δήλωσης Ζημιάς

⁶¹ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=57:2010-04-26-07-34-21&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Διαδικασίες ασφάλισης - Αναγγελία Ζημιάς», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁶² http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=57:2010-04-26-07-34-21&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Διαδικασίες ασφάλισης - Αναγγελία Ζημιάς», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁶³ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=57:2010-04-26-07-34-21&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Διαδικασίες ασφάλισης - Αναγγελία Ζημιάς», προσπελάστηκε 5/11/2012

Στη δήλωση ζημιάς οπωσδήποτε πρέπει ν' αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του καλλιεργητή, οι αριθμοί του δελτίου ταυτότητας (ΑΔΤ), του φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και του Μητρώου Αγροτών, η διεύθυνση κατοικίας, η τοποθεσία του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, το είδος και η ποικιλία της καλλιέργειας και κάθε άλλο στοιχείο που κρίνεται αναγκαίο από την Υπηρεσία⁶⁴.

Ο Ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α., αφού παραλάβει τη δήλωση ζημιάς, την καταχωρίζει στο ειδικό πρωτόκολλο του ΕΛ.Γ.Α. και παραδίδει στον ασφαλισμένο αντίγραφο, στο οποίο αναγράφεται ο αριθμός πρωτοκόλλου, τα τέλη εκτίμησης που καταβλήθηκαν και η χρονολογία παραλαβής της δήλωσης.

2.3 Διαδικασίες Εκτίμησης

Οι διαδικασίες εκτίμησης της ζημιάς είναι:

- ο **από ποιόν:** Η εκτίμηση της ζημιάς κάθε αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε διενεργείται σύμφωνα με τους κανόνες της γεωπονικής επιστήμης από ένα και μόνο γεωπόνο - εκτιμητή του ΕΛ.Γ.Α
- ο **πότε:** Ο ΕΛ.Γ.Α. ανάλογα με την εποχή που συνέβη η ζημιά και το βλαστικό στάδιο της καλλιέργειας που πλήγηκε, καθορίζει το χρόνο διενέργειας της εκτίμησης της ζημιάς.

Η ημερομηνία που θα αρχίσουν οι εκτιμήσεις στην περιοχή κάθε Δήμου/Κοινότητας γίνεται γνωστή στους ενδιαφερομένους ασφαλισμένους με ανακοίνωση που τοιχοκολλάται από τον Ανταποκριτή στα Γραφεία του Δήμου/Κοινότητας⁶⁵

- ο **εκτίμηση:** Ο ασφαλισμένος είναι υποχρεωμένος να υποδείξει το αγροτεμάχιο που έπαθε ζημιά, ενώ οφείλει να δώσει στον εκτιμητή κάθε πληροφορία ή αποδεικτικό στοιχείο του ζητηθεί. Ο εκτιμητής όσες φορές το κρίνει σκόπιμο μπορεί να προβαίνει σε προεκτίμηση της ζημιάς πριν από την οριστική εκτίμηση, καθώς και στην παρακολούθηση της καλλιέργειας που ζημιώθηκε πριν την οριστικοποίηση της εκτίμησης, οπότε και καταχωρίζει το πόρισμα

⁶⁴ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁶⁵ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

της εκτίμησης που διενεργήθηκε, κατά είδος και ποικιλία καλλιέργειας, και για κάθε αγροτεμάχιο χωριστά σε ειδικό έντυπο και το υποβάλλει στον ΕΛ.Γ.Α.

2.4 Κοινοποίηση

Ο Ανταποκριτής υποχρεούται χωρίς καθυστέρηση και μάλιστα την ίδια ημέρα της παραλαβής των Δηλώσεων Ζημιάς να καλέσει με σχετική πρόσκληση, η οποία τοιχοκολλάται στα Γραφεία του Δήμου/Κοινότητας, τους ενδιαφερόμενους ασφαλισμένους, να λάβουν γνώση των πορισμάτων της εκτίμησης. Το πόρισμα της εκτίμησης που διενεργήθηκε γίνεται οριστικό μετά την πάροδο δέκα ημερών από της επομένης ημέρας τοιχοκόλλησης της πρόσκλησης. Μέσα στην παραπάνω προθεσμία των δέκα ημερών, ο ασφαλισμένος έχει το δικαίωμα να ζητήσει επανεκτίμηση, αν δεν συμφωνεί με το πόρισμα της εκτίμησης, με αίτηση που πρέπει να καταθέσει στον αρμόδιο Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. Η επανεκτίμηση διενεργείται από δύο γεωπόνους, που ορίζονται από τον ΕΛ.Γ.Α., είναι οριστικό και δεν μπορεί να ασκηθεί κατ' αυτού άλλο ένδικο μέσο⁶⁶.

2.5 Εκκαθάριση

Όταν γίνονται ζημιές στη φυτική παραγωγή από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια σε ποσοστό μέχρι και του είκοσι στα εκατό (20%) της συνολικής παραγωγής του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, κατ' είδος και ποικιλία καλλιέργειας, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά (δεν αποζημιώνονται).

Αν η ζημιά είναι μεγαλύτερη από 20%, καταβάλλεται αποζημίωση ίση προς ποσοστό 88%, του πάνω από το 15% ποσοστού ζημιάς. Στις περιπτώσεις ζημιών από παγετό στα καρποφόρα δένδρα ο ΕΛ.Γ.Α. καταβάλλει αποζημίωση ίση προς ποσοστό 88% του πάνω του 30% συνολικού ποσοστού ζημιάς, ενώ για ζημιές από αρκούδα καταβάλλει αποζημίωση ίση προς το 100% του πάνω του 5% συνολικού ποσοστού ζημιάς. Ειδικότερα, το ποσό της ασφαλιστικής αποζημίωσης, υπολογίζεται σε συνάρτηση με

⁶⁶ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

- Την κατά στρέμμα ή δένδρο παραγωγή και τον αντίστοιχο αριθμό στρεμμάτων ή δένδρων

- Το ποσοστό της ζημιάς
- Την τιμή αποζημίωσης κατά μονάδα προϊόντος

Οι ασφαλιστικές αποζημιώσεις καταβάλλονται στους δικαιούχους εκτός από ειδικές δικαιολογημένες εξαιρέσεις, μετά την έναρξη της συγκομιδής του προϊόντος, κατά προτίμηση με ταχυδρομικές επιταγές σε μετρητά. Η αξίωση του ασφαλισμένου για λήψη αποζημίωσης από τον ΕΛ.Γ.Α παραγράφεται μετά διετία από την έκδοση της εντολής αυτής⁶⁷.

3.3 Πόροι του ΕΛ.Γ.Α.

1. Πόροι του ΕΛ.Γ.Α. είναι:

α) τα έσοδα από την ειδική ασφαλιστική εισφορά που προβλέπεται στο άρθρο 8 του σχετικού νόμου, η οποία ορίζεται σε ποσοστό⁶⁸:

- τέσσερα τοις εκατό (4%) επί της ασφαλιζόμενης αξίας της φυτικής παραγωγής και προκειμένου για την ελιά, λόγω της έντονης παρεννιαυτοφορίας που παρουσιάζει, σε τρία τοις εκατό (3%),
- μηδέν εβδομήντα πέντε τοις εκατό (0,75%) επί της ασφαλιζόμενης αξίας του ζωικού κεφαλαίου,
- μισό τοις εκατό (0,5%) για τα προϊόντα φυτικής προέλευσης των καλλιεργειών που παράγονται στο σύνολό τους (αμιγώς) και αποκλειστικά σε «ελεγχόμενο περιβάλλον» μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, όπως αυτό καθορίζεται από τους σχετικούς Κανονισμούς Ασφάλισης του ΕΛ.Γ.Α.. Τα πρόσωπα που υπάγονται στη διάταξη αυτή μπορούν με αίτησή τους να ζητήσουν την εξαίρεσή τους από την ασφάλιση αυτή,

β) τα έσοδα από την πρόσθετη ασφαλιστική εισφορά που προβλέπεται στο άρθρο 4, του νόμου αυτού, η οποία ορίζεται σε ποσοστό επί της ασφαλιζόμενης αξίας της φυτικής παραγωγής για την ασφαλιστική κάλυψη καλλιεργειών με αυξημένη απαλλαγή,

---

⁶⁷ http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁶⁸ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3877, (2010), Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, «Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας», τεύχος πρώτο, Αρ. Φύλλου 160, 20 Σεπτεμβρίου 2010, Αθήνα

γ) τα έσοδα από την προαιρετική ασφαλιστική εισφορά, που προβλέπεται στο άρθρο 4 του νόμου αυτού, η οποία ορίζεται σε ποσοστό επί της ασφαλιζόμενης αξίας της φυτικής παραγωγής για την ασφαλιστική κάλυψη των προαιρετικά ασφαλιζόμενων κινδύνων.

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που λαμβάνεται μετά από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.Γ.Α., ορίζονται τα ποσοστά που προβλέπονται στις περιπτώσεις β' και γ' του άρθρου αυτού,

δ) η ετήσια επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του ΕΛ.Γ.Α.. Το ύψος της ετήσιας επιχορήγησης της περίπτωσης αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που αντιστοιχεί στο 20% των πραγματοποιηθέντων ετήσιων εσόδων του ΕΛ.Γ.Α. που προέρχονται από την εισφορά της περίπτωσης α' της παραγράφου αυτής,

ε) οι λοιπές κρατικές επιχορηγήσεις προς τον ΕΛ.Γ.Α. που έχουν εγκριθεί από την Ε.Ε., οι επιχορηγήσεις από την ένταξη δράσεων του ΕΛ.Γ.Α. σε αναπτυξιακά προγράμματα, οι επιχορηγήσεις που αφορούν το μη ασφαλιστικό αντικείμενο, όπως η ενεργητική προστασία, καθώς και οι αμοιβές για παροχή υπηρεσιών προς το Δημόσιο και τρίτους,

στ) η γενική εισφορά υπέρ ΕΛ.Γ.Α. που επιβάλλεται επί του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις,

ζ) τα τέλη εκτίμησης ζημιών, οι αμοιβές και τα έσοδα από τις υπηρεσίες που παρέχει ο ΕΛ.Γ.Α. προς τρίτους,

η) επιχορηγήσεις από ειδικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και άλλων διεθνών οργανισμών,

θ) οι αποδόσεις των κεφαλαίων του, οι δωρεές, τα κληροδοτήματα και οι κάθε είδους εισφορές φυσικών ή νομικών προσώπων,

ι) οι αποδόσεις από την επένδυση των αποθεματικών.

2. Σε περιόδους κατά τις οποίες τα συνολικά από κάθε πηγή και αιτία έσοδα του ΕΛ.Γ.Α. υπερβαίνουν τα συνολικά του έξοδα, ο ΕΛ.Γ.Α. σχηματίζει αποθεματικό. Με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία, το ύψος,

τη διάθεση και την επένδυση του αποθεματικού που σχηματίζεται καθώς και κάθε λεπτομέρεια σχετική με την εφαρμογή του άρθρου αυτού⁶⁹.

3.4 Ασφαλιζόμενη αξία αγροτικής παραγωγής

1. Στη φυτική παραγωγή, η ασφαλιζόμενη αξία της αγροτικής παραγωγής ανά παραγωγό, επί της οποίας επιβάλλεται η ειδική ασφαλιστική εισφορά, ορίζεται με βάση: α) τον αριθμό των στρεμμάτων ή δένδρων – ανάλογα με την καλλιέργεια – των καλλιεργούμενων εκτάσεων που έχει στην κατοχή του ή έχει την εκμετάλλευσή τους ο παραγωγός, όπως δηλώνονται από τον ίδιο στην Ενιαία Δήλωση Καλλιέργειας που συνυποβάλλεται υποχρεωτικά μαζί με την Ενιαία Αίτηση, β) τη μέση παραγωγή ανά νομό και ανά στρέμμα ή δένδρο των δηλούμενων καλλιεργειών και γ) την αξία του παραγόμενου προϊόντος ανά κιλό ή τεμάχιο, ανάλογα με την καλλιέργεια⁷⁰.

Πίνακας 3.5.1: Κατάσταση αποζημιώσεων ΕΛΓΑ ανά Νομό

ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΗΝ 19/07/2011		
ΝΟΜΟΣ	ΠΟΣΟ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	69,786.70	116
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	395,860.24	365
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	1,902.32	3
ΑΡΤΑΣ	20,741.66	73
ΑΤΤΙΚΗΣ	578.51	1
ΑΧΑΪΑΣ	36,776.39	21
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	5,843.33	6
ΕΒΡΟΥ	907,649.54	574
ΗΛΕΙΑΣ	461,818.81	90
ΗΜΑΘΙΑΣ	26,085.77	41
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	355,535.74	558
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	606,132.37	242
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	133,874.70	50
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	9,696.11	21
ΚΑΒΑΛΑΣ	1,458.65	4
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	517.12	1
ΚΙΛΚΙΣ	2,557.06	3
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	14,279.82	18
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	1,406.59	1
ΛΑΡΙΣΑΣ	1,551.64	1
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	10,503.03	21
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	1,214.06	1
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	335,821.82	481
ΞΑΝΘΗΣ	45,226.12	21
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	196.82	1
ΠΕΛΛΑΣ	40,466.12	44

⁶⁹ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3877, (2010), Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, «Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας», τεύχος πρώτο, Αρ. Φύλλου 160, 20 Σεπτεμβρίου 2010, Αθήνα

⁷⁰ ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3877, (2010), Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, «Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας», τεύχος πρώτο, Αρ. Φύλλου 160, 20 Σεπτεμβρίου 2010, Αθήνα

ΠΕΡΙΑΣ	40,494.72	67
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	54,554.96	238
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	10,907.69	39
ΡΟΔΟΠΗΣ	17,417.09	34
ΣΕΡΡΩΝ	117,092.44	87
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	649.10	1
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	15,015.67	29
ΦΩΚΙΔΑΣ	822,649.80	617
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	11,750.47	20
ΣΥΝΟΛΟ	4,578,012.98	3890

Πηγή: ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3877, (2010)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΟΠΕΚΕΠΕ – ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

4.1.1 Ο ΟΠΕΚΕΠΕ

Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων είναι ο Ελληνικός Οργανισμός πληρωμών των κοινοτικών ενισχύσεων που λειτουργεί από το 2001 υπέρ του δημοσίου συμφέροντος και εποπτεύεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στόχος του ΟΠΕΚΕΠΕ ως Οργανισμού Πληρωμών είναι να καταβάλλει έγκαιρα, σωστά και με διαφάνεια τις αγροτικές ενισχύσεις που χορηγούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στον γεωργικό τομέα⁷¹.

Συγκεκριμένα ο ΟΠΕΚΕΠΕ διαχειρίζεται για λογαριασμό της Ελλάδας τις ενισχύσεις των δύο κοινοτικών ταμείων για την χρηματοδότηση των γεωργικών δαπανών του κοινοτικού προϋπολογισμού, δηλαδή το [Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων \(ΕΓΤΕ\)](#) και το [Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης \(ΕΓΤΑΑ\)](#) καθώς και του [Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας \(ΕΤΑ\)](#). Δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι κυρίως οι αγρότες-κτηνοτρόφοι αλλά και οι επενδυτές του αγροτικού τομέα, μεταποιητικές επιχειρήσεις κ.λπ.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν προσδιορίζει ούτε επεμβαίνει στο περιεχόμενο της κοινοτικής πολιτικής για τη γεωργία αλλά καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες που

⁷¹ <http://www.opekepe.gr/history.asp>, «Ιστορία», προσπελάστηκε 5/11/2012

σχετίζονται με τη χορήγηση των κοινοτικών ενισχύσεων και φροντίζει ώστε να υλοποιηθούν όλα όσα προβλέπονται από τα θεσμικά κείμενα που αναφέρονται στην Κοινή Αγροτική Πολιτική⁷².

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ συνεπώς είναι ένας οργανισμός που ελέγχει και ελέγχεται προκειμένου να κατανεμηθούν δίκαια, σωστά και έννομα τα περίπου 3 δισεκατομμύρια ευρώ που διαχειρίζεται ετησίως.

Μερικά ιστορικά στοιχεία:

- Ο ΟΠΕΚΕΠΕ συστήθηκε το 1998 με το [Νόμο 2637 \(ΦΕΚ 200/Α/1998\)](#) και είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, Δημοσίου Συμφέροντος.
- Συστάθηκε ως επιχειρησιακός οργανισμός και δραστηριοποιείται από τις 1.9.2001 με προσωρινή διαπίστευση μέχρι τις 2 Σεπτεμβρίου 2002 οπότε και έλαβε και οριστική διαπίστευση ως οργανισμός πληρωμών.
- Από το 2005 είναι ο μοναδικός φορέας στην Ελλάδα που έχει την ευθύνη για τις επιδοτήσεις της νέας ΚΑΠ, η οποία εφαρμόστηκε στη χώρα μας από το 2006.
- Το 2006 λόγω της αναδιοργάνωσης του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, έγινε ο υπεύθυνος οργανισμός πληρωμής και των δύο γεωργικών ταμείων, του ΕΓΤΕ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων) και του ΕΓΤΑΑ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης), καθώς επίσης και βάσει του και του [Νόμου 3508 \(ΦΕΚ 249/Α/2006 άρθρο 3\)](#) του ΕΤΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας).
- Η νέα ΚΑΠ οδήγησε στην πλήρη αναδιάρθρωση του ΟΠΕΚΕΠΕ η οποία θα τεθεί σε εφαρμογή από την Άνοιξη του 2007.
- Εποπτεύεται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ).
- Έχει Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από 13 μέλη.
- Εδρεύει στην Αθήνα και έχει 11 Περιφερειακές Διευθύνσεις.
- Έχει 36 Νομαρχιακά Γραφεία.

Ο Οργανισμός πληρώνει κάθε χρόνο περί τα 3 δις ευρώ κοινοτικών επιδοτήσεων σε περίπου 900.000 δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένων, αγροτών, αγροτικών συνεταιρισμών, εξαγωγικών επιχειρήσεων κ.λπ. Σκοπός του

---

⁷² <http://www.opekepe.gr/history.asp>, «Ιστορία», προσπελάστηκε 5/11/2012

Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε ως Ν.Π.Ι.Δ. και σύμφωνα με τα άρθρα 13-29 του [Νόμου 2637/1998 \(ΦΕΚ 200/Α/1998\) \(Ιδρυτικός Νόμος\)](#), όπως αυτός ισχύει είναι⁷³:

1. Η διαχείριση των πιστώσεων του [Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων \(Ε.Γ.Τ.Ε.\)](#), του [Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης \(Ε.Γ.Τ.Α.Α.\)](#) και του [Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας \(Ε.Τ.Α.\)](#) δυνάμει των [Κανονισμών \(ΕΚ\) 1290/2005](#) και [1698/2005](#) του Συμβουλίου, όπως αυτοί ισχύουν, σύμφωνα με τις εκάστοτε διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας⁷⁴.
2. Η πρόληψη και η πάταξη κάθε ατασθαλίας σε βάρος των παραπάνω πιστώσεων, όπως και η ανάκτηση τυχόν χρηματικών ποσών, τα οποία έχουν καταβληθεί παρανόμως ή αχρεωστήτως.

4.1.2 Αρμοδιότητες του Οργανισμού

Οι αρμοδιότητες του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. σύμφωνα με τα άρθρα 13-29 του [Νόμου 2637/1998 \(ΦΕΚ 200/Α/1998\) \(Ιδρυτικός Νόμος\)](#), όπως αυτός ισχύει είναι μεταξύ άλλων οι ακόλουθες⁷⁵:

- Ο έλεγχος των δικαιολογητικών πληρωμής και η αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών που βαρύνουν τον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π.) του άρθρου 26 του [Νόμου 992/1979 \(ΦΕΚ 280/Α/1979\)](#), η έγκριση της πληρωμής τους και η έκδοση εντολών πληρωμής σε βάρος του Ε.Λ.Ε.ΓΕ.Π. Η τήρηση στοιχείων και αρχείων των γενομένων πληρωμών.
- Η διενέργεια κάθε είδους ελέγχου σχετικού με τη νομιμότητα των πληρωμών και την κίνηση των προβλεπόμενων διαδικασιών για την ανάκτηση των καταβληθέντων παρανόμως ή αχρεωστήτως, καθώς και για την επιβολή κάθε νόμιμης κύρωσης.
- Η συγκέντρωση των στοιχείων και η πρόταση για την κατάρτιση του προϋπολογισμού του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, όπως και η κατάρτιση των ισοζυγίων, ισολογισμού και απολογισμού αποτελεσμάτων χρήσης.

⁷³ <http://www.opekepe.gr/aim.asp>, «Σκοπός», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁷⁴ <http://www.opekepe.gr/aim.asp>, «Σκοπός», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁷⁵ <http://www.opekepe.gr/armodiotites.asp>, «Αρμοδιότητες», προσπελάστηκε 5/11/2012

- Η εισήγηση για την έκδοση των αποφάσεων και η έκδοση εγκυκλίων και οδηγιών που καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής της κοινής αγροτικής πολιτικής στον τομέα των εγγυήσεων, τους ελέγχους και τα απαραίτητα κατά περίπτωση δικαιολογητικά και αφορούν μέτρα στην εσωτερική αγορά και τις εισαγωγές εξαγωγές, σε εκτέλεση Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και θέματα συνεργασίας με άλλα Υπουργεία και Υπηρεσίες και Οργανισμούς Πληρωμών.
- Η έκδοση και η χορήγηση πιστοποιητικών εισαγωγών και εξαγωγών, καθώς και πιστοποιητικών προκαθορισμού της εισφοράς στην εισαγωγή και της επιστροφής κατά την εξαγωγή, η έκδοση αποσπασμάτων αυτών και η εκχώρηση (μεταβίβαση) των πιστοποιητικών σε τρίτους σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η άσκηση, ύστερα από απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε., ως εντολοδόχου του Ελληνικού Δημοσίου των αρμοδιοτήτων της αγοράς και εκποίησης προϊόντων της αγοραστικής παρέμβασης, ιδία δε της διενέργειας των διαγωνισμών, της σύναψης των σχετικών συμβάσεων, του ελέγχου των δικαιολογητικών, του προσδιορισμού της τελικής αξίας των εκποιούμενων προϊόντων, της εκκαθάρισης των ποσών για είσπραξη ή επιστροφή διαφορών, της παρακολούθησης των αποθεμάτων, της διαπίστωσης και βεβαίωσης ελλειμμάτων ή πλεονασμάτων, φθορών ή αλλοιώσεων και της εισήγησης στα αρμόδια όργανα για τον καταλογισμό κατά περίπτωση.
- Η φύλαξη των εγγυητικών επιστολών και η είσπραξη των εγγυήσεων υπό μορφή μετρητών για την έκδοση των πιστοποιητικών εισαγωγής-εξαγωγής και προκαθορισμού, καθώς και η φύλαξη κάθε άλλης εγγύησης και η αποδέσμευση ή κατάπτωση αυτών.
- Η συμμετοχή στην κατάρτιση των δανειακών συμβάσεων για τη χρηματοδότηση του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, καθώς και στην κατάρτιση των συμβάσεων καταβολής προμήθειας για τη διαχείριση του ανωτέρω λογαριασμού.
- Η κατάρτιση και η σύναψη διοικητικών συμβάσεων που προβλέπονται στα πλαίσια των εθνικών και κοινοτικών διατάξεων.

- Η αποστολή των μηνιαίων καταστάσεων με τα παραστατικά εσόδων - εξόδων για την άσκηση κατασταλτικού ελέγχου του άρθρου 27 του [Νόμου 992/1979 \(ΦΕΚ 280/A/1979\)](#) στην αρμόδια υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. ια) Η συμμετοχή στην εκπροσώπηση στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα εφαρμογής του θεσμού των εγγυήσεων⁷⁶.

4.1.3 Εξισωτική Αποζημίωση

Η εξισωτική αποζημίωση αφορά στην παροχή ενίσχυσης προς τους αγρότες των μειονεκτικών, ορεινών περιοχών και τους μετακινούμενους κτηνοτρόφους, ως αντιστάθμιση για τα προβλήματα που τους δημιουργούν τα μόνιμα φυσικά μειονεκτήματα των περιοχών τους⁷⁷.

A. Ποιος είναι ο σκοπός του μέτρου. Είναι γνωστό ότι οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών δίνουν χαμηλό εισόδημα στον παραγωγό εξαιτίας των μόνιμων φυσικών αντιξοοτήτων τους, όπως μεγάλα υψόμετρα, απότομες κλίσεις, μικρή βλαστική περίοδος, πτωχά – υποβαθμισμένα εδάφη κ.λπ. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την απουσία εναλλακτικών πηγών απασχόλησης, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα για την παραμονή των κατοίκων στις περιοχές αυτές και για τη συνέχιση της άσκησης γεωργικών δραστηριοτήτων.

Σκοπός του μέτρου είναι να αμβλύνει την κατάσταση αυτή, αντισταθμίζοντας ένα μέρος της απώλειας εισοδήματος με τη χορήγηση ετησίως εξισωτικής αποζημίωσης στους γεωργοκτηνοτρόφους, μόνιμους κατοίκους των περιοχών αυτών και σε μετακινούμενους κτηνοτρόφους⁷⁸.

B. Ποιοι μπορούν να ενταχθούν στο μέτρο. Δικαιούχοι του μέτρου μπορούν να κριθούν φυσικά και νομικά πρόσωπα που πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

⁷⁶ <http://www.opekepe.gr/armodiotites.asp>, «Αρμοδιότητες», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁷⁷ <http://domnapetsani.wordpress.com/>, «Εξισωτική αποζημίωση», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁷⁸ <http://domnapetsani.wordpress.com/>, «Εξισωτική αποζημίωση», προσπελάστηκε 5/11/2012

- Είναι γεωργοί, νόμιμοι κάτοχοι και αρχηγοί γεωργικής εκμετάλλευσης.
- Είναι μόνιμοι κάτοικοι ορεινών ή μειονεκτικών ή με ειδικά προβλήματα περιοχών ή είναι μετακινούμενοι κτηνοτρόφοι.
- Είναι ενήλικα άτομα με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και δεν έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους.
- Πρέπει να κατέχουν και να εκμεταλλεύονται τουλάχιστον 20 στρέμματα χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (περιλαμβανομένης και αυτής των βοσκοτόπων).
- Τα οικογενειακά εξωγεωργικά εισοδήματα τους δεν υπερβαίνουν το εισόδημα που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Γ. Τι υποχρεώσεις αναλαμβάνουν οι αγρότες που εντάσσονται στο μέτρο της εξισωτικής αποζημίωσης. Όσοι ενταχθούν στο μέτρο αναλαμβάνουν τις ακόλουθες υποχρεώσεις για 5 τουλάχιστο έτη:

1. να ασκούν την γεωργική δραστηριότητα τουλάχιστο με τους όρους που εντάχθηκαν στο μέτρο,
2. να χρησιμοποιούν καθ όλη την περίοδο της δέσμευσης τους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής (ΚΟΓΠ),
3. να συνεργάζονται στην εφαρμογή δράσεων εξυγίανσης της κτηνοτροφίας.

Δ. Τι ωφέλεια θα έχουν οι δικαιούχοι. Το συνολικό ετήσιο ποσό της εξισωτικής αποζημίωσης που μπορεί να χορηγηθεί κατά περιοχή και δικαιούχο εξαρτάται από⁷⁹:

- τον αριθμό των στρεμμάτων που κατέχει και αξιοποιεί σε ορεινές, μειονεκτικές και με ειδικά προβλήματα περιοχές,
- το είδος της εκμετάλλευσης (πχ. τα αρωματικά φυτά έχουν μεγαλύτερη ενίσχυση από άλλες καλλιέργειες),
- εάν ανήκουν στο καθεστώς νέων Γεωργών ή αν είναι διάδοχοι πρόωρης συνταξιοδότησης,
- εάν είναι βιώσιμες οι εκμεταλλεύσεις τους,
- εάν έχουν επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση οι νέοι γεωργοί,
- εάν είναι οι δικαιούχοι κάτοικοι νησιών Αιγαίου ή κάτοικοι ορεινών περιοχών

⁷⁹ <http://domnapetsani.wordpress.com/>, «Εξισωτική αποζημίωση», προσπελάστηκε 5/11/2012

- ο και δύναται να φτάσει στις ορεινές περιοχές μέχρι 5500 € ανά δικαιούχο και στις μειονεκτικές περιοχές τα 5000 €.

Ε. Αρμόδιοι φορείς για περισσότερες πληροφορίες είναι:

1. Η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Γεωργικών Διαρθρώσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
2. Η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑΑ.
3. Η Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης της περιοχής τους.
4. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Τα βήματα που ακολουθούνται για να συμμετέχουν οι δικαιούχοι

Οι αγρότες που ενδιαφέρονται να ενταχθούν στο μέτρο της Εξισωτικής Αποζημίωσης θα πρέπει να ακολουθήσουν τα παρακάτω βήματα:

- α. Να ενημερωθούν από τις Δ/σεις Αγροτικής Ανάπτυξης και τους ΟΤΑ για τους όρους και προϋποθέσεις του μέτρου, το χρόνο υποβολής της αίτησης (1 φορά τον χρόνο) και το απαραίτητο έντυπο υλικό (πληροφοριακό, αίτηση κλπ).
- β. Να ετοιμάσουν όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά και να τα υποβάλλουν στον ΟΤΑ που βρίσκεται η μόνιμη κατοικία τους⁸⁰.

4.1.4 Η Ενιαία Ενίσχυση

Η Ενιαία Ενίσχυση αποφασίστηκε να χορηγείται κατ' έτος ασχέτως είδους και ύψους της παραγωγής (γι' αυτό και ονομάστηκε αποσυνδεδεμένη ή αποδεσμευμένη). Η αξία της ανά δικαιούχο παραγωγό εξαρτάται από το ύψος των ενισχύσεων που είχαν εισπραχθεί κατά την τριετία 2000-2002. Ο λόγος που προβλήθηκε στα πλαίσια των συζητήσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.) ήταν να μη βρίσκονται σε πλεονεκτικότερη θέση οι παραγωγοί της Ε.Ε., με άμεση στήριξη της παραγωγής τους, έναντι άλλων φτωχών χωρών. Ενώ οι αγρότες της Ε.Ε. διατηρούν πλέον τις επιδοτήσεις τους, που θα καταβάλλονται όμως με άλλο τρόπο. Έτσι η

⁸⁰ <http://domnapetsani.wordpress.com/>, «Εξισωτική αποζημίωση», προσπελάστηκε 5/11/2012

πληρωμή αυτής της «Ενιαίας Αποδεδειγμένης Ενίσχυσης» στους αγρότες-κτηνοτρόφους, είναι βασισμένη στα «δικαιώματα» των παραγωγών, που αποτελούν τον τίτλο βάσει του οποίου θα τους καταβάλλεται η ενίσχυση μέχρι το 2013⁸¹.

Η «Ενιαία Ενίσχυση» πράγματι, υποδιαιρείται σε ατομικά δικαιώματα. Το ατομικό δικαίωμα ενίσχυσης αποτελεί την ενίσχυση που θα λαμβάνει ο παραγωγός ανά εκτάριο γης. Η αξία του υπολογίζεται κατά βάση από το μέσο συνολικό ποσό ενίσχυσης που έλαβε ο παραγωγός τα έτη 2000, 2001 και 2002 (περίοδος αναφοράς) δια του μέσου όρου της έκτασης που χρησιμοποιήθηκε κατά τη συγκεκριμένη τριετία (2000-2002) για την είσπραξη των συγκεκριμένων ενισχύσεων. Ειδικά στο ελαιόλαδο, υπολογίζεται και το 1999 στην περίοδο αναφοράς, ο δε αριθμός των ατομικών δικαιωμάτων προκύπτει από το ελαιοκομικό εκτάριο, που συσχετίζει την έκταση του με τον αριθμό των ελαιόδεντρων που βρίσκονται σ' αυτήν. Ο υπολογισμός του ελαιοκομικού εκταρίου σε περιπτώσεις που αντιμετωπίζονται προβλήματα στο υφιστάμενο Ελαιοκομικό Μητρώο, δεν επηρεάζει τη συνολική αξία των ατομικών δικαιωμάτων. Τα ατομικά δικαιώματα (συνολικά ή μέρος αυτών) μπορούν να μεταβιβάζονται με κληρονομιά ή δωρεά, να πωλούνται με ή χωρίς την αρχική έκταση γης, ανάλογα με την περίπτωση, ή ακόμα και να ενοικιάζονται, πάντα όμως μαζί με την έκταση.

Ο δικαιούχος της Ενιαίας Ενίσχυσης είναι υποχρεωμένος να φροντίζει για την παραγωγική αξιοποίηση της έκτασης που διαθέτει ή να διατηρεί αντίστοιχη έκταση γης σε καλή γεωργική κατάσταση. Τα δικαιώματα ενεργοποιούνται σε ετήσια βάση, αρχής γενομένης από την πρώτη και σημαντικότερη ενεργοποίηση, η οποία στη χώρα μας ολοκληρώθηκε το 2006.

Όσα δικαιώματα δεν ενεργοποιηθούν κατά την πρώτη ενεργοποίηση μεταφέρονται αυτόματα στο εθνικό απόθεμα, ενώ για τα επόμενα χρόνια τα δικαιώματα μπορεί να μην ενεργοποιηθούν, αλλά όχι πάνω από τρία χρόνια. Αν παραμείνουν ανενεργά πέραν της 3ετίας, τότε μεταφέρονται στο εθνικό απόθεμα. Τη διαχείριση των μεταβολών των δικαιωμάτων αναλαμβάνει ο ΟΠΕΚΕΠΕ⁸².

Η Ενιαία Ενίσχυση καταβάλλεται από την 1^η Δεκεμβρίου μέχρι την 30^η Ιουνίου του επόμενου χρόνου. Για την εφαρμογή της Ενιαίας Ενίσχυσης, σύμφωνα με τον

---

⁸¹ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

⁸² Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

Κανονισμό, κάθε κράτος μέλος θέσπισε ένα «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου» (ΟΣΔΕ) το οποίο περιλαμβάνει:

- ο μία ηλεκτρονική βάση δεδομένων με τα στοιχεία των δικαιούχων που περιέχονται στις αιτήσεις παροχής ενίσχυσης,
- ο ένα ηλεκτρονικό σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων με τη χρήση συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών (GIS),
- ο ένα σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής των Δικαιωμάτων Ενίσχυσης, που περιλαμβάνει όλα τα αγροτεμάχια της εκμετάλλευσης και τον αριθμό και την αξία των δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης,
- ο τις Αιτήσεις καταβολής Ενίσχυσης,
- ο ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Ελέγχου που περιλαμβάνει και σύστημα αναγνώρισης και καταγραφής των ζώων και
- ο ένα μοναδικό σύστημα καταγραφής της ταυτότητας κάθε γεωργού, που υποβάλλει αίτηση για παροχή ενίσχυσης.

Το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου πρέπει να διασφαλίζει τη συμβατότητα ανάμεσα στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων, το σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων και την διενέργεια διαχειριστικών ελέγχων. Πέντε ακόμη σημαντικά στοιχεία περιλαμβάνει η αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής του 2003 που οδηγεί στην Ενιαία Ενίσχυση:

- ο Η εισαγωγή της έννοιας της πολλαπλής συμμόρφωσης που σημαίνει ότι προϋπόθεση πληρωμής της ενιαίας αποδεδουλευμένης ενίσχυσης αποτελεί ο σεβασμός από τους παραγωγούς των Κοινοτικών Οδηγιών σχετικών με τη δημόσια υγεία, την υγεία των φυτών και των ζώων και την προστασία του περιβάλλοντος.
- ο Η εισαγωγή της δυναμικής διαφοροποίησης, δηλαδή της παρακράτησης από κάθε δικαιούχο Ενιαίας Ενίσχυσης, μικρού ποσοστού κάθε χρόνο (3% το 2005, 4% το 2006 και 5% από το 2007 και μετά) που προορίζεται για τη χρηματοδότηση του Δεύτερου Πυλώνα, δηλαδή των μέτρων και προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης. Όμως το ποσοστό αυτό που παρακρατείται, επιστρέφεται, το αργότερο μέχρι 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, στους παραγωγούς για το μέρος της ετήσιας ενίσχυσης του μέχρι 5.000 €. Η εφαρμογή της δυναμικής διαφοροποίησης ξεκίνησε υποχρεωτικά από τις πληρωμές του 2005, ανεξάρτητα από την έναρξη της εφαρμογής της νέας Κ.Α.Π. στη χώρα

μας. Έτσι στο τέλος Σεπτεμβρίου 2006, πιστώθηκαν από τον αρμόδιο Ελληνικό Οργανισμό Πληρωμών (ΟΠΕΚΕΠΕ) 45.000.000 € στον τραπεζικό λογαριασμό 840.000 παραγωγών, ως επιστροφή της παρακράτησης 3%⁸³.

- ο Η δημιουργία εθνικού αποθέματος για την κατανομή νέων δικαιωμάτων Ενιαίας Ενίσχυσης σε νέους αγρότες και επενδυτές, οι οποίοι ξεκίνησαν τη γεωργική δραστηριότητα τους μετά την περίοδο αναφοράς, δηλαδή από το 2003. Για τη δημιουργία του εθνικού αποθέματος προβλέπεται από τον Κοινοτικό Κανονισμό ομοιόμορφο ποσοστό μείωσης, μέχρι 3%, επί της αξίας των δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης. Στην περίπτωση μας, εφαρμόστηκε ποσοστό μείωσης 2% και δημιουργήθηκε απόθεμα αξίας 44.000.000 €, το οποίο με απόλυτα αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια κατανεμήθηκε σε νέους αγρότες ηλικίας κάτω των 40 ετών, με ή χωρίς σχέδιο βελτίωσης.
- ο Χρηματοδότηση προγραμμάτων ποιότητας και οργανώσεων ελαιουργικών φορέων, ως κίνητρο ανταγωνιστικότητας, σε τομείς για τους οποίους επιδιώκεται η παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, ή η στροφή της παραγωγής σε προϊόντα ονομασίας προέλευσης, γεωγραφικής ένδειξης, ολοκληρωμένης διαχείρισης κλπ. στα οποία μπορούν να μετέχουν όλοι οι παραγωγοί, ανεξαρτήτως αν είναι κάτοχοι δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης. Κατά την έννοια αυτή μετά την πλήρη αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή, κρίθηκε επιβεβλημένη η παρακράτηση μικρών ποσοστών συγκεκριμένων τομέων (ποιοτικό παρακράτημα) για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων ποιότητας στον τομέα των δημητριακών (σκληρό σιτάρι, αραβόσιτος), του ελαιολάδου, του αιγοπροβείου κρέατος (παραγωγή φέτας ΠΟΠ), καθώς και του βοείου κρέατος (παραγωγή σφάγιων ποιότητας). Οι σχετικές παρακρατήσεις με τα αντίστοιχα ποσά χρηματοδότησης των προγραμμάτων απεικονίζονται στον Πίνακα Β. Η πληρωμή των παραγωγών που μετέχουν στα προγράμματα ποιότητας θα πραγματοποιηθεί μετά την ολοκλήρωση των ελέγχων, με βάση τους οποίους θα προκύψει η μοναδιαία αξία για κάθε κατηγορία προγράμματος.

.1.1.1.1.1.
Αγροτικής Πολιτικής

Βήματα για την εφαρμογή της νέας Κοινής

⁸³ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

Η Ελλάδα πήρε έγκαιρα σειρά σημαντικών αποφάσεων, που είμαστε υποχρεωμένοι σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς του 2003 να υλοποιήσουμε, για την εφαρμογή της αναθεωρημένης Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που ισχύει σ' όλες τις χώρες της Ε.Ε. και οι οποίες συνοψίζονται χρονικά ως εξής⁸⁴:

- Ιούλιος 2004, λήψη απόφασης για την εφαρμογή της Ενιαίας Ενίσχυσης από 01-01-2006, με βάση το Ιστορικό Μοντέλο (μέσος όρος ενισχύσεων της περιόδου αναφοράς),
- Δεκέμβριος 2004, λήψη απόφασης για τον υπολογισμό και έκδοση δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης σε δύο φάσεις (προσωρινά και οριστικά),
- λήψη απόφασης ότι φορέας διανομής των ατομικών φύλλων υπολογισμού θα είναι οι οργανώσεις των αγροτών,
- Ιούλιος 2005, ανακοίνωση ποσοστών σύνδεσης-αποσύνδεσης,
- 27/7/05 ανάρτηση των ατομικών φύλλων προσωρινών δικαιωμάτων μέσω διαδικτύου, στον δικτυακό τόπο του ΟΠΕΚΕΠΕ www.dikaiomata.gr., προσωρινών Δικαιωμάτων 1.105.000 δικαιούχων και έναρξη της διαδικασίας διανομής τους. Ακολούθησε διανομή των Φύλλων από τις κατά τόπους Ε.Α.Σ.,
- 1^η Σεπτεμβρίου 2005, άνοιξε η διαδικασία για ηλεκτρονική υποβολή Αιτήσεων Αναθεώρησης, μέσω των Ε.Α.Σ., με αρχική προθεσμία ενός μηνός δηλαδή μέχρι 30/9/05, που παρατάθηκε τελικώς διαδοχικά μέχρι την 8^η Δεκεμβρίου 2005. Οι διαδοχικές αυτές παρατάσεις δόθηκαν συνειδητά για την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση των αγροτών, ώστε να μην σημειωθούν παραλείψεις.

Μετά τη συγκέντρωση των φυσικών φακέλων των αιτούντων αναθεώρηση των δικαιωμάτων τους, ξεκίνησαν το έργο τους οι Επιτροπές Εξέτασης με την υποστήριξη ειδικού λογισμικού, που καθιστούσε αδύνατη οιαδήποτε λαθροχειρία. Τα αιτήματα αυτά περιείχαν κατά κύριο λόγο στοιχεία ή μεταβολές που μόνο οι ενδιαφερόμενος αγρότης μπορούσε να γνωρίζει και να επικαλεστεί, (όπως π.χ. μεταβολές σε Α.Φ.Μ., αριθμό τραπεζικού λογαριασμού, μεταβιβάσεις αγροτεμαχίων)⁸⁵.

---

⁸⁴ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

Το έργο των Πρωτοβάθμιων Επιτροπών του ΟΠΕΚΕΠΕ παρεπέμπετο για δευτεροβάθμια κρίση στην Κεντρική Επιτροπή Εξέτασης, που τα μέλη της ήταν στελέχη του ΥΠ.Α.Α.&Τ. και του ΟΠΕΚΕΠΕ υπό την Προεδρία του Γεν. Γραμμ. του ΥΠ.Α.Α.&Τ. και με συμμετοχή Νομικού Συμβούλου του Κράτους και εκπροσώπου της ΠΑΣΕΓΕΣ, για εξασφάλιση νομιμότητας και διαφάνειας. Ας σημειωθεί ότι, ποτέ στο παρελθόν δεν υπήρχε διαδικασία στο πλαίσιο τέτοιων Επιτροπών, με άμεση συμμετοχή μη-υπηρεσιακών παραγόντων.

Τελικά υποβλήθηκαν 325.000 αιτήματα αναθεώρησης, που έγιναν δεκτά πλήρως σε ποσοστό 80% και επί πλέον 12% με επιφύλαξη, δηλαδή συνολικά σε 92%. Η έκδοση των Οριστικών Δικαιωμάτων ανακοινώθηκε την 28^η Φεβρουαρίου 2006.

Οι Τίτλοι με τα στοιχεία των Οριστικών Δικαιωμάτων των δικαιούχων της Ενιαίας Ενίσχυσης αναρτήθηκαν στον δικτυακό τόπο του ΟΠΕΚΕΠΕ και διανεμήθηκαν τον Μάρτιο 2006, μέσω των Ε.Α.Σ., αφού εκτυπώνονταν από τα ηλεκτρονικά μέσα (CDs) που απέστειλε επικουρικά στις Ενώσεις για υποβοήθηση τους, ο ΟΠΕΚΕΠΕ.

Εξάλλου, ήδη από τις αρχές Φεβρουαρίου 2006 ήταν έτοιμο το λογισμικό της Ενιαίας Δήλωσης Εκμετάλλευσης, για την ενεργοποίηση των Οριστικών Δικαιωμάτων, που παρουσιάστηκε από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στα στελέχη όλων των Ε.Α.Σ. σε συγκεντρώσεις που έγιναν σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Αγρίνιο, Λάρισα και Κομοτηνή.

Στη συνέχεια, εγκαταστάθηκε το λογισμικό του ΟΠΕΚΕΠΕ (η Βάση Δεδομένων των Οριστικών Δικαιωμάτων, η Ενιαία Αίτηση κλπ) σε Εξυπηρετητές (Servers) που προμηθεύτηκαν οι Ενώσεις και ξεκίνησε η διαδικασία υποβολής της Ενιαίας Αίτησης με καταληκτική ημερομηνία την 15^η Ιουνίου 2006 μετά από μηνιαία παράταση που μας δόθηκε από την Ε.Ε. Συνολικά, υποβλήθηκαν 960.000 αιτήσεις από όλη την Ελλάδα, που αφορούν 850.000 της Ενιαίας Ενίσχυσης και 110.000 των συμβατών καθεστώτων.

Μετά την υποβολή των αιτήσεων, ξεκίνησε από όλες τις Ε.Α.Σ. η διαδικασία διόρθωσης των προφανών λαθών που παρεισέφρησαν στις αιτήσεις και ο οπτικός-διοικητικός έλεγχος τους. Μόλις ολοκληρώθηκε η διαδικασία διορθώσεων, βγήκε το υποχρεωτικό δείγμα των επιτόπιων ελέγχων, που ανέρχεται μόνον σε 5% των Αιτήσεων, ανά Νομό, ενώ στα προηγούμενα χρόνια ήταν 10%. Σε κάθε Νομό, η

---

⁸⁵ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδότησεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

διαδικασία επιτόπιων ελέγχων δεν είναι ομοιόμορφη. Εξαρτάται από την επάρκεια σε προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή κάθε Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης (Δ.Α.Α.), που υπάγεται σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Στις περιπτώσεις αδυναμίας των Δ.Α.Α. την επικουρική διενέργεια ελέγχων αναλαμβάνουν επιβοηθητικά γεωτεχνικοί του ΟΠΕΚΕΠΕ. Είναι λοιπόν δεδομένη η συνεργασία μας με τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις⁸⁶.

1.1.1.1.1.2.. ενίσχυσης

Υπολογισμός του ύψους της ενιαίας

Σύμφωνα με τις κανονικές ρυθμίσεις που αποφασίστηκαν τον Ιούνιο του 2003, το ύψος της Ενιαίας Ενίσχυσης βασίζεται στο μέσο όρο των αντίστοιχων ενισχύσεων που εισέπραξε κάθε δικαιούχος των παραπάνω καθεστώτων κατά την τριετία 2000-2002, εκτός από το ελαιόλαδο, για το οποίο ισχύει τετραετής περίοδος αναφοράς 1999-2002.

Η Ενιαία Ενίσχυση καταβάλλεται κάθε χρόνο μετά από αίτηση του παραγωγού, ανεξάρτητα από το ύψος και το είδος της τρέχουσας παραγωγής. Το ποσόν της ενίσχυσης εξαρτάται από τον αριθμό και την αξία των οριστικών δικαιωμάτων του κάθε δικαιούχου, που προκύπτουν από τα ιστορικά στοιχεία της περιόδου αναφοράς και τα οποία περιλαμβάνονται σε ατομικό για κάθε ενδιαφερόμενο φύλλο υπολογισμού δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης⁸⁷.

Για την καταβολή της Ενιαίας Ενίσχυσης ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να δηλώνει κάθε χρόνο με αίτησή του που υποβάλλεται ηλεκτρονικά το αργότερο μέχρι 15 Μαΐου, ότι διατηρεί στη διάθεσή του τόσα στρέμματα, όσα αναγράφει το ατομικό του φύλλο οριστικών δικαιωμάτων, δηλαδή όσα καλλιεργούσε και την περίοδο αναφοράς. Η Ενιαία Αίτηση καλύπτει εκτός από την Ενιαία Ενίσχυση, τις συνδεδεμένες ενισχύσεις των ειδικών καθεστώτων - βαμβάκι, σπόροι σποράς, ειδική πριμοδότηση ποιότητας για το σκληρό σιτάρι, ειδική ενίσχυση στο ρύζι, καθώς και

⁸⁶ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

⁸⁷ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

τις ενισχύσεις για τις ενεργειακές καλλιέργειες, σόργο, ελαιοκράμβη κλπ. και τα πρωτεϊνούχα.

Στην Ενιαία Αίτηση, έχουν συμπεριληφθεί και όλα τα συμβατά καθεστώτα, όπως ακριβώς ίσχυε και κατά το παρελθόν (οπωροκηπευτικά, αμπελοοινικά, πρόωρη συνταξιοδότηση, εξισωτική αποζημίωση, δάσωση, αγροπεριβαλλοντικά), προκειμένου να είναι δυνατή η διασταύρωση των δηλουμένων στοιχείων πριν την πληρωμή με την ηλεκτρονική βάση δεδομένων, με το γεωγραφικό σύστημα αναγνώρισης αγροτεμαχίων, το σύστημα προσδιορισμού και καταγραφής δικαιωμάτων, το σύστημα καταγραφής ετήσιων ενισχύσεων, καθώς και το ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχου.

Η ανάγκη συστηματικής και αυστηρής διασταύρωσης στοιχείων επιβάλλεται από την Ε.Ε. για λόγους νομιμότητας και διαφάνειας. Είναι άλλωστε γνωστές οι κοινοτικές επισημάνσεις για παρατυπίες του παρελθόντος, που οδηγούσαν σε επιβολή καταλογισμών και κυρώσεων. Είναι θετικό το γεγονός ότι, όπως επισημαίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος το 2005 και 2006.

Έτσι, οι αγρότες υποβάλλουν πλέον μία και μόνο αίτηση το χρόνο (Ενιαία Αίτηση) στην οποία συμπεριλαμβάνονται όλες οι ενισχύσεις της Νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Η υποβολή της Ενιαίας Αίτησης από τους δικαιούχους δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης σηματοδοτεί και την Ενεργοποίηση των Δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης. Δηλαδή, εμπρόθεσμη αίτηση Ενιαίας Ενίσχυσης που υπέβαλαν όλοι οι δικαιούχοι δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης για να ενεργοποιήσουν τα δικαιώματά τους, προκειμένου, μετά από τους απαραίτητους ελέγχους (διασταυρωτικούς, επιτόπιους και πολλαπλής συμμόρφωσης) να τους καταβληθεί η Ενιαία Ενίσχυση⁸⁸.

Η διαδικασία αυτή μέσω των Ε.Α.Σ. με καταβολή τέλους στις Ε.Α.Σ. απ' τον αγρότη, που καθορίστηκε από την ΠΑΣΕΓΕΣ και τις Ε.Α.Σ., εφαρμοζόταν και κατά το παρελθόν για κάθε δήλωση ξεχωριστά. Τα ατομικά δικαιώματα σε αριθμό και αξία υπολογίστηκαν από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, με βάση το αρχείο πληρωμών των κοινοτικών ενισχύσεων, σύμφωνα με τα πραγματικά και ακριβή ατομικά ιστορικά στοιχεία κάθε δικαιούχου κατά την «περίοδο αναφοράς», όπως ακριβώς προβλέπεται από τις κοινοτικές διατάξεις του 2003 και 2004 σε πρώτο στάδιο ως προσωρινά ατομικά δικαιώματα, τα οποία γνωστοποιήθηκαν στους ενδιαφερόμενους με κάθε πρόσφορο

---

⁸⁸ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

μέσο, έντυπο ή ηλεκτρονικό, καθώς και από τις ιστοσελίδες του Οργανισμού. Αποτελούν δηλαδή πιστή αντιγραφή των δεδομένων, με βάση τα οποία καταβλήθηκαν οι επιδοτήσεις (ποσότητα παραγωγής, εκτάσεις) κατά την περίοδο 2000-2002⁸⁹.

.1.1.1.1.3..

Πληρωμή της Ενιαίας Ενίσχυσης

Η Ενιαία Ενίσχυση πληρώνεται στους δικαιούχους δικαιωμάτων μετά την υποβολή της αίτησης ενεργοποίησης και την πραγματοποίηση των απαραίτητων ελέγχων. Το ύψος της Ενιαίας Ενίσχυσης για κάθε παραγωγό δεν είναι το ίδιο και εξαρτάται από δύο παράγοντες:

1. την ονομαστική αξία των δικαιωμάτων του κάθε ενδιαφερομένου δικαιούχου, όπως έχει υπολογιστεί με βάση τα στοιχεία πληρωμών της περιόδου αναφοράς,
2. τον αριθμό των δικαιωμάτων, τα οποία πραγματικά και αποδεδειγμένα έχει ενεργοποιήσει.

Αυτό σημαίνει ότι οι παραγωγοί που έχουν δηλώσει στην αίτησή τους επιλέξιμες εκτάσεις ίσες με τον αριθμό που αναγράφεται στον Τίτλο των Οριστικών τους Δικαιωμάτων αναμένουν να πληρωθούν για το σύνολο της αξίας που επίσης αναγράφεται στον προαναφερθέντα Τίτλο.

Και αυτό γιατί η δήλωση και μόνον των επιλέξιμων εκτάσεων δεν επαρκεί, αλλά απαιτείται και ο προσδιορισμός του 13ψήφιου μοναδικού κωδικού αναγνώρισης του κάθε τεμαχίου επί του χάρτη, ώστε μετά από μηχανογραφική διασταύρωση των χαρτογραφικών στοιχείων να αποδεικνύεται ότι τα συγκεκριμένα αγροτεμάχια έχουν δηλωθεί από ένα και μόνον παραγωγό. Αφού κάθε αγροτεμάχιο προσδιορίζεται με ξεχωριστό 13ψηφιο κωδικό⁹⁰.

---

⁸⁹ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

Επομένως οι παραγωγοί δικαιούχοι δικαιωμάτων Ενιαίας Ενίσχυσης οι οποίοι έχουν δηλώσει σωστά και πλήρως όλα τα απαραίτητα στοιχεία, σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς του 2003, επί της αίτησης ενεργοποίησης και επιπλέον τα στοιχεία τους μετά από τους απαραίτητους ελέγχους διασταύρωσης δεν αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα, θα πληρωθούν από τα μέσα Νοεμβρίου, ως προκαταβολή, το 50% της προβλεπόμενης αξίας της Ενιαίας Ενίσχυσης, όπως προβλέπει ο κοινοτικός κανονισμός 1540/06.

Παραγωγοί οι οποίοι με τη δήλωση του 2006 δήλωσαν επιλέξιμες εκτάσεις μικρότερες από τον αριθμό των δικαιωμάτων που αναγράφεται στον Τίτλο των Οριστικών τους Δικαιωμάτων, σημαίνει ότι ενεργοποίησαν μικρότερο αριθμό δικαιωμάτων από τον απαιτούμενο με αποτέλεσμα να αναμένουν πληρωμή μικρότερη από την αναγραφόμενη συνολική αξία, επί του Τίτλου τους, ίση με το ποσοστό του αριθμού των δικαιωμάτων που ενεργοποίησαν, επί την αναγραφομένη επί του Τίτλου μοναδιαία αξία δικαιώματος. Τα υπόλοιπα δικαιώματα που δεν ενεργοποιήθηκαν μεταφέρονται αυτόματα στο εθνικό απόθεμα για να διανεμηθούν σε άλλους παραγωγούς.

Όπως είναι γνωστό, τα αγροτεμάχια υποδεικνύονται και προσδιορίζονται από τον παραγωγό κατά την υποβολή της δήλωσης επί του χάρτη και εντοπίζονται πάνω στις τοπογραφικές νησίδες ή ενότητες, των οποίων η συνολική επιλέξιμη έκταση είναι συγκεκριμένη και προσδιορισμένη από τις υπηρεσίες της Τοπογραφικής του ΥΠ.Α.Α.&Τ. Επομένως υπερβάσεις στην έκταση δημιουργούν πρόβλημα και απαιτούν τις αναγκαίες διορθώσεις, ώστε κάθε αγροτεμάχιο να δηλώνεται με την ακριβή του έκταση για να είναι δυνατή η πληρωμή.

Για τη διευκόλυνση των Ε.Α.Σ. και για την υποστήριξη του εισοδήματος των ενδιαφερομένων παραγωγών το αρχείο με τα αποτελέσματα από τη μηχανογραφική επεξεργασία των στοιχείων των δηλωθέντων αγροτεμαχίων, καθώς και των λαθών και κάθε είδους ελλείψεων, έχει τεθεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, κατ' επανάληψη και διαδοχικά υπόψη των Ε.Α.Σ. μέσω του δικτύου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να προχωρήσουν έγκαιρα στις απαραίτητες διορθώσεις.

Έτσι πολλοί παραγωγοί έχουν ενημερωθεί από τις Ε.Α.Σ., στις οποίες είναι μέλη, για την ανάγκη επιβεβαίωσης των δηλωθέντων στοιχείων γεωγραφικού εντοπισμού των δηλωθέντων αγροτεμαχίων, προκειμένου να διασφαλίσουν την

---

⁹⁰ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

ενεργοποίηση του συνολικού αριθμού των δικαιωμάτων τους και να κατοχυρώσουν το σύνολο των επιδοτήσεων για τα επόμενα χρόνια μέχρι το 2013.

Σύμφωνα με όλα όσα αναφέρονται παραπάνω η προκαταβολή της Ενιαίας Ενίσχυσης, δηλαδή το 50% του συνολικού ποσού, θα αρχίσει να καταβάλλεται στους παραγωγούς εκείνους οι οποίοι έχουν ενεργοποιήσει δικαιώματα με επιλέξιμες καλλιέργειες και σε επιλέξιμες εκτάσεις, οι οποίες από τους διασταυρωτικούς ελέγχους αποδεικνύεται ότι έχουν δηλωθεί μόνον από ένα παραγωγό με την ακριβή έκτασή τους.

Εξαιρούνται δηλαδή σε αυτή τη φάση, όπως είναι αυτονόητο, όσοι έχουν προβλήματα και ελλείψεις στις αιτήσεις τους ή όσοι δεν έχουν διευθετήσει τις εκκρεμότητες για εντοπισμό υπαρκτών αγροτεμαχίων, που αντιστοιχούν στις επιδοτήσεις τους, έχουν δηλώσει αγροτεμάχιο που δηλώθηκε και από άλλον αγρότη, έχουν δηλώσει αγροτεμάχιο που βρίσκεται σε ενότητες με υπερβάσεις εκτάσεων, καθώς και όσοι βρίσκονται στο δείγμα ελέγχου που διενεργείται, σύμφωνα με τη νομοθεσία από τις Διευθύνσεις των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και τον ΟΠΕΚΕΠΕ. Σημειώνεται ότι πριν από την 1^η Δεκεμβρίου δεν μπορεί να καταβληθεί, σύμφωνα με τον κοινοτικό κανονισμό 1540/06, ποσό μεγαλύτερο από το 50%.

Οι παραγωγοί για τους οποίους τα στοιχεία διασταύρωσης δεν επιτρέπουν, στην πρώτη φάση, την πληρωμή προκαταβολής θα ικανοποιηθούν ανάλογα με την πρόοδο των απαιτούμενων διορθώσεων, το αργότερο εντός μιας εβδομάδας από τη διαβίβαση από τις Ε.Α.Σ. προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ των απαιτούμενων διορθώσεων. Εξυπακούεται ότι για την εξυπηρέτηση των αγροτών αλλά και για την έγκαιρη πληρωμή της προκαταβολής χρειάζεται να καταβληθεί προσπάθεια από μέρος των Ε.Α.Σ. για την ενημέρωση των μελών τους, ώστε να ολοκληρωθούν το δυνατόν συντομότερο οι απαιτούμενες διορθώσεις.

Ισχυρισμοί και αιτιάσεις για αδυναμία διορθώσεων εξαιτίας μεγάλου αριθμού λαθών στο Ελαιοκομικό Μητρώο δεν εξυπηρετούν καθόλου τα συμφέροντα των αγροτών, αλλά στοχεύουν στη δημιουργία κλίματος ανασφάλειας και αναστάτωσης μεταξύ των ενδιαφερομένων, αφού ανεξαρτήτως των στοιχείων του Ελαιοκομικού Μητρώου δεν εμποδίζεται ο εντοπισμός και η αντιστοίχιση του πραγματικού αγροτεμαχίου, όπως υφίσταται σήμερα.

Είναι αυτονόητο ότι δεν μπορεί να εισπράξει τελικά επιδότηση αγρότης που δεν διαθέτει το αντίστοιχο αγροτεμάχιο και μάλιστα σε βάρος άλλου αγρότη που την

δικαιούται. Οποιαδήποτε δε προσπάθεια στήριξης της παρανομίας αυτής εκθέτει όσους την επιχειρούν⁹¹.

Μετά την 1η Δεκεμβρίου θα εξετασθεί, το ενδεχόμενο καταβολής και πρόσθετης προκαταβολής στους δικαιούχους έως ότου ολοκληρωθούν οι προβλεπόμενοι έλεγχοι, που σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, αποτελούν προϋπόθεση της εξόφλησης των αγροτών. Εξάλλου αναμένεται να ολοκληρωθούν οι έλεγχοι αυτοί συντομότερα, σε πολλές περιοχές της χώρας.

Το περιθώριο από τους κοινοτικούς κανονισμούς για ολοκλήρωση των πληρωμών μέχρι την 30^η Ιουνίου δεν είναι δυνατόν να δημιουργεί εφησυχασμό ή αναβλητικότητα στην πορεία των διενεργούμενων ελέγχων.

Αντίθετα, η προσπάθεια όλων πρέπει να επικεντρώνεται στην κατά το δυνατόν συντομότερη ολοκλήρωση των ελέγχων για την έγκαιρη καταβολή των κοινοτικών ενισχύσεων στους παραγωγούς.

Ωστόσο, καθίσταται σαφές ότι χωρίς την ολοκλήρωση των ελέγχων δεν είναι δυνατή, για λόγους διαφάνειας και νομιμότητας, η πληρωμή της εξόφλησης της Ενιαίας Ενίσχυσης. Αυτό ακριβώς συνέβαινε και όλα τα προηγούμενα χρόνια προ της εφαρμογής της νέας ΚΑΠ και μάλιστα σε μεγαλύτερο αριθμό, δηλαδή ξεχωριστά για κάθε καλλιέργεια. Διαφορετικά, θα οδηγούμασταν στη διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, που πρέπει να αποφευχθεί.

Διευκρινίζεται ακόμη ότι η αρχική προκαταβολή του 50% δεν συνεπάγεται απαραίτητα την καταβολή ίδιου ποσού (50%) για την εξόφληση, αφού αυτή εξαρτάται από το ποσό που θα διαμορφωθεί μετά τους ελέγχους.

Η εισαγωγή των αποτελεσμάτων των ελέγχων κάθε μορφής, η μηχανογραφική επεξεργασία των στοιχείων με τις βάσεις δεδομένων (αναγνώρισης αγροτεμαχίων, ελαιοκομικό και αμπελουργικό μητρώο, κτηνιατρική βάση δεδομένων, κλπ.) η έκδοση καταστάσεων πληρωμής, οι έλεγχοι πληρωμής και η πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων, αποτελούν αρμοδιότητα και ευθύνη των υπηρεσιών του ΟΠΕΚΕΠΕ σε κεντρικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Τα χρήματα της Ενιαίας Ενίσχυσης για όλους τους παραγωγούς, κατατίθενται στον τραπεζικό λογαριασμό τους, αυτόν που με ευθύνη τους έχουν δηλώσει στο έντυπο της αίτησης που έχουν υποβάλει. Περιπτώσεις λανθασμένης αναγραφής αριθμού λογαριασμού εμποδίζουν την κατάθεση των χρημάτων, μέχρι την

---

⁹¹ Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

αποκατάσταση του προβλήματος, σε συνεργασία του ενδιαφερόμενου με την Ε.Α.Σ. στην οποία ανήκει και την τοπική υπηρεσία του ΟΠΕΚΕΠΕ⁹².

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΗ

5.1.1 Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020

Η σχέση ελληνικής γεωργίας και Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) αναδεικνύει ένα αντιφατικό παρελθόν, μερικές ελπιδοφόρες πρόσφατες εξελίξεις, αλλά και σημαντικές δυνατότητες για ένα θετικό μέλλον, αν η πρώτη καταφέρει να αξιοποιήσει τον μελλοντικό προσανατολισμό της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής προς το 2020⁹³.

Το αντιφατικό παρελθόν χαρακτηρίζεται από τη σημαντικότερη εισροή πόρων μετά την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και το παράδοξο, μέρος αυτών των πόρων να επιστρέφεται στα ταμεία της Ε.Ε. μέσω του ελληνικού προϋπολογισμού λόγω χαλαρότητας του συστήματος ελέγχου. Διακριτή συνέπεια των καθυστερήσεων στη χρήση των κοινοτικών πόρων ως μοχλού στήριξης των αναγκαίων διαρθρωτικών αλλαγών του τομέα ήταν όχι μόνο η σημαντική ενίσχυση του γεωργικού εισοδήματος, αλλά και η υστέρηση του γεωργικού εισοδήματος σε σχέση με τις αντίστοιχες τάσεις άλλων κρατών της Ε.Ε.

Οι ελπιδοφόρες πρόσφατες εξελίξεις αφορούν τόσο την ορατή βελτίωση που παρατηρείται στο σύστημα ελέγχων, που θα πρέπει να παραμείνει μία από τις κορυφαίες προτεραιότητες για κάθε μελλοντικό σχέδιο διαχείρισης της ελληνικής

---

⁹² Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική»

⁹³ http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_4_23/11/2011_463775, «Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

γεωργίας, όσο και τις ολοένα και περισσότερες ενδείξεις για κάποιες νέες τάσεις στην ελληνική ύπαιθρο και στη βιομηχανία τροφίμων⁹⁴.

Η είσοδος νέων προσώπων, η ανάδειξη νέων προϊόντων, η παρουσία καινοτομιών στην παραγωγή και εμπορία γεωργικών προϊόντων, η αύξηση των γεωργικών εξαγωγών, το σημαντικό ποσοστό απορρόφησης των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης είναι αποσπασματικά ίσως, αλλά ενδεικτικά αλλαγών που πρέπει να διευρυνθούν. Οι προοπτικές της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, που ορίζει το γενικό πλαίσιο πάνω στο οποίο θα κινηθεί η ελληνική γεωργία, αφήνουν ένα ευρύτατο πεδίο ευελιξίας στα κράτη-μέλη να αναδείξουν τις ιδιομορφίες και να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματά τους. Σε αντίθεση με άλλους τομείς που δέχονται εντονότερες δημοσιονομικές προκλήσεις, η Ελλάδα μπορεί να ανταποκριθεί στην πρόκληση αυτή με τη δυνατότητα πρόσβασης σε μια σταθερή ροή πόρων μέχρι το 2020.

Στον τομέα της γεωργίας, η πρόταση της Επιτροπής είναι να παγώσουν οι πόροι της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής στα σημερινά ονομαστικά τους επίπεδα, με ένα σημαντικό τμήμα του προϋπολογισμού της Ε.Ε. να εξακολουθεί να επενδύεται στη γεωργία. Συνεχίζεται η στήριξη του γεωργικού εισοδήματος κυρίως από τις άμεσες ενισχύσεις, αλλά ο ρόλος των τελευταίων αλλάζει σε δύο σημαντικούς άξονες⁹⁵:

- Σταδιακά οι άμεσες ενισχύσεις θα εξισωθούν ανά εκτάριο και θα καθοριστούν ενιαία σε περιφερειακό επίπεδο, με την κάθε χώρα να επιλέγει την περιφερειοποίηση με δικά της αντικειμενικά κριτήρια, πρωτίστως σχετιζόμενα με αγρονομικές παραμέτρους ή άλλα αντικειμενικά κριτήρια.
- Θα ενισχυθεί ο περιβαλλοντικός τους προσανατολισμός με τη σύνδεση του 30% της ενίσχυσης με την υποχρεωτική τήρηση συγκεκριμένων απλών περιβαλλοντικών πρακτικών, την παράλληλη διατήρηση των κανόνων πολλαπλής συμμόρφωσης και την ενίσχυση των περιβαλλοντικών προγραμμάτων του δεύτερου πυλώνα.

Το πώς αυτές οι προτάσεις ανταποκρίνονται στις ανάγκες της ελληνικής γεωργίας είναι βεβαίως υπόθεση της ελληνικής κυβέρνησης να προσδιορίσει, μέσα από τις διαδικασίες που η ίδια θα επιλέξει. Αλλά και οι τρεις γενικές προτεραιότητες της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής προς το 2020 μοιάζουν να δένουν καλά με τις

⁹⁴ http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_4_23/11/2011_463775, «Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁹⁵ http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_4_23/11/2011_463775, «Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

μελλοντικές ανάγκες της ελληνικής γεωργίας, ιδιαίτερα με την ανάγκη να στραφεί περισσότερο στην παραγωγή τροφίμων και να ενισχύσει το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα για την παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας⁹⁶.

Η ανακατανομή της στήριξης, κεντρική επιλογή στη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, επιτρέπει στα κράτη-μέλη να σχεδιάσουν την περιφερειακή κατανομή της στήριξης με τέτοιο τρόπο ώστε στην Ελλάδα να δίνεται η δυνατότητα αναδιανομής της στήριξης προς όφελος εκείνων των περιοχών όπου θα κριθεί αυτό επιθυμητό. Κεντρικό σημείο σε αυτή την αλλαγή θα είναι η συμπερίληψη ενός σημαντικού μέρους της γεωργικής έκτασης που στο παρελθόν ήταν εκτός του συστήματος δικαιωμάτων (βοσκότοποι).

Η οικολογική στόχευση συνδέεται με το παραπάνω, αφού η διατήρηση μόνιμων βοσκοτόπων είναι ένα από τα τρία υποχρεωτικά μέτρα της νέας ΚΑΠ. Οι άλλες δύο είναι η διαφοροποίηση των καλλιεργειών και ένα 7% «οικολογικό χώρο εστίασης» που περιλαμβάνει χαρακτηριστικά του τοπίου, ουσιαστικά μέτρα για να αντιστραφεί η αρνητική τάση σε ορισμένες ελληνικές περιφέρειες.

Τέλος, η καινοτομία και η ανταγωνιστικότητα είναι απαραίτητες για τη στροφή από μη ανταγωνιστικά προϊόντα προς προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας. Συχνά εδώ το πρόβλημα δεν είναι τόσο η απουσία τεχνικών γνώσεων και καινοτόμων ιδεών – ενδείξεις για το αντίθετο είναι άφθονες τόσο εντός όσο και εκτός Ελλάδας. Το πρόβλημα συνδέεται κυρίως με την έλλειψη μηχανισμών που θα διευκολύνουν τη μεταφορά της γνώσης και της καινοτομίας, μειώνοντας το υπάρχον κενό γνώσεων παραγωγού και ορθών πρακτικών παραγωγής, περιβαλλοντικών και οικονομικών προτεραιοτήτων, τιμών παραγωγού και καταναλωτή⁹⁷.

Η ΚΓΠ χρειάζεται αναμόρφωση για τους εξής λόγους⁹⁸:

- για να μπορεί ν' αντιμετωπίζει καλύτερα προκλήσεις όπως:
  - η επισιτιστική ασφάλεια,
  - η κλιματική αλλαγή και η αειφόρος διαχείριση των φυσικών πόρων,

⁹⁶ http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_4_23/11/2011_463775, «Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁹⁷ http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_4_23/11/2011_463775, «Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

⁹⁸ http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/communication/citizens-summary_el.pdf, «Η γεωργία στην Ευρώπη μετά το 2013», προσπελάστηκε 5/11/2012

- η μέριμνα για την υπαίθρο και η αναζωογόνηση της αγροτικής οικονομίας,
- για να βοηθήσει τον αγροτικό τομέα να γίνει ανταγωνιστικότερος και να μπορέσει ν' αντιμετωπίσει την οικονομική κρίση και την ολοένα μεγαλύτερη αστάθεια των τιμών παραγωγού,
- για να γίνει η εν λόγω πολιτική δικαιότερη, οικολογικότερη, αποδοτικότερη, αποτελεσματικότερη και πιο κατανοητή.

1 Όλοι θα ωφεληθούν από τη μεγαλύτερη επισιτιστική ασφάλεια, τη βελτίωση του περιβάλλοντος, την ενίσχυση των δράσεων για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την αναζωογόνηση της υπαίθρου. Οι αγρότες και οι αγροτικές περιοχές θα ωφεληθούν από την άσκηση μιας πιο ισόρροπης, δίκαιης και σταθερής πολιτικής, καθώς και από νέες ευκαιρίες επενδύσεων. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας της ΕΕ δεν περιορίζονται μόνο στα εθνικά σύνορα κάθε χώρας. Γι' αυτό χρειάζονται κοινοί κανόνες και κοινή δράση, ιδίως όσον αφορά τον διατροφικό εφοδιασμό. Οι αγρότες όλων των κρατών μελών ανταγωνίζονται μεταξύ τους στην ενιαία αγορά της ΕΕ, γι' αυτό θα πρέπει η τελευταία να εξασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού και ομαλές συνθήκες λειτουργίας της αγοράς⁹⁹.

- Για να αντιμετωπιστούν οι παραπάνω δυσκολίες θα πρέπει να αλλάξουν όλες οι συνιστώσες της ΚΓΠ.
- Οι άμεσες πληρωμές στους αγρότες θα έχουν τα εξής πλεονεκτήματα:
  - θα αντικατοπτρίζουν καλύτερα την κοινωφελή υπηρεσία που παρέχουν οι αγρότες (π.χ. τις προσπάθειές τους για την προστασία του περιβάλλοντος),
  - θα στηρίζουν τη γεωργική δραστηριότητα ακόμα και στις πιο μειονεκτούσες περιοχές,
  - θα κατανέμονται δικαιότερα και θα απευθύνονται κυρίως σε δραστήριους αγρότες.
- Θα απλουστευθούν τα μέσα διαχείρισης της αγοράς.
- Η πολιτική ανάπτυξης της υπαίθρου θα εστιάζει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση της καινοτομίας.

⁹⁹ http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/communication/citizens-summary_el.pdf, «Η γεωργία στην Ευρώπη μετά το 2013», προσπελάστηκε 5/11/2012

- Θα δημιουργηθούν νέες δυνατότητες για να μπορούν οι αγρότες ν' αντιμετωπίζουν την αστάθεια των τιμών και του εισοδήματος¹⁰⁰.

5.1.2 Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020

Στις νομοθετικές προτάσεις που δημοσιοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη μορφή που θα πρέπει να λάβει η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) από το 2014 έως το 2020 δίνεται ιδιαίτερο βάρος και σημασία στο ρόλο που θα πρέπει να αναλάβει η καινοτομία, προκειμένου να επιτευχθεί μια βιώσιμη ανάπτυξη της γεωργίας και της υπαίθρου. Η βιώσιμη ανάπτυξη θα στηρίζεται στις ίδιες της τις δυνάμεις -όχι μόνο πρόσκαιρα αλλά και μακροπρόθεσμα- που δεν αυτοϋπονομεύεται, κατασπαταλώντας τις αναπτυξιακές της δυνατότητες στην επιδίωξή της να αποκομίσει μεγαλύτερα πρόσκαιρα οφέλη¹⁰¹.

Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ επιδιώκει οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα, καθώς μόνο αν πληρεί και τις τρεις αυτές συνθήκες η ανάπτυξη της γεωργίας και της υπαίθρου θα στέκεται πραγματικά στα πόδια της, χωρίς να υπονομεύεται ούτε από φυσικούς ούτε από ανθρώπινους παράγοντες.

1. Οικονομική βιωσιμότητα της γεωργίας και των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για μια ανάπτυξη της γεωργίας που μακροπρόθεσμα αυτοτροφοδοτείται από την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών και τελικά το εισόδημα που αυτή αποφέρει. Η εξάρτηση της επιβίωσης μιας εκμετάλλευσης και της γεωργίας από επιδοτήσεις και διαγραφές χρεών δεν τις καθιστά πραγματικά βιώσιμες, αλλά μόνο πλασματικά βιώσιμες. Εάν για οποιοδήποτε λόγο σταματήσουν οι επιδοτήσεις, καταρρέει και ολόκληρος ο τομέας. Μπορεί επομένως να πραγματοποιηθεί είτε μείωση του κόστους παραγωγής (δηλαδή, αύξηση παραγωγικότητας) είτε διαφοροποίηση του προϊόντος που του προσδίδει υψηλότερη προστιθέμενη αξία και άρα αποκομίζει υψηλότερες τιμές από την αγορά.
2. Περιβαλλοντική βιωσιμότητα με βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η γεωργία κάνει χρήση νερού,

¹⁰⁰ http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/communication/citizens-summary_el.pdf, «Η γεωργία στην Ευρώπη μετά το 2013», προσπελάστηκε 5/11/2012

¹⁰¹ http://www.zookomos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=180:----2014-2020 &catid=44:2011-09-16-07-04-18&Itemid=161, «Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

εδάφους, ενέργειας. Κατασπατάληση και κακή χρήση αυτών των πόρων μακροπρόθεσμα επιδρά αρνητικά στην παραγωγική δυνατότητα και τελικά στην ίδια τη γεωργική παραγωγή, ποσοτικά και ποιοτικά. Η αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων, ενέργειας που συνδέεται συνήθως, αλλά όχι αποκλειστικά, με την εντατικοποίηση της γεωργίας υποβαθμίζει την ποιότητα των φυσικών πόρων, εξαντλεί τα εδάφη, μολύνει τα νερά, ρυπαίνει τον αέρα. Η βιοποικιλότητα χάνεται, οι ισορροπίες στη φύση ανατρέπονται, το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής κάνει όλο και περισσότερο φανερό την παρουσία του με ακραία καιρικά φαινόμενα και μεταβολές στους καλλιεργητικούς κύκλους. Μέχρι τώρα, οι προσπάθειες για περιβαλλοντικά βιώσιμη ανάπτυξη γίνονταν σε βάρος της ανταγωνιστικότητας. Η συνταγή ήταν λιγότερο εντατικές μορφές γεωργικών δραστηριοτήτων και το αποτέλεσμα ήταν αύξηση του κόστους παραγωγής. Οι σημερινές συνθήκες δεν επιτρέπουν τη συνέχιση αυτής της συνταγής. Η προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, η ενίσχυση της βιοποικιλότητας και η καταπολέμηση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής είναι απολύτως αναγκαία αν θέλουμε να υπάρχει γεωργία και στο μέλλον. Η περιβαλλοντική βιωσιμότητα πρέπει να γίνει συμβατή και να συνδεθεί με την παραγωγικότητα. Ένας ακόμα λόγος που κάνει αναγκαία την καινοτομία.

3. Κοινωνική βιωσιμότητα. Η εξασφάλιση κοινωνικής συνοχής και ισόρροπης ανάπτυξης μεταξύ των αγροτικών περιοχών προϋποθέτει βιώσιμη οικονομικά ανάπτυξη, χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικών στρωμάτων και κοινωνικών ομάδων, ούτε στην διαδικασία της παραγωγής ούτε στη διάχυση των αποτελεσμάτων.

Για να γίνουν όλα αυτά χρειάζεται σοβαρότητα, ειλικρινής και μεγάλη προσπάθεια, επαγγελματισμός, επιχειρηματικότητα. Αλλά χρειάζονται και νέες ιδέες, φρέσκες και ρεαλιστικές σκέψεις, δημιουργικότητα. Χρειάζεται πραγματική ανάπτυξη που να μην υποσκάπτει το περιβάλλον ("πράσινη ανάπτυξη")¹⁰².

Ειδικά στις σημερινές συνθήκες, λοιπόν, η καινοτομία είναι απολύτως απαραίτητη για τη βιώσιμη ανάπτυξη της γεωργίας και της υπαίθρου. Αυτός είναι και ο λόγος που η προώθηση της καινοτομίας και της μεταφοράς γνώσεων στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές συνιστά μία από τις έξι προτεραιότητες που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) για την αγροτική ανάπτυξη. Και

¹⁰² http://www.zookomos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=180:----2014-2020_&catid=44:2011-09-16-07-04-18&Itemid=161, «Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

τις θέτει, έχοντας κατά νου τη γενικότερη στρατηγική της με ορίζοντα το 2020 («Ευρώπη 2020») για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης και να ξαναμπεί σε τροχιά οικονομικής ανάπτυξης.

Καινοτομία είναι οποιαδήποτε νεωτεριστική μέθοδος, δράση, εφαρμογή μας επιτρέπει να επιτύχουμε πιο αποτελεσματικά έναν προκαθορισμένο στόχο. Η αποτελεσματικότητα ορίζεται σε σχέση με το στόχο και τις εκάστοτε συνθήκες, περιορισμούς και προκλήσεις. Ο στόχος μπορεί να είναι καλύτερα προϊόντα, καλύτερες υπηρεσίες (δημόσιες και ιδιωτικές), καλύτερο περιβάλλον, αλλά ό, τι και να είναι, επηρεάζει άμεσα την καθημερινότητά μας. Επομένως η καινοτομία, αντίθετα από την επικρατούσα αντίληψη, ότι αφορά μόνο ορισμένους χωμένους στα εργαστήρια επιστήμονες που δεν έχουν καμία επαφή με την πραγματικότητα και με το άμεσο περιβάλλον μας, μας αφορά όλους. Ακόμα περισσότερο, δεν αφορά μόνο την τεχνολογία, αλλά και άλλους τομείς που ορίζουν τελικά την καθημερινότητά μας. Και αφορά όπως είδαμε καίρια τη βιωσιμότητα της γεωργίας και της υπαίθρου. Επειδή ακριβώς πρέπει να αναπτυχθούμε με έναν τρόπο που θα είναι και οικονομικά και περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμος, η ανάγκη για καινοτομία πρέπει να διαπνέει όλες τις πολιτικές, όλους τους τομείς -δημόσιο και ιδιωτικό- όλους τους κλάδους, όλα τα μεγέθη επιχειρήσεων. Μάλιστα η καινοτομία θα πρέπει να επιστρατευθεί ακόμα περισσότερο στους τομείς, κλάδους, παράγοντες και περιφέρειες που φαίνονται να υπολείπονται σε επιδόσεις¹⁰³.

Η νέα ΚΓΠ για να μπει η καινοτομία στη ζωή του αγρότη προτείνει η ΕΕ να ενισχύσει τη γεωργική έρευνα από €1,9 δισ. σε €4,5 δισ (2014-2020) ώστε να αποκτηθούν περισσότερες και καλύτερες γνώσεις σχετικά με

- τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της γεωργίας,
- την ασφάλεια και την ποιότητα των τροφίμων,
- την αποτελεσματικότερη λειτουργία του αγροδιατροφικού συστήματος,
- τη διατήρηση και προώθηση της ποικιλομορφίας στην ευρωπαϊκή γεωργία,
- την προσαρμογή των γεωργικών μεθόδων παραγωγής στην κλιματική αλλαγή
- τη διατήρηση της βιοποικιλότητας,

---

¹⁰³ http://www.zookomos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=180:----2014-2020&catid=44:2011-09-16-07-04-18&Itemid=161, «Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

- τον εντοπισμό εναλλακτικών λύσεων που προσφέρουν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Σκοπός αυτής της ενίσχυσης είναι η έρευνα να συμβάλει με τις καινούργιες γνώσεις, ώστε καινοτόμες ιδέες να μετατραπούν σε προϊόντα και υπηρεσίες που θα τονώσουν την ανταγωνιστικότητα, και θα δημιουργήσουν οικονομική μεγέθυνση και νέες θέσεις εργασίας, συμβατές με την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Αφού αποκτηθούν αυτές οι γνώσεις θα πρέπει να διαχυθούν, εάν θέλουμε να υπάρξει πρακτικό αποτέλεσμα. Θα πρέπει λοιπόν να τεθεί σε λειτουργία ένας σύνδεσμος που θα παίρνει τα αποτελέσματα της έρευνας και θα θέτει τις καινοτόμους ιδέες σε εφαρμογή. Πρέπει ακόμα να εξασφαλισθεί ότι οι γνώσεις θα μεταδίδονται ταχύτατα από τα ερευνητικά εργαστήρια στους αγρότες, αλλά και αντιστρόφως, αν θέλουμε η έρευνα να παραμείνει συνδεδεμένη με τις ανάγκες που έχει η γεωργία στην πράξη.

Το ρόλο αυτό καλούνται να αναλάβουν 1. οι Ευρωπαϊκές Συμπράξεις για την Καινοτομία (ΕΣΚ) και 2. ένα αναβαθμισμένο Σύστημα Παροχής Συμβουλών στους Αγρότες. Οι ΕΣΚ, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν κάθε διαθέσιμο μέτρο πολιτικής για την προώθηση της καινοτομίας, θα αναλαμβάνουν την κατάρτιση των ενδιαφερομένων και τη μεταφορά γνώσης σε αυτούς, ώστε να φτάνει η τεχνολογία στη γεωργική εκμετάλλευση, ενώ θα μεταφέρουν και στους ερευνητές τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της καινοτομίας στην πράξη¹⁰⁴.

Σε κάθε ΕΣΚ θα συμμετέχουν επιχειρησιακές ομάδες, που θα απαρτίζονται από τους ενδιαφερόμενους φορείς (πχ, γεωργοί, ερευνητές, σύμβουλοι, επιχειρήσεις που εμπλέκονται στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων, διοίκηση). Οι επιχειρησιακές αυτές ομάδες, η σύσταση και λειτουργία των οποίων θα στηρίζεται από τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, θα έχουν ως έργο να υλοποιούν καινοτόμες δράσεις (διαδικασίες, προϊόντα, τεχνολογίες) -χρηματοδοτούμενες από τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης- και να δοκιμάζουν το βαθμό αποτελεσματικότητάς τους. Για το σκοπό αυτό, θα καταρτίζουν σχέδια με την περιγραφή των καινοτόμων έργων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων τους σε σχέση με την ενίσχυση της παραγωγικότητας και της βιώσιμης διαχείρισης των πόρων.

---

¹⁰⁴ http://www.zookomos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=180:-----2014-2020 & catid = 44:2011-09-16-07-04-18&Itemid=161, «Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

Παράλληλα, επιχειρησιακές ομάδες, υπηρεσίες παροχής συμβουλών και ερευνητές θα διασυνδέονται μεταξύ τους μέσω των δικτύων των ΕΣΚ, προκειμένου να εξασφαλίζεται η διάχυση της γνώσης και της εμπειρίας που θα συσσωρεύεται από την εφαρμογή των καινοτόμων δράσεων, καθώς και η επιστροφή στους ερευνητές των αποτελεσμάτων και των εντυπώσεων από την πρακτική εφαρμογή της καινοτομίας στις γεωργικές δραστηριότητες και τις αγροτικές περιοχές.

Ο αγρότης θα πρέπει καταρχάς να συνειδητοποιήσει ότι οι πραγματικές ευκαιρίες στην ΚΓΠ δεν εξασφαλίζονται με τις άμεσες ενισχύσεις. Οι άμεσες ενισχύσεις εξασφαλίζουν μια σταθερή, ελάχιστη εισοδηματική βάση. Οι ευκαιρίες πρέπει να αναζητούνται στην αγορά. Και τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης προσφέρουν πολλούς διαφορετικούς τρόπους για να αυξηθεί η πρόσβαση σε αυτές τις ευκαιρίες.

Η πρώτη καινοτομία λοιπόν για τον αγρότη θα είναι να αρχίσει να εξοικειώνεται με την ίδια την ιδέα της καινοτομίας και της ανάγκης να βάλει την ενημέρωση και τη λήψη γνώσεων στην καθημερινότητά του, όσο μεγάλη ή μικρή κι αν είναι η γεωργική του εκμετάλλευση. Να εξερευνήσει μορφές που η καινοτομία μπορεί να πάρει, που αυτός μπορεί να της δώσει. Να υιοθετήσει μια θετική στάση απέναντι στο καινούργιο και μια υπεύθυνη στάση έναντι των σχεδίων που καταστρώνει και των αποφάσεων που λαμβάνει. Θα πρέπει να δει τη γεωργική δραστηριότητα ως μια διαδικασία δημιουργική, που ξεκινά από τον ίδιο και ολοκληρώνεται μέσα από συνεργασίες¹⁰⁵.

Θα πρέπει να δει τις συνεργασίες ως από κοινού ενέργειες για μεγιστοποίηση του οφέλους όλων και όχι σαν σχέσεις ιδιοτέλειας και καχυποψίας. Θα πρέπει να συμφιλιωθεί με την "ιδιωτική πρωτοβουλία" και την "υγιή επιχειρηματικότητα", την "καινοτομία" στη γεωργία. Θα πρέπει να σκεφτεί το ρόλο της τυποποίησης και της πιστοποίησης της ποιότητας και της ασφάλειας των αγροδιατροφικών προϊόντων στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Να αναρωτηθεί με ποιον τρόπο η καινοτομία θα μπορούσε να βοηθήσει στη διαχείριση του κινδύνου και την πρόληψη κρίσεων στον αγροδιατροφικό τομέα. Με ποιον τρόπο θα μπορούσε να του εξασφαλίσει άμεση, έγκυρη και απόλυτα ενημερωμένη για τις τελευταίες εξελίξεις κατάρτιση. Με ποιον τρόπο θα μπορούσε να μετατρέψει τη γεωργία σε βασικό παράγοντα όχι μόνο αντιμετώπισης αλλά και

¹⁰⁵ [http://www.zookomos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=180:-----2014-2020 &catid=44:2011-09-16-07-04-18&Itemid=161](http://www.zookomos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=180:-----2014-2020&catid=44:2011-09-16-07-04-18&Itemid=161), «Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020», προσπελάστηκε 5/11/2012

επίλυσης του προβλήματος της κλιματικής αλλαγής. Θα πρέπει με λίγα λόγια να αναπτύξει, μια κουλτούρα καινοτομίας. Και τότε θα είναι έτοιμος να συμμετάσχει σε μια Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας που μπορεί να αλλάξει πολλά στη γεωργία και τις αγροτικές περιοχές από 2014 έως το 2020

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με όσα έχουν καταγραφεί παραπάνω προκύπτει ότι, η γεωργία βρίσκεται στο επίκεντρο ραγδαίων εξελίξεων, με διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις για επιτέλεση τόσο των παραδοσιακών της ρόλων, όσο και των νέων, όπως η συμβολή της στην εξασφάλιση της υψηλής ποιότητας των τροφίμων, την προστασία του περιβάλλοντος, την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, την «παραγωγή» τοπίου, τη διατήρηση του κοινωνικού ιστού της υπαίθρου κ.ά. Ταυτόχρονα, η γεωργία εξακολουθεί να παραμένει και ένας κλάδος οικονομικής δραστηριότητας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και προβλήματα.

Για να γίνει κάποιος κατά κύριο επάγγελμα αγρότης πρέπει να έχει στην κατοχή του κάποια αγροτεμάχια είτε ιδιόκτητα, είτε ενοικιαζόμενα και το διάστημα που γίνονται οι δηλώσεις καλλιέργειας (ΟΣΔΕ), τα αγροτεμάχια αυτά να δηλωθούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Αφού γίνει η δήλωση καλλιέργειας, πρέπει να εγγραφεί στον ΟΓΑ και στο Μητρώο Αγροτών. Τέλος στη φορολογική δήλωση που θα κάνει πρέπει να δηλώσει γεωργικό εισόδημα τουλάχιστον στο 35% του συνολικού εισοδήματος.

Οι αγρότες, για την παράδοση αγροτικών προϊόντων παραγωγής τους και για την παροχή αγροτικών υπηρεσιών, υπάγονται στο καθεστώς αγροτών και δικαιούνται την επιστροφή του φόρου που επιβάρυνε τις αγορές αγαθών ή λήψεις υπηρεσιών, τις οποίες πραγματοποίησαν για την άσκηση της εκμετάλλευσής τους. Η επιστροφή του φόρου ενεργείται από το Δημόσιο με καταβολή στον αγρότη ποσού, το οποίο προκύπτει με την εφαρμογή κατ' αποκοπή συντελεστή 11%, στην αξία των παραδιδόμενων αγροτικών προϊόντων και των παρεχόμενων αγροτικών υπηρεσιών προς άλλους υποκείμενους στο φόρο, εκτός των αγροτών που υπάγονται στο καθεστώς του παρόντος άρθρου.

Ο Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) αποτελεί τον κεντρικό φορέα ασφαλιστικής κάλυψης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα και επιδίωξή του είναι η στήριξη του γεωργικού εισοδήματος των ασφαλισμένων του. Καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές, που αποδεδειγμένα προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, στη φυτική παραγωγή της καλλιεργητικής περιόδου που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο. Οι διαδικασίες ασφάλισης της γεωργικής παραγωγής είναι αρχικά η αναγγελία της ζημιάς, η συμπλήρωση δήλωσης ζημιάς, εκτίμηση, κοινοποίηση, εκκαθάριση.

Οι Πόροι του ΕΛ.Γ.Α. προέρχονται από τα έσοδα από την ειδική ασφαλιστική εισφορά, από τα έσοδα από την προαιρετική ασφαλιστική εισφορά, από την ετήσια επιχορήγηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του ΕΛ.Γ.Α., από τις λοιπές κρατικές επιχορηγήσεις προς τον ΕΛ.Γ.Α. από τη γενική εισφορά υπέρ ΕΛ.Γ.Α. που επιβάλλεται επί του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις, από τα τέλη εκτίμησης ζημιών.

Στη φυτική παραγωγή, η ασφαλιζόμενη αξία της αγροτικής παραγωγής ανά παραγωγό, επί της οποίας επιβάλλεται η ειδική ασφαλιστική εισφορά, ορίζεται με βάση τον αριθμό των στρεμμάτων ή δένδρων – ανάλογα με την καλλιέργεια – των καλλιεργούμενων εκτάσεων, τη μέση παραγωγή ανά νομό και ανά στρέμμα ή δένδρο των δηλούμενων καλλιεργειών και την αξία του παραγόμενου προϊόντος ανά κιλό ή τεμάχιο, ανάλογα με την καλλιέργεια.

Ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων είναι ο Ελληνικός Οργανισμός πληρωμών των κοινοτικών ενισχύσεων. Οι αρμοδιότητες του είναι ο έλεγχος των δικαιολογητικών πληρωμής και η αναγνώριση και εκκαθάριση των δαπανών που βαρύνουν τον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων,

Η εξισωτική αποζημίωση αφορά στην παροχή ενίσχυσης προς τους αγρότες των μειονεκτικών, ορεινών περιοχών και τους μετακινούμενους κτηνοτρόφους, ως αντιστάθμιση για τα προβλήματα που τους δημιουργούν τα μόνιμα φυσικά μειονεκτήματα των περιοχών τους. Το συνολικό ετήσιο ποσό της εξισωτικής αποζημίωσης που μπορεί να χορηγηθεί κατά περιοχή και δικαιούχο εξαρτάται από τον αριθμό των στρεμμάτων που κατέχει και αξιοποιεί σε ορεινές, μειονεκτικές και με ειδικά προβλήματα περιοχές, το είδος της εκμετάλλευσης, εάν ανήκουν στο

καθεστώς νέων Γεωργών ή αν είναι διάδοχοι πρόωρης συνταξιοδότησης, εάν είναι βιώσιμες οι εκμεταλλεύσεις τους, εάν έχουν επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση οι νέοι γεωργοί.

Ο δικαιούχος της Ενιαίας Ενίσχυσης είναι υποχρεωμένος να φροντίζει για την παραγωγική αξιοποίηση της έκτασης που διαθέτει ή να διατηρεί αντίστοιχη έκταση γης σε καλή γεωργική κατάσταση. Τα δικαιώματα ενεργοποιούνται σε ετήσια βάση, αρχής γενομένης από την πρώτη και σημαντικότερη ενεργοποίηση, η οποία στη χώρα μας ολοκληρώθηκε το 2006. Το ποσό της ενίσχυσης εξαρτάται από τον αριθμό και την αξία των οριστικών δικαιωμάτων του κάθε δικαιούχου, που προκύπτουν από τα ιστορικά στοιχεία της περιόδου αναφοράς και τα οποία περιλαμβάνονται σε ατομικό για κάθε ενδιαφερόμενο φύλλο υπολογισμού δικαιωμάτων της Ενιαίας Ενίσχυσης

Οι προοπτικές της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, που ορίζει το γενικό πλαίσιο πάνω στο οποίο θα κινηθεί η ελληνική γεωργία, αφήνουν ένα ευρύτατο πεδίο ευελιξίας στα κράτη-μέλη να αναδείξουν τις ιδιομορφίες και να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματά τους. Σε αντίθεση με άλλους τομείς που δέχονται εντονότερες δημοσιονομικές προκλήσεις, η Ελλάδα μπορεί να ανταποκριθεί στην πρόκληση αυτή με τη δυνατότητα πρόσβασης σε μια σταθερή ροή πόρων μέχρι το 2020.

Στον τομέα της γεωργίας, η πρόταση της Επιτροπής είναι να παγώσουν οι πόροι της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής στα σημερινά ονομαστικά τους επίπεδα, με ένα σημαντικό τμήμα του προϋπολογισμού της Ε.Ε. να εξακολουθεί να επενδύεται στη γεωργία. Η μεταρρύθμιση της ΚΓΠ επιδιώκει οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα, καθώς μόνο αν πληρεί και τις τρεις αυτές συνθήκες η ανάπτυξη της γεωργίας και της υπαίθρου θα στέκεται πραγματικά στα πόδια της, χωρίς να υπονομεύεται ούτε από φυσικούς ούτε από ανθρώπινους παράγοντες.

Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από την εν λόγω έρευνα είναι ότι η γεωργική εκμετάλλευση δεν πρέπει να εξαλειφθεί. Η παραγωγή αγροτικών προϊόντων θα πρέπει να κεντρίζει όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον των νέων λόγω της σημερινής κατάστασης (οικονομική κρίση, ανεργία). Για το λόγο αυτό θα πρέπει η κυβέρνηση να στηρίζει συνεχώς τον αγρότη και να του παρέχει προγράμματα ως προς το ξεκίνημα του. Όσον αφορά τις ενισχύσεις αποτελούν το στήριγμα των αγροτών και αν σταματήσει η χορήγηση τους δεν θα μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις του επαγγέλματος αυτού. Επομένως, η πρακτική εφαρμογή της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής μπορεί να επιφέρει ανάπτυξη στον αγροτικό τομέα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Εγκύκλιος 1044822 804/[Πολ.1110/7.4.95](#), «*Η έννοια του αγρότη κατά κύριο επάγγελμα για την εφαρμογή των αντικειμενικών κριτηρίων φορολογίας του αγροτικού εισοδήματος*», Υπουργείο Οικονομικών

Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, (2011), «*Περιφερειακοί Λογαριασμοί*»

Ελληνικός Οργανισμός Γάλακτος και Κρέατος, (2011), «*Η κατάσταση του αγροτικού τομέα – Εξελίξεις – προβλέψεις – προτεραιότητες*», Πασεγές, Αθήνα

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3877, (2010), Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, «*Σύστημα προστασίας και ασφάλισης της αγροτικής δραστηριότητας*», τεύχος πρώτο, Αρ. Φύλλου 160, 20 Σεπτεμβρίου 2010, Αθήνα

ΝΟΜΟΣ ΥΠ.ΑΡΙΘ. 3874 (ΦΕΚ 151Α 06.09.2010), «*Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων*»

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, (2006), «*Επιδοτήσεις αγροτών – Η Κοινή Αγροτική Πολιτική*»

Ξένα

European Commission, Agriculture in the EU, Statistical and Economic Information, Report 2010, March 2011

Διαδίκτυο

<http://www.agrogi.eu/default.aspx?catid=240>, «Πως ξεκίνησε η γεωργία και η εξέλιξή της», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://el.wikipedia.org/wiki>, «Γεωργία», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/>, «Ελληνική γεωργία και Ευρωπαϊκή Ένωση», προσπελάστηκε 5/11/2012

http://www.syllogosvrouvianon.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=84&Itemid=84, «Αγροτικές εργασίες», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://ardin-rixi.gr/archives/3811>, «**Η ελληνική γεωργία μπροστά στην κρίση: προβλήματα και προοπτικές**», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.elga.gr/>, προσπελάστηκε 5/11/2012

www.dikaiologitika.gr, «Η διαδικασία για νέο αγρότη», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.ecofuture.gr/files/vine.pdf>, «Πρόγραμμα για την καλλιέργεια του ΑΜΠΕΛΙΟΥ», προσπελάστηκε 5/11/2012

http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=56:2010-04-26-07-33-43&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Ασφαλιστική κάλυψη – ΕΛΓΑ», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://el.wikipedia.org/wiki/>, «Αμπέλι – Ποικιλίες», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://gym-asopias.voi.sch.gr/ampeli.htm>, «Η καλλιέργεια του αμπελιού», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.elga.gr/files/779i2.jpg>, προσπελάστηκε 5/11/2012

http://dwt.ntroi.info/beets/sugar_beets.html, «Ζαχαρότευτλα», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.elga.gr/files/777i1.jpg>, προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://el.wikipedia.org/wiki/>, «Βαμβάκι», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.thessalikigi.gr/enot-news/203>, «Ποιος καλείται αγρότης στη χώρα μας;», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://el.wikipedia.org/wiki/>, «Τα δημητριακά», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%BB%CE%B9%CE%AC>, «Ελιά», προσπελάστηκε 5/11/2012

www.dikaiologitika.gr, προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://el.wikipedia.org/wiki/>, «Καπνός», προσπελάστηκε 5/11/2012

http://www.elga.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=57:2010-04-26-07-34-21&catid=45:2010-04-26-07-32-19&Itemid=65, «Διαδικασίες ασφάλισης - Αναγγελία ζημιάς», προσπελάστηκε 5/11/2012

http://dwt.ntroi.info/beets/growing_beets/for_the_cultivation_of_sugar_beet.html, «Ζαχαρότευτλα», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.taxnews.info/news/nomos-3874-2010/>, προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.dikaiologitika.gr/>, «Η διαδικασία για να γίνει κάποιος νέος αγρότης και τα δικαιολογητικά», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.forologikanea.gr/pages/display/arthro-41-eidiko-kathestos-agroton/>, «Ειδικό καθεστώς αγροτών», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.opekepe.gr/history.asp>, «*Ιστορία*», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.opekepe.gr/aim.asp>, «*Σκοπός*», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://www.opekepe.gr/armodiotites.asp>, «*Αρμοδιότητες*», προσπελάστηκε 5/11/2012

<http://domnapetsani.wordpress.com/>, «*Εξισωτική αποζημίωση*», προσπελάστηκε 5/11/2012

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_4_23/11/2011_463775, «*Η Κοινή Γεωργική Πολιτική προς το 2020*», προσπελάστηκε 5/11/2012

http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/communication/citizens-summary_el.pdf, «*Η γεωργία στην Ευρώπη μετά το 2013*», προσπελάστηκε 5/11/2012

http://www.zookomos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=180:-----2014-2020 &catid=44:2011-09-16-07-04-18&Itemid=161, «*Καινοτομία στην Κοινή Γεωργική Πολιτική 2014-2020*», προσπελάστηκε 5/11/2012

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΑΣΦΑΛΙΖΟΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ, ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΧΩΡΑ										
ΟΜΑΔΑ	ΕΙΔΟΣ	ΝΟΜΟΙ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (κιλά/στρ.η τεμάχια/στρ.)	ΤΙΜΗ (€/κιλό) 2012	ΑΣΦΑΛΙΖ ΟΜΕΝΗ ΑΞΙΑ (€/στρ.)_201 2	ΕΙΣΦΟ ΡΑ (€/στρ.) _2012	ΑΣΦΑΛ. ΑΞΙΑ (€/στρ.)_201 2 (-20%)	ΕΙΣΦΟΡ Α (€/στρ.)_2 012 (- 20%)	ΑΣΦΑΛ. ΑΞΙΑ (€/στρ.)_2012 (+20%)	ΕΙΣΦΟΡΑ (€/στρ.)_201 2 (+20%)
ΓΙΓΑΡΤΟΚ ΑΡΠΑ	Επιτραπέζι α Αχλάδια Α'	Επικράτεια	2.000	1,08	2.160	86,4	1.728	69,1	2.592	103,7
	Επιτραπέζι α Αχλάδια Β'	Επικράτεια	2.000	0,60	1.200	48,0	960	38,4	1.440	57,6
	Βιομηχανικ ά Αχλάδια	Επικράτεια	3.000	0,26	780	31,2	624	25,0	936	37,4
	Αχλάδια Κοντούλες, Abate Fetel	Επικράτεια	2.000	1,50	3.000	120,0	2.400	96,0	3.600	144,0
	Μήλα Α'	Επικράτεια	3.000	0,56	1.680	67,2	1.344	53,8	2.016	80,6
	Μήλα Β'	Επικράτεια	3.000	0,35	1.050	42,0	840	33,6	1.260	50,4
	Κυδώνια	Επικράτεια	1.300	0,35	455	18,2	364	14,6	546	21,8
ΕΛΙΕΣ	Ελιές Επιτραπέζι ες	Επικράτεια	700	1,00	700	10,5	560	8,4	840	12,6
	Ελιές Ελαιοποιήσ ιμες	Επικράτεια	500	0,48	240	3,6	192	2,9	288	4,3
	Ελιές Μικτής χρήσης	Επικράτεια	600	0,78	468	7,0	374	5,6	562	8,4
ΕΣΠΕΡΙΔΟ ΕΙΔΗ	Πορτοκάλι α	Επικράτεια	3.000	0,18	540	21,6	432	17,3	648	25,9
	Πορτοκάλι α Χυμοποιίας	Επικράτεια	3.000	0,10	300	12,0	240	9,6	360	14,4
	Μανταρίνια	Επικράτεια	2.500	0,29	725	29,0	580	23,2	870	34,8
	Λεμόνια	Επικράτεια	2.000	0,35	700	28,0	560	22,4	840	33,6
	Κουμ Κουάτ	Επικράτεια	300	1,00	300	12,0	240	9,6	360	14,4
	Κίτρα	Επικράτεια	1.500	0,38	570	22,8	456	18,2	684	27,4
	Γκρέιπ Φρούτ	Επικράτεια	2.500	0,16	400	16,0	320	12,8	480	19,2
ΠΥΡΗΝΟΚ ΑΡΠΑ	Βερίκοκα Βιομηχανία ς	Επικράτεια	2.500	0,35	875	35,0	700	28,0	1.050	42,0
	Βερίκοκα Επιτραπέζι α	Επικράτεια	2.500	0,50	1.250	50,0	1.000	40,0	1.500	60,0
	Βερίκοκα Χυμοποιίας	Επικράτεια	2.500	0,17	425	17,0	340	13,6	510	20,4
	Βόσσινα	Επικράτεια	1.100	0,98	1.078	43,1	862	34,5	1.294	51,7
	Δαμάσκηνα	Επικράτεια	2.000	0,53	1.060	42,4	848	33,9	1.272	50,9

	Δαμάσκηνα Σκοπέλου	Νήσος Σκοπέλου	450	0,50	225	9,0	180	7,2	270	10,8
	Κεράσια Α'	Επικράτεια	1.300	1,53	1.989	79,6	1.591	63,6	2.387	95,5
	Κεράσια Β'	Επικράτεια	1.300	1,15	1.495	59,8	1.196	47,8	1.794	71,8
	Κεράσια Γ'	Επικράτεια	1.300	0,60	780	31,2	624	25,0	936	37,4
	Ροδάκινα Επιτραπέζια και Νεκταρίνια Α'	Επικράτεια	2.500	0,43	1.075	43,0	860	34,4	1.290	51,6
	Ροδάκινα Επιτραπέζια και Νεκταρίνια Β'	Επικράτεια	2.500	0,30	750	30,0	600	24,0	900	36,0
	Ροδάκινα Βιομηχανικά	Επικράτεια	3.300	0,15	495	19,8	396	15,8	594	23,8
ΛΟΙΠΕΣ ΟΠΩΡΕΣ	Σόκα Ξηρά	Επικράτεια	230	1,12	258	10,3	206	8,2	309	12,4
	Σόκα Ξηρά Κύμης	Δ.Κύμης-Δ.Κονίστρω ν	150	3,03	455	18,2	364	14,5	545	21,8
	Σόκα Ξηρά Ταξιάρχη	Εύβοιας-Ταξιάρχης	330	1,80	594	23,8	475	19,0	713	28,5
	Σόκα Νωπά Α'	Επικράτεια	1.000	1,40	1.400	56,0	1.120	44,8	1.680	67,2
	Σόκα Νωπά Β'	Επικράτεια	750	0,77	578	23,1	462	18,5	693	27,7
	Ρόδια	Επικράτεια	1.600	0,47	752	30,1	602	24,1	902	36,1
	Μπανάνες	Νήσος Κρήτη	4.000	0,90	3.600	18,0	2.880	115,2	4.320	172,8
	Μουσμουλα Ιαπωνικά	Επικράτεια	1.200	0,67	804	32,2	643	25,7	965	38,6
	Λοτός	Επικράτεια	1.500	0,46	690	27,6	552	22,1	828	33,1
	Αβοκάντο	Επικράτεια	1.000	0,87	870	34,8	696	27,8	1.044	41,8
	Ακτινίδιο	Καβάλας	3.500	0,42	1.470	58,8	1.176	47,0	1.764	70,6
Λοιποί Νομοί		2.500	0,42	1.050	42,0	840	33,6	1.260	50,4	
	Φραγκόσυκα	Νήσος Κρήτη	2.500	1,00	2.500	100,0	2.000	80,0	3.000	120,0
ΞΗΡΟΙ ΚΑΡΠΟΙ	Φυστίκια Αιγίνης	Επικράτεια	150	4,88	732	29,3	586	23,4	878	35,1
	Αμύγδαλα	Επικράτεια	300	1,64	492	19,7	394	15,7	590	23,6
	Καρύδια	Επικράτεια	100	1,49	149	6,0	119	4,8	179	7,2
	Κάστανα	Επικράτεια	250	0,91	228	9,1	182	7,3	273	10,9
	Λεπτοκάρυα	Επικράτεια	150	1,50	225	9,0	180	7,2	270	10,8
ΝΕΡΑ ΔΕΝΤΡΑ	Όλες οι Μόνιμες Καλλιέργειες (Δένδρα-Άμπελος)	Επικράτεια	0	0,00	0	0,0	0	0,0	0	0,0
ΑΜΠΕΛΟΣ	Σταφύλια Επιτραπέζια Α' κατηγορίας	Ηρακλείου	2.500	0,65	1.625	65,0	1.300	52,0	1.950	78,0
		Καβάλας	2.800	0,65	1.820	72,8	1.456	58,2	2.184	87,4
		Κορινθίας	2.500	0,65	1.625	65,0	1.300	52,0	1.950	78,0
		Τρικάλων	2.200	0,65	1.430	57,2	1.144	45,8	1.716	68,6
		Λοιποί Νομοί	1.600	0,65	1.040	41,6	832	33,3	1.248	49,9
	Σταφύλια Επιτραπέζια Β'	Αχαΐας	2.200	0,35	770	30,8	616	24,6	924	37,0

	κατηγορίας									
		Θεσσαλονίκης	1.800	0,35	630	25,2	504	20,2	756	30,2
		Καβάλας	2.200	0,35	770	30,8	616	24,6	924	37,0
		Λαρίσης	2.200	0,35	770	30,8	616	24,6	924	37,0
ΑΜΠΕΛΟΣ	Σταφύλια Επιτραπέζια Β' κατηγορίας	Χαλκιδικής	2.200	0,35	770	30,8	616	24,6	924	37,0
		Λοιποί Νομοί	2.000	0,35	700	28,0	560	22,4	840	33,6
	Σταφύλια για Κρασιά Α' κατηγορίας	Αργολίδας	900	0,45	405	16,2	324	13,0	486	19,4
		Αρκαδίας	1.100	0,76	836	33,4	669	26,8	1.003	40,1
		Αρτης	900	0,43	387	15,5	310	12,4	464	18,6
		Αχαΐας	1.500	0,42	630	25,2	504	20,2	756	30,2
		Βοιωτίας	1.200	0,42	504	20,2	403	16,1	605	24,2
		Γρεβενών	1.000	0,45	450	18,0	360	14,4	540	21,6
		Δράμας	1.200	0,64	768	30,7	614	24,6	922	36,9
		Ημαθίας	1.000	0,52	520	20,8	416	16,6	624	25,0
		Ιωαννίνων	1.200	0,56	672	26,9	538	21,5	806	32,3
		Καβάλας	1.200	0,49	588	23,5	470	18,8	706	28,2
		Κέρκυρας	700	0,74	518	20,7	414	16,6	622	24,9
		Κεφαλληνίας	600	0,74	444	17,8	355	14,2	533	21,3
		Κιλκίς	1.000	0,45	450	18,0	360	14,4	540	21,6
		Κορινθίας	1.100	0,44	484	19,4	387	15,5	581	23,2
		Κυκλάδων	250	1,02	255	10,2	204	8,2	306	12,2
		Λαρίσης	1.200	0,43	516	20,6	413	16,5	619	24,8
		Σάμου	800	0,73	584	23,4	467	18,7	701	28,0
		Φλωρίνης	1.000	0,46	460	18,4	368	14,7	552	22,1
		Λοιποί Νομοί	1.000	0,57	570	22,8	456	18,2	684	27,4
		Σταφύλια για Κρασιά Β' κατηγορίας	Αιτ/νιας	800	0,22	176	7,0	141	5,6	211
	Αργολίδας		1.200	0,27	324	13,0	259	10,4	389	15,6
	Αρκαδίας		700	0,26	182	7,3	146	5,8	218	8,7
	Αττικής		700	0,23	161	6,4	129	5,2	193	7,7
	Αχαΐας		2.000	0,25	500	20,0	400	16,0	600	24,0
	Βοιωτίας		1.600	0,19	304	12,2	243	9,7	365	14,6
	Γρεβενών		700	0,37	259	10,4	207	8,3	311	12,4
	Δωδεκανήσου		700	0,34	238	9,5	190	7,6	286	11,4
Εύβοιας	1.200	0,20	240	9,6	192	7,7	288	11,5		
ΑΜΠΕΛΟΣ	Σταφύλια για Κρασιά Β' κατηγορίας	Ζακύνθου	1.000	0,33	330	13,2	264	10,6	396	15,8
		Ηλείας	1.200	0,18	216	8,6	173	6,9	259	10,4
		Ηρακλείου	1.500	0,24	360	14,4	288	11,5	432	17,3
		Θεσσαλονίκης	1.100	0,28	308	12,3	246	9,9	370	14,8
		Καβάλας	1.200	0,35	420	16,8	336	13,4	504	20,2
		Καρδίτσης	1.000	0,26	260	10,4	208	8,3	312	12,5
		Κιλκίς	1.000	0,28	280	11,2	224	9,0	336	13,4
		Κοζάνης	700	0,37	259	10,4	207	8,3	311	12,4
		Κορινθίας	1.200	0,24	288	11,5	230	9,2	346	13,8
		Λακωνίας	800	0,22	176	7,0	141	5,6	211	8,4

	Λαρίσης	1.900	0,28	532	21,3	426	17,0	638	25,5	
	Λασιθίου	600	0,23	138	5,5	110	4,4	166	6,6	
	Λέσβου	800	0,37	296	11,8	237	9,5	355	14,2	
	Λευκάδος	800	0,32	256	10,2	205	8,2	307	12,3	
	Μαγνησίας	1.900	0,26	494	19,8	395	15,8	593	23,7	
	Μεσσηνίας	1.000	0,19	190	7,6	152	6,1	228	9,1	
	Πέλλης	1.000	0,22	220	8,8	176	7,0	264	10,6	
	Ρεθύμνης	900	0,23	207	8,3	166	6,6	248	9,9	
	Ροδόπης	1.200	0,33	396	15,8	317	12,7	475	19,0	
	Σερρών	1.000	0,26	260	10,4	208	8,3	312	12,5	
	Τρικόλων	1.000	0,25	250	10,0	200	8,0	300	12,0	
	Φθιώτιδος	1.000	0,28	280	11,2	224	9,0	336	13,4	
	Χαλκιδικής	1.000	0,27	270	10,8	216	8,6	324	13,0	
	Χανίων	1.200	0,23	276	11,0	221	8,8	331	13,2	
	Λοιποί Νομοί	1.300	0,24	312	12,5	250	10,0	374	15,0	
Σταφίδα	Αχαΐας	300	0,92	276	11,0	221	8,8	331	13,2	
	Ζακύνθου	350	0,80	280	11,2	224	9,0	336	13,4	
	Ηλείας	330	0,84	277	11,1	222	8,9	333	13,3	
	Ηρακλείου	350	0,90	315	12,6	252	10,1	378	15,1	
	Κορινθίας	350	0,82	287	11,5	230	9,2	344	13,8	
	Μεσσηνίας	300	0,84	252	10,1	202	8,1	302	12,1	
	Ρεθύμνης	300	0,78	234	9,4	187	7,5	281	11,2	
	Λοιποί Νομοί	250	0,68	170	6,8	136	5,4	204	8,2	
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ	Αραχίδα	Επικράτεια	450	1,00	450	18,0	360	14,4	540	21,6
	Βαμβάκι	Αιτ/νιας	330	0,33	109	4,4	87	3,5	131	5,2
	Άρτης	300	0,33	99	4,0	79	3,2	119	4,8	
	Αττικής	350	0,33	116	4,6	92	3,7	139	5,5	
	Βοιωτίας	350	0,33	116	4,6	92	3,7	139	5,5	
	Δράμας	300	0,33	99	4,0	79	3,2	119	4,8	
	Έβρου	300	0,33	99	4,0	79	3,2	119	4,8	
	Εύβοιας	300	0,33	99	4,0	79	3,2	119	4,8	
	Ηλείας	370	0,33	122	4,9	98	3,9	147	5,9	
	Ημαθίας	380	0,33	125	5,0	100	4,0	150	6,0	
	Θεσσαλονίκης	350	0,33	116	4,6	92	3,7	139	5,5	
	Καβάλας	300	0,33	99	4,0	79	3,2	119	4,8	
	Καρδίτσας	340	0,33	112	4,5	90	3,6	135	5,4	
	Κυκλίας	260	0,33	86	3,4	69	2,7	103	4,1	
	Λαρίσης	380	0,33	125	5,0	100	4,0	150	6,0	
	Μαγνησίας	350	0,33	116	4,6	92	3,7	139	5,5	
	Ξάνθης	280	0,33	92	3,7	74	3,0	111	4,4	
	Πέλλης	370	0,33	122	4,9	98	3,9	147	5,9	
	Περίας	300	0,33	99	4,0	79	3,2	119	4,8	
	Πρεβέζης	370	0,33	122	4,9	98	3,9	147	5,9	
	Ροδόπης	280	0,33	92	3,7	74	3,0	111	4,4	
	Σερρών	320	0,33	106	4,2	84	3,4	127	5,1	
	Τρικόλων	380	0,33	125	5,0	100	4,0	150	6,0	
	Φθιώτιδος	360	0,33	119	4,8	95	3,8	143	5,7	
	Χαλκιδικής	350	0,33	116	4,6	92	3,7	139	5,5	
	Λοιποί Νομοί	272	0,33	90	3,6	72	2,9	108	4,3	
	Βαμβάκι Ξηρικό	Επικράτεια	120	0,33	40	1,6	32	1,3	48	1,9
	Γλυκάνισο -	Εύβοιας	120	1,28	154	6,1	123	4,9	184	7,4

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ	Μαραθόσπορος	Θεσσαλονίκης	90	1,28	115	4,6	92	3,7	138	5,5
		Πιερίας	100	1,28	128	5,1	102	4,1	154	6,1
		Χαλκιδικής	70	1,28	90	3,6	72	2,9	108	4,3
		Λοιποί Νομοί	64	1,28	82	3,3	66	2,6	98	3,9
	Ηλίανθος	Δράμας	250	0,26	65	2,6	52	2,1	78	3,1
		Έβρου	170	0,26	44	1,8	35	1,4	53	2,1
		Σερρών	350	0,26	91	3,6	73	2,9	109	4,4
		Λοιποί Νομοί	136	0,26	35	1,4	28	1,1	42	1,7
	Καπνά Μπασμάς	Γρεβενών	150	3,30	495	19,8	396	15,8	594	23,8
		Δράμας	160	3,30	528	21,1	422	16,9	634	25,3
	Καπνά Μπασμάς	Έβρου	130	3,30	429	17,2	343	13,7	515	20,6
		Θεσσαλονίκης	150	3,30	495	19,8	396	15,8	594	23,8
		Καβάλας	150	3,30	495	19,8	396	15,8	594	23,8
		Καστοριάς	150	3,30	495	19,8	396	15,8	594	23,8
		Κιλκίς	150	3,30	495	19,8	396	15,8	594	23,8
		Κοζάνης	150	3,30	495	19,8	396	15,8	594	23,8
		Λαρίσης	160	3,30	528	21,1	422	16,9	634	25,3
		Ξάνθης	130	3,30	429	17,2	343	13,7	515	20,6
		Ροδόπης	150	3,30	495	19,8	396	15,8	594	23,8
		Σερρών	150	3,30	495	19,8	396	15,8	594	23,8
Λοιποί Νομοί	120	3,30	396	15,8	317	12,7	475	19,0		
Καπνά Μπασμάς Β'	Επικράτεια	80	3,30	264	10,6	211	8,4	317	12,7	
Καπνά Τύπου Σαμψούς Κατερίνης	Γρεβενών	250	2,95	738	29,5	590	23,6	885	35,4	
	Ημαθίας	180	2,95	531	21,2	425	17,0	637	25,5	
	Κιλκίς	170	2,95	502	20,1	401	16,0	602	24,1	
	Κοζάνης	250	2,95	738	29,5	590	23,6	885	35,4	
	Λαρίσης	250	2,95	738	29,5	590	23,6	885	35,4	
	Πιερίας	230	2,95	679	27,1	543	21,7	814	32,6	
Λοιποί Νομοί	200	2,95	590	23,6	472	18,9	708	28,3		
Καπνά Virginia	Επικράτεια	360	2,00	720	28,8	576	23,0	864	34,6	
Ηλίανθος για Πασατέμπο	Δράμας	200	1,23	246	9,8	197	7,9	295	11,8	
	Έβρου	300	1,23	369	14,8	295	11,8	443	17,7	
	Ροδόπης	250	1,23	308	12,3	246	9,8	369	14,8	
	Λοιποί Νομοί	220	1,23	271	10,8	216	8,7	325	13,0	
Κολοκυθόσπορος	Έβρου	150	1,54	231	9,2	185	7,4	277	11,1	
	Ροδόπης	130	1,54	200	8,0	160	6,4	240	9,6	
	Λοιποί Νομοί	120	1,54	185	7,4	148	5,9	222	8,9	
Κρόκος Ζαφόρα	Κοζάνης	0,70	650,00	455	18,2	364	14,6	546	21,8	
Βιολογικός Κρόκος Ζαφόρα	Κοζάνης	0,60	740,00	444	17,8	355	14,2	533	21,3	
Ρίγανη	Θεσσαλονίκης	280	0,58	162	6,5	130	5,2	195	7,8	

	ης										
	Λοιποί Νομοί	200	0,58	116	4,6	93	3,7	139	5,6		
Σακχαρότευχλα	Επικράτεια	6.500	0,03	195	7,8	156	6,2	234	9,4		
Σακχαρότευχλα Σποροπαράγωγής	Θεσσαλονίκης	320	1,58	506	20,2	404	16,2	607	24,3		
	Φθιώτιδος	270	1,58	427	17,1	341	13,7	512	20,5		
	Λοιποί Νομοί	250	1,58	395	15,8	316	12,6	474	19,0		
Σουσάμι	Επικράτεια	60	1,21	73	2,9	58	2,3	87	3,5		
Ελαιοκράμβη - Σόγια - Αγριοκινάρα - Ατρακτυλίδα	Δράμας	250	0,35	88	3,5	70	2,8	105	4,2		
	Έβρου	300	0,35	105	4,2	84	3,4	126	5,0		
	Σερρών	250	0,35	88	3,5	70	2,8	105	4,2		
	Λοιποί Νομοί	200	0,35	70	2,8	56	2,2	84	3,4		
Αρωματικά φυτά	Επικράτεια		0,00	150	6,0	120	4,8	180	7,2		
ΒΟΛΒΩΔΗ ΛΑΧΑΝΙΚΑ	Κρεμμύδια για Σπόρο	Επικράτεια	40	10,94	438	17,5	350	14,0	525	21,0	
	Κρεμμύδια Νοπά	Επικράτεια	1.000	0,58	580	23,2	464	18,6	696	27,8	
	Κρεμμύδια Ξερά	Βοιωτίας	5.500	0,21	1.155	46,2	924	37,0	1.386	55,4	
		Λοιποί Νομοί	4.000	0,21	840	33,6	672	26,9	1.008	40,3	
	Κρεμμύδια για Κοκκάρι	Βοιωτίας	2.700	0,82	2.214	88,6	1.771	70,8	2.657	106,3	
		Λοιποί Νομοί	2.000	0,82	1.640	65,6	1.312	52,5	1.968	78,7	
	Σκόρδα	Αρκαδίας	1.000	1,07	1.070	42,8	856	34,2	1.284	51,4	
		Έβρου	850	1,07	910	36,4	728	29,1	1.091	43,7	
		Λοιποί Νομοί	680	1,07	728	29,1	582	23,3	873	34,9	
	Πράσσα	Επικράτεια	2.600	0,38	988	39,5	790	31,6	1.186	47,4	
	ΒΡΩΣΙΜΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	Όρυζα	Επικράτεια	800	0,25	200	8,0	160	6,4	240	9,6
		Σίτος	Αιτ/νίας	300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0
Βοιωτίας			380	0,14	53	2,1	43	1,7	64	2,6	
Γρεβενών			320	0,14	45	1,8	36	1,4	54	2,2	
Δράμας			280	0,14	39	1,6	31	1,3	47	1,9	
Έβρου			300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0	
Εύβοιας			180	0,14	25	1,0	20	0,8	30	1,2	
Ηλείας			350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4	
Ημαθίας			400	0,14	56	2,2	45	1,8	67	2,7	
Θεσσαλονίκης			200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3	
Καβάλας			300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0	
Καρδίτσας			380	0,14	53	2,1	43	1,7	64	2,6	
Καστοριάς			230	0,14	32	1,3	26	1,0	39	1,5	
Κύκκης			250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
Κοζάνης			220	0,14	31	1,2	25	1,0	37	1,5	
Κορινθίας			250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
Λαρίσης			320	0,14	45	1,8	36	1,4	54	2,2	
Λέσβου			230	0,14	32	1,3	26	1,0	39	1,5	

		Μαγνησίας	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4
		Ξάνθης	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4
		Πέλλης	300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0
		Πιερίας	270	0,14	38	1,5	30	1,2	45	1,8
		Ροδόπης	300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0
		Σερρών	280	0,14	39	1,6	31	1,3	47	1,9
		Τρικάλων	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4
		Φθιώτιδος	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4
		Φλωρίνης	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7
ΒΡΩΣΙΜΑ ΔΗΜΗΤΡΙ ΑΚΑ	Σίτος	Χαλκιδικής	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3
		Λοιποί Νομοί	240	0,14	34	1,3	27	1,1	40	1,6
	Σίτος - Κριθάρι Σπορ/γής	Έβρου	400	0,18	72	2,9	58	2,3	86	3,5
		Ημαθίας	350	0,18	63	2,5	50	2,0	76	3,0
		Κιλκίς	350	0,18	63	2,5	50	2,0	76	3,0
		Ξάνθης	400	0,18	72	2,9	58	2,3	86	3,5
		Ροδόπης	400	0,18	72	2,9	58	2,3	86	3,5
		Σερρών	350	0,18	63	2,5	50	2,0	76	3,0
		Λοιποί Νομοί	320	0,18	58	2,3	46	1,8	69	2,8
		Τριτικάλε	Καστοριάς	220	0,13	29	1,1	23	0,9	34
	Γρεβενών		230	0,13	30	1,2	24	1,0	36	1,4
	Θεσσαλονίκ ης		230	0,13	30	1,2	24	1,0	36	1,4
	Χαλκιδικής		230	0,13	30	1,2	24	1,0	36	1,4
	Κιλκίς		250	0,13	33	1,3	26	1,0	39	1,6
	Κοζάνης		270	0,13	35	1,4	28	1,1	42	1,7
	Δράμας		300	0,13	39	1,6	31	1,2	47	1,9
	Έβρου		300	0,13	39	1,6	31	1,2	47	1,9
	Λαρίσης		300	0,13	39	1,6	31	1,2	47	1,9
	Λοιποί Νομοί		200	0,13	26	1,0	21	0,8	31	1,2
ΒΡΩΣΙΜΑ ΟΣΠΡΙΑ	Κουκιά Καρπός		Επικράτεια	200	0,78	156	6,2	125	5,0	187
	Λαθούρι - Φάβα	Κυκλάδων	50	6,00	300	12,0	240	9,6	360	14,4
		Λοιποί Νομοί	200	1,29	258	10,3	206	8,3	310	12,4
	Ρεβίθια	Γρεβενών	160	1,00	160	6,4	128	5,1	192	7,7
		Φθιώτιδος	140	1,00	140	5,6	112	4,5	168	6,7
		Λοιποί Νομοί	112	1,00	112	4,5	90	3,6	134	5,4
	Φακές	Βοιωτίας	100	1,10	110	4,4	88	3,5	132	5,3
		Γρεβενών	120	1,10	132	5,3	106	4,2	158	6,3
		Έβρου	170	0,70	119	4,8	95	3,8	143	5,7
		Καρδίτσης	180	1,00	180	7,2	144	5,8	216	8,6
		Καστοριάς	100	1,10	110	4,4	88	3,5	132	5,3
		Κοζάνης	120	1,10	132	5,3	106	4,2	158	6,3
		Λαρίσης	180	1,10	198	7,9	158	6,3	238	9,5
		Λευκάδος	80	1,65	132	5,3	106	4,2	158	6,3
		Λοιποί Νομοί	80	1,10	88	3,5	70	2,8	106	4,2
	Φασόλια Μικρόσπερ μα	Κορινθίας	200	1,14	228	9,1	182	7,3	274	10,9
		Πρεβέζης	250	1,14	285	11,4	228	9,1	342	13,7
		Σερρών	150	1,14	171	6,8	137	5,5	205	8,2

		Φλωρίνης	200	1,14	228	9,1	182	7,3	274	10,9
		Λοιποί Νομοί	160	1,14	182	7,3	146	5,8	219	8,8
Φασόλια Μεσόπερμα		Δράμας	200	1,54	308	12,3	246	9,9	370	14,8
		Έβρου	250	1,27	318	12,7	254	10,2	381	15,2
		Καβάλας	300	1,27	381	15,2	305	12,2	457	18,3
		Λαρίσης	180	1,27	229	9,1	183	7,3	274	11,0
		Πρεβέζης	250	1,27	318	12,7	254	10,2	381	15,2
		Λοιποί Νομοί	200	1,27	254	10,2	203	8,1	305	12,2
	Φασόλια Πλακέ - Γίγαντες		Δράμας	250	2,22	555	22,2	444	17,8	666
		Καστοριάς	330	2,22	733	29,3	586	23,4	879	35,2
		Κοζάνης	320	2,22	710	28,4	568	22,7	852	34,1
		Φλωρίνης	330	2,22	733	29,3	586	23,4	879	35,2
		Λοιποί Νομοί	264	2,22	586	23,4	469	18,8	703	28,1
ΚΟΝΔΥΛΩ ΔΗ ΣΑΡΚΟΡΙΖ Α	Γεώμηλα Εαρινά	Αχαΐας	2.800	0,35	980	39,2	784	31,4	1.176	47,0
		Ηλείας	3.000	0,35	1.050	42,0	840	33,6	1.260	50,4
		Ηρακλείου	2.000	0,35	700	28,0	560	22,4	840	33,6
		Μεσσηνίας	3.000	0,35	1.050	42,0	840	33,6	1.260	50,4
		Λοιποί Νομοί	2.200	0,35	770	30,8	616	24,6	924	37,0
ΚΟΝΔΥΛΩ ΔΗ ΣΑΡΚΟΡΙΖ Α	Γεώμηλα Θερινά	Αρκαδίας	3.500	0,31	1.085	43,4	868	34,7	1.302	52,1
		Δράμας	2.800	0,31	868	34,7	694	27,8	1.042	41,7
		Έβρου	3.500	0,31	1.085	43,4	868	34,7	1.302	52,1
		Ιωαννίνων	3.400	0,31	1.054	42,2	843	33,7	1.265	50,6
		Καβάλας	2.500	0,31	775	31,0	620	24,8	930	37,2
		Κυκλίας	3.000	0,31	930	37,2	744	29,8	1.116	44,6
		Λαρίσης	3.000	0,31	930	37,2	744	29,8	1.116	44,6
		Ξάνθης	3.500	0,31	1.085	43,4	868	34,7	1.302	52,1
		Πέλλης	3.000	0,31	930	37,2	744	29,8	1.116	44,6
		Σερρών	3.500	0,31	1.085	43,4	868	34,7	1.302	52,1
	Λοιποί Νομοί	2.400	0,31	744	29,8	595	23,8	893	35,7	
	Γεώμηλα Φθινοπορινά	Αχαΐας	2.500	0,35	875	35,0	700	28,0	1.050	42,0
		Βοιωτίας	2.500	0,35	875	35,0	700	28,0	1.050	42,0
		Έβρου	2.800	0,35	980	39,2	784	31,4	1.176	47,0
Εύβοιας		2.500	0,35	875	35,0	700	28,0	1.050	42,0	
Ηλείας		2.600	0,35	910	36,4	728	29,1	1.092	43,7	
Ηρακλείου		2.500	0,35	875	35,0	700	28,0	1.050	42,0	
Γεώμηλα Φθινοπορινά	Ιωαννίνων	3.000	0,35	1.050	42,0	840	33,6	1.260	50,4	
	Λαρίσης	2.800	0,35	980	39,2	784	31,4	1.176	47,0	
	Σερρών	3.000	0,35	1.050	42,0	840	33,6	1.260	50,4	
	Φθιώτιδος	2.000	0,35	700	28,0	560	22,4	840	33,6	
	Λοιποί Νομοί	2.000	0,35	700	28,0	560	22,4	840	33,6	
Γεώμηλα Σποροπαγωγής	Επικράτεια	2.800	0,45	1.260	50,4	1.008	40,3	1.512	60,5	
Καρότα	Επικράτεια	2.000	0,25	500	20,0	400	16,0	600	24,0	

	Ραπανάκι	Επικράτεια	1.000	0,34	340	13,6	272	10,9	408	16,3		
	Ραίβες	Επικράτεια	1.600	0,33	528	21,1	422	16,9	634	25,3		
	Τεύτλα - Παντζάρια	Αττικής	2.000	0,33	660	26,4	528	21,1	792	31,7		
		Θεσσαλονίκης	2.000	0,33	660	26,4	528	21,1	792	31,7		
		Λοιποί Νομοί	1.600	0,33	528	21,1	422	16,9	634	25,3		
ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ	Αραβόσιτος	Αιτ/νιας	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Άρτης	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Βοιωτίας	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Γρεβενών	1.100	0,12	132	5,3	106	4,2	158	6,3		
		Δράμας	1.100	0,12	132	5,3	106	4,2	158	6,3		
		Έβρου	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Ηλείας	1.000	0,12	120	4,8	96	3,8	144	5,8		
		Ημαθίας	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Θεσπρωτίας	1.000	0,12	120	4,8	96	3,8	144	5,8		
	Θεσσαλονίκης	1.100	0,12	132	5,3	106	4,2	158	6,3			
ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ	Αραβόσιτος	Ιωαννίνων	1.100	0,12	132	5,3	106	4,2	158	6,3		
		Καβάλας	1.000	0,12	120	4,8	96	3,8	144	5,8		
		Καρδίτσης	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Κιλκίς	1.100	0,12	132	5,3	106	4,2	158	6,3		
		Κοζάνης	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Λαρίσης	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Μαγνησίας	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Μεσσηνίας	1.000	0,12	120	4,8	96	3,8	144	5,8		
		Ξάνθης	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Πέλλης	1.100	0,12	132	5,3	106	4,2	158	6,3		
		Πιερίας	1.000	0,12	120	4,8	96	3,8	144	5,8		
		Πρεβέζης	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Ροδόπης	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Σερρών	1.300	0,12	156	6,2	125	5,0	187	7,5		
		Τρικάλων	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Φθιώτιδος	1.200	0,12	144	5,8	115	4,6	173	6,9		
		Φλωρίνης	1.100	0,12	132	5,3	106	4,2	158	6,3		
			Λοιποί Νομοί	950	0,12	114	4,6	91	3,6	137	5,5	
			Αραβόσιτος για Ενσίρωση	Δράμας	5.000	0,03	150	6,0	120	4,8	180	7,2
				Θεσσαλονίκης	5.000	0,03	150	6,0	120	4,8	180	7,2
	Βοιωτίας	5.500		0,03	165	6,6	132	5,3	198	7,9		
	Κιλκίς	5.500		0,03	165	6,6	132	5,3	198	7,9		
	Ξάνθης	5.500		0,03	165	6,6	132	5,3	198	7,9		
	Πιερίας	5.500		0,03	165	6,6	132	5,3	198	7,9		
	Σερρών	5.500		0,03	165	6,6	132	5,3	198	7,9		
	Λοιποί Νομοί	4.400		0,03	132	5,3	106	4,2	158	6,3		
	Βίκος για Καρπό	Αρκαδίας	180	0,34	61	2,4	49	2,0	73	2,9		
		Βοιωτίας	200	0,34	68	2,7	54	2,2	82	3,3		
		Γρεβενών	220	0,34	75	3,0	60	2,4	90	3,6		
		Θεσσαλονίκης	200	0,34	68	2,7	54	2,2	82	3,3		
		Καρδίτσης	180	0,34	61	2,4	49	2,0	73	2,9		

ΚΤΗΝΟΤΡ ΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ		Κύλικς	150	0,34	51	2,0	41	1,6	61	2,4
		Κοζάνης	200	0,34	68	2,7	54	2,2	82	3,3
		Λαρίσης	180	0,34	61	2,4	49	2,0	73	2,9
		Μαγνησίας	200	0,34	68	2,7	54	2,2	82	3,3
		Πιερίας	180	0,34	61	2,4	49	2,0	73	2,9
		Φθιώτιδος	200	0,34	68	2,7	54	2,2	82	3,3
	Βίκος για Καρπό	Χαλκιδικής	130	0,34	44	1,8	35	1,4	53	2,1
		Λοιποί Νομοί	120	0,34	41	1,6	33	1,3	49	2,0
	Βρώμη	Αιτ/νίας	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3
		Αρκαδίας	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3
		Άρτης	220	0,14	31	1,2	25	1,0	37	1,5
		Αχαΐας	180	0,14	25	1,0	20	0,8	30	1,2
		Βοιωτίας	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7
		Ηλείας	180	0,14	25	1,0	20	0,8	30	1,2
		Θεσπρωτίας	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7
		Θεσσαλονίκης	170	0,14	24	1,0	19	0,8	29	1,1
		Καρδίτσας	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3
		Κοζάνης	170	0,14	24	1,0	19	0,8	29	1,1
		Κορινθίας	180	0,14	25	1,0	20	0,8	30	1,2
		Λακωνίας	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3
		Λαρίσης	150	0,14	21	0,8	17	0,7	25	1,0
		Λέσβου	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3
		Πρεβέζης	220	0,14	31	1,2	25	1,0	37	1,5
		Σάμου	120	0,14	17	0,7	13	0,5	20	0,8
		Τρικόλων	120	0,14	17	0,7	13	0,5	20	0,8
		Χαλκιδικής	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3
		Λοιποί Νομοί	160	0,14	22	0,9	18	0,7	27	1,1
Κριθάρι		Αιτ/νίας	300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0
	Αρκαδίας	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
	Γρεβενών	320	0,14	45	1,8	36	1,4	54	2,2	
	Δράμας	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
	Έβρου	300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0	
	Ημαθίας	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4	
	Θεσσαλονίκης	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
	Ιωαννίνων	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4	
	Καβάλας	280	0,14	39	1,6	31	1,3	47	1,9	
	Καστοριάς	280	0,14	39	1,6	31	1,3	47	1,9	
	Κύλικς	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
	Κοζάνης	280	0,14	39	1,6	31	1,3	47	1,9	
	Κορινθίας	220	0,14	31	1,2	25	1,0	37	1,5	
	Λαρίσης	330	0,14	46	1,8	37	1,5	55	2,2	
	Λέσβου	220	0,14	31	1,2	25	1,0	37	1,5	
	Μαγνησίας	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4	
	Ξάνθης	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4	
ΚΤΗΝΟΤΡ ΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ	Κριθάρι	Πέλλης	270	0,14	38	1,5	30	1,2	45	1,8
		Πιερίας	300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0
		Ροδόπης	300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0
		Σερρών	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4
		Τρικόλων	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4
		Φθιώτιδος	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4

	Φλωρίνης	280	0,14	39	1,6	31	1,3	47	1,9	
	Χαλκιδικής	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
	Λοιποί Νομοί	240	0,14	34	1,3	27	1,1	40	1,6	
Κουκιά Κτηνοτροφικά	Επικράτεια	130	0,45	59	2,3	47	1,9	70	2,8	
Πέρκο	Επικράτεια	4.000	0,02	80	3,2	64	2,6	96	3,8	
Πίσα Κτηνοτροφικά Καρπός	Γρεβενών	200	0,40	80	3,2	64	2,6	96	3,8	
	Θεσσαλονίκης	200	0,40	80	3,2	64	2,6	96	3,8	
	Καστοριάς	150	0,40	60	2,4	48	1,9	72	2,9	
	Κιλκίς	150	0,40	60	2,4	48	1,9	72	2,9	
	Κοζάνης	200	0,40	80	3,2	64	2,6	96	3,8	
	Χαλκιδικής	150	0,40	60	2,4	48	1,9	72	2,9	
	Λοιποί Νομοί	140	0,40	56	2,2	45	1,8	67	2,7	
Σίκαλη - Βρίζα	Έβρου	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
	Ιωαννίνων	250	0,14	35	1,4	28	1,1	42	1,7	
	Κιλκίς	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3	
	Κοζάνης	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3	
	Λαρίσης	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3	
	Φλωρίνης	200	0,14	28	1,1	22	0,9	34	1,3	
	Λοιποί Νομοί	180	0,14	25	1,0	20	0,8	30	1,2	
Σμιγός	Επικράτεια	200	0,12	24	1,0	19	0,8	29	1,2	
Μηδική Σποροπαράγωγής	Επικράτεια	60	2,00	120	4,8	96	3,8	144	5,8	
Μηδική - Τριφύλια Σανάς	Άρτης	800	0,15	120	4,8	96	3,8	144	5,8	
	Γρεβενών	800	0,15	120	4,8	96	3,8	144	5,8	
	Καστοριάς	800	0,15	120	4,8	96	3,8	144	5,8	
	Λοιποί Νομοί	1.000	0,15	150	6,0	120	4,8	180	7,2	
ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ	Λοιπά Σανά	Αιτ/νιας	400	0,11	44	1,8	35	1,4	53	2,1
	Αργολίδας	400	0,10	40	1,6	32	1,3	48	1,9	
	Αρκαδίας	300	0,12	36	1,4	29	1,2	43	1,7	
	Άρτης	600	0,16	96	3,8	77	3,1	115	4,6	
	Αττικής	450	0,12	54	2,2	43	1,7	65	2,6	
	Αχαΐας	350	0,13	46	1,8	36	1,5	55	2,2	
	Βοιωτίας	500	0,13	65	2,6	52	2,1	78	3,1	
	Γρεβενών	350	0,16	56	2,2	45	1,8	67	2,7	
	Έβρου	450	0,13	59	2,3	47	1,9	70	2,8	
	Εύβοιας	300	0,11	33	1,3	26	1,1	40	1,6	
	Ηλείας	500	0,17	85	3,4	68	2,7	102	4,1	
	Ηρακλείου	300	0,12	36	1,4	29	1,2	43	1,7	
	Θεσπρωτίας	600	0,16	96	3,8	77	3,1	115	4,6	
	Θεσσαλονίκης	300	0,20	60	2,4	48	1,9	72	2,9	
	Ιωαννίνων	500	0,15	75	3,0	60	2,4	90	3,6	
	Καρδίτσας	450	0,15	68	2,7	54	2,2	81	3,2	
	Κιλκίς	300	0,15	45	1,8	36	1,4	54	2,2	
	Κοζάνης	380	0,16	61	2,4	49	1,9	73	2,9	
	Κορινθίας	300	0,14	42	1,7	34	1,3	50	2,0	
	Κυκλάδων	400	0,12	48	1,9	38	1,5	58	2,3	

		Λακωνίας	450	0,10	45	1,8	36	1,4	54	2,2
		Λαρίσης	370	0,16	59	2,4	47	1,9	71	2,8
		Λέσβου	280	0,13	36	1,5	29	1,2	44	1,7
		Μαγνησίας	350	0,17	60	2,4	48	1,9	71	2,9
		Ξάνθης	550	0,16	88	3,5	70	2,8	106	4,2
		Πιερίας	400	0,17	68	2,7	54	2,2	82	3,3
		Πρεβέζης	700	0,15	105	4,2	84	3,4	126	5,0
		Ρεθύμνης	350	0,12	42	1,7	34	1,3	50	2,0
		Ροδόπης	450	0,15	68	2,7	54	2,2	81	3,2
		Σάμου	350	0,12	42	1,7	34	1,3	50	2,0
		Σερρών	500	0,13	65	2,6	52	2,1	78	3,1
		Φθιώτιδος	450	0,14	63	2,5	50	2,0	76	3,0
		Φλωρίνης	400	0,16	64	2,6	51	2,0	77	3,1
		Χαλκιδικής	350	0,17	60	2,4	48	1,9	71	2,9
		Χανίων	350	0,14	49	2,0	39	1,6	59	2,4
		Λοιποί Νομοί	320	0,14	45	1,8	36	1,4	54	2,2
ΣΑΛΑΤΙΚ Α ΦΥΛΛΩΔΗ ΛΑΧΑΝΙΚ Α	Ανηθος	Επικράτεια	700	0,96	672	26,9	538	21,5	806	32,3
	-Μαιντανός									
	- Ρόκα-									
	Μάραθο									
	-Σταμαναγκά									
	θι-									
	Κάρδαμο-									
	Κανκαλίθρ									
	α-									
	Κορύανδρο									
	ς									
	Αντίδια	Επικράτεια	1.000	0,36	360	14,4	288	11,5	432	17,3
	Βλήτα	Επικράτεια	800	0,30	240	9,6	192	7,7	288	11,5
	Κουνουπίδι	Επικράτεια	1.500	0,30	450	18,0	360	14,4	540	21,6
	α									
	Μπρόκολα	Επικράτεια	1.200	0,42	504	20,2	403	16,1	605	24,2
	Λάχανο & Κόκκινο Λάχανο	Αιτ/νιας	3.500	0,20	700	28,0	560	22,4	840	33,6
		Εύβοιας	3.000	0,20	600	24,0	480	19,2	720	28,8
		Θεσσαλονίκης	3.500	0,20	700	28,0	560	22,4	840	33,6
		Καβάλας	2.700	0,20	540	21,6	432	17,3	648	25,9
Πέλλης		3.000	0,20	600	24,0	480	19,2	720	28,8	
Σερρών		3.000	0,20	600	24,0	480	19,2	720	28,8	
Λοιποί Νομοί		2.400	0,20	480	19,2	384	15,4	576	23,0	
Λάχανο Βρυξελλών	Επικράτεια	1.500	0,70	1.050	42,0	840	33,6	1.260	50,4	
Μαρούλια - Σαλάτες	Αργολίδας	1.500	0,37	555	22,2	444	17,8	666	26,6	
	Αχαΐας	1.500	0,37	555	22,2	444	17,8	666	26,6	
	Εύβοιας	1.500	0,37	555	22,2	444	17,8	666	26,6	
	Ηλείας	1.500	0,37	555	22,2	444	17,8	666	26,6	
	Μεσσηνίας	1.500	0,37	555	22,2	444	17,8	666	26,6	
	Πρεβέζης	1.500	0,37	555	22,2	444	17,8	666	26,6	
	Λοιποί Νομοί	1.000	0,37	370	14,8	296	11,8	444	17,8	
Μαρούλια - Σαλάτες Θερμοκηπίου	Επικράτεια	2.000	0,42	840	4,2	672	3,4	1.008	5,0	
Ραδίκια	Αττικής	1.200	0,33	396	15,8	317	12,7	475	19,0	
	Βοιωτίας	1.200	0,33	396	15,8	317	12,7	475	19,0	
	Λοιποί	880	0,33	290	11,6	232	9,3	348	13,9	

	Νομοί									
Ραδίκια Άγρια	Βοιωτίας	1.200	0,39	468	18,7	374	15,0	562	22,5	
	Λοιποί Νομοί	960	0,39	374	15,0	300	12,0	449	18,0	
Σέλινο	Ηλείας	2.500	0,32	800	32,0	640	25,6	960	38,4	
	Θεσσαλονίκης	2.000	0,40	800	32,0	640	25,6	960	38,4	
	Λοιποί Νομοί	1.600	0,40	640	25,6	512	20,5	768	30,7	
Σέσκουλο	Επικράτεια	1.500	0,36	540	21,6	432	17,3	648	25,9	
Σπανάκι	Αττικής	1.200	0,42	504	20,2	403	16,1	605	24,2	
	Βοιωτίας	1.100	0,42	462	18,5	370	14,8	554	22,2	
	Ηλείας	700	0,42	294	11,8	235	9,4	353	14,1	
	Ιωαννίνων	800	0,42	336	13,4	269	10,8	403	16,1	
	Ξάνθης	700	0,42	294	11,8	235	9,4	353	14,1	
	Ροδόπης	800	0,42	336	13,4	269	10,8	403	16,1	
	Λοιποί Νομοί	640	0,42	269	10,8	215	8,6	323	12,9	
ΣΑΛΑΤΙΚ Α ΦΥΛΛΩΔΗ ΛΑΧΑΝΙΚ Α	Σπανάκι Βιομηχανία	Ημαθίας	2.500	0,23	575	23,0	460	18,4	690	27,6
		Πέλλης	2.500	0,23	575	23,0	460	18,4	690	27,6
		Λοιποί Νομοί	2.000	0,23	460	18,4	368	14,7	552	22,1
	Σπαράγγι	Επικράτεια	450	1,20	540	21,6	432	17,3	648	25,9
	Ζωχός	Επικράτεια	600	0,37	222	8,9	178	7,1	266	10,7
	Φυλλώδη λαχανικά θερμοκηπίου	Επικράτεια	1.000	1,00	1.000	5,0	800	4,0	1.200	6,0
ΚΑΡΠΟΦ ΟΡΑ ΛΑΧΑΝΙΚ Α	Αγκινάρες Αγκαθοτές & Ισπαν. (ζευγάρια/στρ.)	Μεσσηνίας	2.500	0,48	1.200	48,0	960	38,4	1.440	57,6
		Λοιποί Νομοί	2.000	0,48	960	38,4	768	30,7	1.152	46,1
	Αγκινάρες Όψιμες (ζευγάρια/στρ.)	Επικράτεια	1.600	0,32	512	20,5	410	16,4	614	24,6
	Αγκινάρες Πρώιμες (ζευγάρια/στρ.)	Αργολίδας	1.900	0,49	931	37,2	745	29,8	1.117	44,7
		Λοιποί Νομοί	1.520	0,49	745	29,8	596	23,8	894	35,8
	Αγγούρια Υπαίθρια	Επικράτεια	2.000	0,24	480	19,2	384	15,4	576	23,0
	Αγγούρια Θερμοκηπίου	Επικράτεια	9.000	0,64	5.760	28,8	4.608	23,0	6.912	34,6
	Κουκιά Νοπά	Αττικής	800	0,56	448	17,9	358	14,3	538	21,5
		Ηρακλείου	800	0,56	448	17,9	358	14,3	538	21,5
		Λοιποί Νομοί	640	0,56	358	14,3	287	11,5	430	17,2
Κολοκυθάκια Θερμοκηπίου	Επικράτεια	4.000	0,75	3.000	15,0	2.400	12,0	3.600	18,0	
Κολοκυθάκια Υπαίθρια	Επικράτεια	2.000	0,22	440	17,6	352	14,1	528	21,1	
Μελιτζάνες Θερμοκηπίου	Επικράτεια	5.000	0,77	3.850	19,3	3.080	15,4	4.620	23,1	

Μελιτζάνες Υπαίθριες	Επικράτεια	3.500	0,43	1.505	60,2	1.204	48,2	1.806	72,2	
Μπάμιες	Επικράτεια	600	0,94	564	22,6	451	18,0	677	27,1	
Πιπεριές Θερμοκηπίου	Επικράτεια	5.500	0,89	4.895	24,5	3.916	19,6	5.874	29,4	
Πιπεριές Υπαίθριες	Επικράτεια	3.000	0,30	900	36,0	720	28,8	1.080	43,2	
Πεπόνια Θερμοκηπίου	Επικράτεια	4.000	0,50	2.000	10,0	1.600	8,0	2.400	12,0	
Πεπόνια Χαμηλής Κάλυψης	Επικράτεια	2.800	0,34	952	38,1	762	30,5	1.142	45,7	
Πεπόνια Κονίτσης & Άργους	Αιτ/νιας	2.300	0,41	943	37,7	754	30,2	1.132	45,3	
	Ηλείας	3.200	0,41	1.312	52,5	1.050	42,0	1.574	63,0	
	Ιωαννίνων	2.300	0,41	943	37,7	754	30,2	1.132	45,3	
	Κορινθίας	3.000	0,41	1.230	49,2	984	39,4	1.476	59,0	
	Λοιποί Νομοί	2.000	0,41	820	32,8	656	26,2	984	39,4	
Πεπόνια Υπαίθρια & Θρακιώτικα	Αιτ/νιας	2.000	0,27	540	21,6	432	17,3	648	25,9	
	Αττικής	1.300	0,27	351	14,0	281	11,2	421	16,8	
	Αχαΐας	2.500	0,27	675	27,0	540	21,6	810	32,4	
	Βοιωτίας	2.500	0,27	675	27,0	540	21,6	810	32,4	
	Ηλείας	2.500	0,27	675	27,0	540	21,6	810	32,4	
	Ηρακλείου	3.000	0,27	810	32,4	648	25,9	972	38,9	
	Θεσσαλονίκης	1.500	0,27	405	16,2	324	13,0	486	19,4	
	Φθιώτιδος	2.500	0,27	675	27,0	540	21,6	810	32,4	
	Λοιποί Νομοί	1.600	0,27	432	17,3	346	13,8	518	20,7	
ΚΑΡΙΠΟΦΟΡΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ	Αρακάς	Αττικής	300	0,89	267	10,7	214	8,5	320	12,8
		Αχαΐας	400	0,73	292	11,7	234	9,3	350	14,0
		Ηλείας	300	0,77	231	9,2	185	7,4	277	11,1
		Ημαθίας	800	0,44	352	14,1	282	11,3	422	16,9
		Θεσσαλονίκης	800	0,43	344	13,8	275	11,0	413	16,5
		Μεσσηνίας	200	0,75	150	6,0	120	4,8	180	7,2
		Σερρών	800	0,42	336	13,4	269	10,8	403	16,1
		Φθιώτιδος	800	0,42	336	13,4	269	10,8	403	16,1
	Λοιποί Νομοί	320	0,62	198	7,9	159	6,3	238	9,5	
Αρακάς Βιομηχανίας	Επικράτεια	700	0,18	126	5,0	101	4,0	151	6,0	
Φασολάκια Βιομηχανίας	Επικράτεια	1.000	0,25	250	10,0	200	8,0	300	12,0	
Φασολάκια Υπαίθρια	Επικράτεια	800	0,64	512	20,5	410	16,4	614	24,6	
Φασολάκια Θερμοκηπίου	Επικράτεια	3.000	1,06	3.180	15,9	2.544	12,7	3.816	19,1	
Τοματάκι Σαντορίνης	Ν. Σαντορίνη	400	0,70	280	11,2	224	9,0	336	13,4	
Τομάτα Comodore Υπαίθρ. Εμπορ.	Βοιωτίας	6.000	0,19	1.140	45,6	912	36,5	1.368	54,7	

ΚΑΡΠΟΦ ΟΡΑ ΛΑΧΑΝΙΚ Α	Τομάτα Comodore Υπαίθρ. Εμπορ.	Λοιποί Νομοί	4.000	0,19	760	30,4	608	24,3	912	36,5
	Τομάτα Θερμοκηπίου	Ηρακλείου	8.500	0,60	5.100	25,5	4.080	20,4	6.120	30,6
		Λασιθίου	8.500	0,60	5.100	25,5	4.080	20,4	6.120	30,6
		Μεσσηνίας	8.500	0,60	5.100	25,5	4.080	20,4	6.120	30,6
		Ρεθύμνου	8.500	0,60	5.100	25,5	4.080	20,4	6.120	30,6
		Χανίων	8.500	0,60	5.100	25,5	4.080	20,4	6.120	30,6
		Λοιποί Νομοί	6.500	0,60	3.900	19,5	3.120	15,6	4.680	23,4
	Τομάτα Βιομηχανική	Αχαΐας	9.000	0,07	630	25,2	504	20,2	756	30,2
		Βοιωτίας	8.000	0,07	560	22,4	448	17,9	672	26,9
		Δράμας	6.500	0,07	455	18,2	364	14,6	546	21,8
		Έβρου	7.500	0,07	525	21,0	420	16,8	630	25,2
		Ηλείας	9.000	0,07	630	25,2	504	20,2	756	30,2
		Θεσσαλονίκης	7.000	0,07	490	19,6	392	15,7	588	23,5
		Καβάλας	7.500	0,07	525	21,0	420	16,8	630	25,2
		Καρδίτσας	8.000	0,07	560	22,4	448	17,9	672	26,9
Κίρκης		7.000	0,07	490	19,6	392	15,7	588	23,5	
Λαρίσης		9.000	0,07	630	25,2	504	20,2	756	30,2	
Μαγνησίας		9.000	0,07	630	25,2	504	20,2	756	30,2	
Ξάνθης		7.000	0,07	490	19,6	392	15,7	588	23,5	
Περίας		6.500	0,07	455	18,2	364	14,6	546	21,8	
Ροδόπης		7.000	0,07	490	19,6	392	15,7	588	23,5	
Τομάτα Υπαίθρια	Σερρών	7.500	0,07	525	21,0	420	16,8	630	25,2	
	Φθιώτιδος	8.000	0,07	560	22,4	448	17,9	672	26,9	
	Λοιποί Νομοί	6.400	0,07	448	17,9	358	14,3	538	21,5	
	Αργολίδας	4.500	0,51	2.295	91,8	1.836	73,4	2.754	110,2	
	Αρκαδίας	5.000	0,51	2.550	102,0	2.040	81,6	3.060	122,4	
	Βοιωτίας	5.000	0,51	2.550	102,0	2.040	81,6	3.060	122,4	
	Έβρου	3.000	0,51	1.530	61,2	1.224	49,0	1.836	73,4	
	Ηλείας	5.000	0,51	2.550	102,0	2.040	81,6	3.060	122,4	
	Ημαθίας	6.000	0,51	3.060	122,4	2.448	97,9	3.672	146,9	
	Ηρακλείου	6.000	0,51	3.060	122,4	2.448	97,9	3.672	146,9	
	Καστοριάς	6.500	0,51	3.315	132,6	2.652	106,1	3.978	159,1	
	Κορινθίας	5.000	0,51	2.550	102,0	2.040	81,6	3.060	122,4	
	Λακωνίας	6.500	0,51	3.315	132,6	2.652	106,1	3.978	159,1	
	Μεσσηνίας	5.500	0,51	2.805	112,2	2.244	89,8	3.366	134,6	
Ροδόπης	3.000	0,51	1.530	61,2	1.224	49,0	1.836	73,4		
Φθιώτιδος	5.000	0,51	2.550	102,0	2.040	81,6	3.060	122,4		
Χαλκιδικής	5.000	0,51	2.550	102,0	2.040	81,6	3.060	122,4		
Λοιποί Νομοί	4.000	0,51	2.040	81,6	1.632	65,3	2.448	97,9		
Φράουλες Υπαίθριες	Επικράτεια	1.800	1,30	2.340	93,6	1.872	74,9	2.808	112,3	
Φράουλες Χαμηλής Κάλυψης	Αιτ/νίας	2.550	1,50	3.825	153,0	3.060	122,4	4.590	183,6	
	Περίας	2.800	1,50	4.200	168,0	3.360	134,4	5.040	201,6	
	Αχαΐας	4.500	1,50	6.750	270,0	5.400	216,0	8.100	324,0	
	Ηλείας	4.800	1,50	7.200	288,0	5.760	230,4	8.640	345,6	

	Λοιποί Νομοί	3.600	1,50	5.400	216,0	4.320	172,8	6.480	259,2		
Φράουλες Θερμοκηπίου	Επικράτεια	5.000	1,80	9.000	45,0	7.200	36,0	10.800	54,0		
Καρπούζια Υπαίθρια	Αιτ/νιας	4.500	0,12	540	21,6	432	17,3	648	25,9		
	Αχαΐας	5.500	0,12	660	26,4	528	21,1	792	31,7		
	Βοιωτίας	5.500	0,12	660	26,4	528	21,1	792	31,7		
	Έβρου	3.000	0,12	360	14,4	288	11,5	432	17,3		
	Ηλείας	5.500	0,12	660	26,4	528	21,1	792	31,7		
	Ηρακλείου	6.000	0,12	720	28,8	576	23,0	864	34,6		
	Θεσπρωτίας	4.500	0,12	540	21,6	432	17,3	648	25,9		
	Θεσσαλονίκης	5.000	0,12	600	24,0	480	19,2	720	28,8		
	Καβάλας	6.000	0,12	720	28,8	576	23,0	864	34,6		
	Κιλκίς	5.000	0,12	600	24,0	480	19,2	720	28,8		
	Λαρίσης	5.500	0,12	660	26,4	528	21,1	792	31,7		
	Ξάνθης	3.500	0,12	420	16,8	336	13,4	504	20,2		
	Πέλλης	4.500	0,12	540	21,6	432	17,3	648	25,9		
ΚΑΡΠΟΦΟΡΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ	Καρπούζια Υπαίθρια	Πιερίας	5.000	0,12	600	24,0	480	19,2	720	28,8	
		Ροδόπης	3.000	0,12	360	14,4	288	11,5	432	17,3	
		Φθιώτιδος	5.000	0,12	600	24,0	480	19,2	720	28,8	
		Λοιποί Νομοί	4.000	0,12	480	19,2	384	15,4	576	23,0	
	Καρπούζια Πρόιμα	Μεσσηνίας	4.000	0,26	1.040	41,6	832	33,3	1.248	49,9	
		Ηλείας	5.000	0,21	1.050	42,0	840	33,6	1.260	50,4	
	Καρπούζια Πρόιμα	Κιλκίς	5.000	0,19	950	38,0	760	30,4	1.140	45,6	
		Αχαΐας	5.500	0,19	1.045	41,8	836	33,4	1.254	50,2	
		Λαρίσης	6.000	0,19	1.140	45,6	912	36,5	1.368	54,7	
		Καρδίτσας	7.000	0,19	1.330	53,2	1.064	42,6	1.596	63,8	
		Τρικάλων	7.000	0,19	1.330	53,2	1.064	42,6	1.596	63,8	
		Λοιποί Νομοί	4.000	0,19	760	30,4	608	24,3	912	36,5	
	Καρπούζια Θερμοκηπίου	Επικράτεια	8.000	0,55	4.400	22,0	3.520	17,6	5.280	26,4	
	Αραβόσιτος Γλυκός (Παραγωγή-τιμή/τεμάχιο)	Επικράτεια	3.000	0,10	300	12,0	240	9,6	360	14,4	
	Κολοκύθες Butternut	Επικράτεια	3.500	0,15	525	21,0	420	16,8	630	25,2	
	ΜΑΣΤΙΧΑ	Μαστίχα	Χίου	7	60,00	420	16,8	336	13,4	504	20,2